

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Simo Aho ja Ari Mäkiäho

TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN LÄPÄISY JA KESKEYTTÄMINEN

Vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen
opinnot aloittaneiden seurantalutkimus

© Opetushallitus ja tekijät

Raportit ja selvitykset 2014:8

ISBN 978-952-13-5763-3 (nid.)

ISBN 978-952-13-5764-0 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8918 (painettu)

ISSN 1798-8926 (verkkojulkaisu)

Taitto: Edita Prima Oy/Timo Päivärinta/PSWFolders Oy

www.oph.fi/julkaisut

Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2014

SISÄLTÖ

Tiivistelmä	5
Sammandrag	7
Summary	9
1 Johdanto	11
Tavoitteet	11
Kohderyhmät	11
Toteutus ja tutkimusaineistot.....	12
Raportin sisältö	12
2 Opinnot toisella asteella vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: tutkimusryhmien määrittely ja opinnot aloittaneiden taustatekijät	13
3 Koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen viiden vuoden seuranta-aikana	16
4 Myöhemmän tilanteen seuranta koulutuksen läpäisemisen ja keskeyttämisen mukaan	23
5 Opintojen läpäisemiseen, pitkittymiseen, alan vaihtamiseen ja keskeyttämiseen vaikuttavat tekijät	26
Läpäisy ikäryhmittäin.....	26
Läpäisy aiemman koulutuksen mukaan	29
Työssäkäynnin yhteys läpäisyyn ja keskeyttämiseen	33
Keskeyttämisen ja sitä seuraavan toiminnan alueellinen vaihtelu.....	37
Keskeyttämiseen ja koulutuksen vaihtoon vaikuttavat seikat: regressioanalyysi.....	39
6 Vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneiden 10 vuoden seuranta	52
Tutkintojen suorittaminen vuoden 2011 loppuun mennessä.....	52
Tilanne vuoden 2011 lopussa	54
7 Vuosina 2001 ja 2006 peruskoulun päättäneiden seuranta	60
Johdanto	60
Opintojen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän seuranta.....	60
Opintojen aloitusiän ja läpäisyn yhteys	62
Taustamuuttujien yhteys perusasteen jälkeisten opintojen aloituksen ajoittumiseen ja koulutuksen ulkopuolelle jäämiseen	63
16 vuotta vuosina 2001 ja 2006 täyttäneiden seuranta opintojen aloittamisen mukaan ...	65
8 Yhteenveto	67
Liitetaulukot	71

Tiivistelmä

Tämä tutkimus liittyy ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan ja on toteutettu Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskuksessa. Päätaivoitteina on selvittää toisen asteen koulutuksen keskeyttämisen yleisyyttä ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä seurata, mikä oli keskeyttäneiden elämäntilanne myöhemmin muihin verrattuna. Tutkimus perustuu eri hallinnollisten rekisterien tietoja yhdistämällä muodostettuihin laajoihin edustaviin aineistoihin.

Tutkimuksen pääanalyysissä on seurattu vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen opinnot aloittaneita viiden vuoden ajan. Lukion, opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen sekä näyttötutkintoon valmistavan ja oppisopimuskoulutuksen (joko perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suorittamiseksi) aloittaneita on tarkasteltu erikseen. Koulutuksen läpäisseiksi on katsottu vastaavan tutkinnon seuranta-aikana suorittaneet.

Noin 15 prosenttia lukion aloittaneista keskeytti lukion. Viiden vuoden seurannan lopussa heistä noin puolet oli jättänyt opiskelun ja toinen puoli siirtynyt opiskelemaan toista tutkintoa tai mahdollisesti jo suorittanutkin sellaisen. Ammatillisen perustutkinnon vuonna 2006 aloittaneista noin joka neljäs keskeytti aloittamansa opinnot; yhdeksän prosenttia siirtyi muihin kuin alun perin aloittamiinsa opintoihin ja 16 prosenttia jätti opinnot kokonaan. Oppisopimuskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneista keskeyttäneiden osuus oli 43 prosenttia, ja näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneista keskeytti vielä useampi, noin puolet.

Miesten riski keskeyttää ammatilliset opinnot oli karkeasti puolitoista kertaa korkeampi kuin naisten. Jos lukiota tai ammatillista peruskoulutusta ei aloitettu heti peruskoulun jälkeen, niiden keskeyttämisriski kasvoi merkittävästi. Aikaisemmin jonkin perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden keskeyttämisriski oli peruskoulupohjalta aloittaneita pienempi ammatillisen peruskoulutuksen tai näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneiden ryhmissä. Keskeyttämisriski oli muita pienempi niillä, jotka oli yhteishaussa hyväksytty ensisijaisen hakutoiveensa mukaiseen tutkintoon. Vanhempien korkea sosioekonominen asema ja koulutustaso vähensivät keskeyttämisriskiä. Alueellisesti keskeyttämisriski oli korkein Uudellamaalla (jossa työllisyystilanne on paras). Ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämisriski oli keskimääräistä alhaisempi etenkin terveystieteiden ja sosiaalialan koulutuksessa ja korkeampi humanistisessa ja luonnontieteellisessä koulutuksessa. Opiskeluaikaisen työssäkäynnin määrällä ei keskimäärin ollut yhteyttä keskeyttämisen yleisyyteen ja opintoja edeltäneen työhistorian vaikutus oli keskimäärin vähäinen.

Keskeyttämisen jälkeisen tilanteen seuranta tuotti kaksi tärkeää tulosta. Ensinnäkin noin puolet lukion tai ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneistä oli viisi vuotta keskeytettyjen opintojen aloittamisen jälkeen työssä. Toiseksi karkeasti puolet niistä keskeyttäneistä, jotka seurannan lopussa eivät olleet työssä, oli työvoiman ulkopuolella ilman että rekistereissä oli tietoa heidän tosiasiallisesta tilanteestaan. Tällä tavoin ”kadoksissa” olevia oli keskeyttäneistä selvästi enemmän kuin rekisteröityneitä työttömiä. Tämä on tutkimuksemme huomionarvoisin tulos. Huomionarvoista on myös, että keskeyttäneiden tilanne viiden vuoden kuluttua opintojen aloittamisesta ennusti varsin hyvin tilannetta kymmenen vuoden kuluttua.

Näyttötutkinnon ja erityisesti oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä ei ilmeisesti ole tarpeen kantaa erityisen suurta huolta, koska he olivat seurannassa pääosin työllisiä.

Peruskoulun päättäneiden seurannan mukaan viiden vuoden kuluessa toisen asteen opinnot aloitti noin 97 prosenttia kohortista. Kokonaan toisen asteen opintojen ulkopuolelle jääminen liittyy ilmeisesti usein sairauteen, koska tästä pienestä ryhmästä yli neljännes siirtyi seuranta-aikana eläkkeelle. Muutoinkin koulutuksen ulkopuolelle jääminen ilmaisee syrjäytymisriskiä, koska tästä ryhmästä vain viidennes työllistyi.

Sammandrag

Denna undersökning ingår i programmet för effektivisering av genomströmningen inom yrkesutbildningen och har utförts vid Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskus (Forskningscentralen för arbetslivet vid Tammerfors universitet). Huvudmålen är att utreda hur vanligt det är med studieavbrott inom andra stadiets utbildning och vilka faktorer som inverkar på detta. Målet är därtill att följa upp hur livssituationen för dem som avbrutit studierna skiljer sig från de övrigas livssituation i ett senare skede. Undersökningen bygger på ett omfattande och representativt material som sammanställts genom att kombinera data från olika administrativa register.

I huvudanalysen i undersökningen har man följt upp dem som inledde sina studier på andra stadiet åren 2001 och 2006 under en fem års period. En separat analys har gjorts för dem som inlett gymnasiestudier, läroplansbaserad grundläggande yrkesutbildning, förberedande utbildning för fristående examen och läroavtalsutbildning (för att avlägga antingen grund-, yrkes- eller specialyrkesexamen). De som har avlagt examen under uppföljningstiden anses ha fullföljt utbildningen.

Omkring 15 procent av dem som började i gymnasiet avbröt sina studier. I slutet av uppföljningsperioden hade omkring hälften av dem lämnat studierna och den andra hälften hade övergått till att studera för en annan examen eller eventuellt redan avlagt en sådan. Av dem som år 2006 hade inlett studier för en yrkesinriktad grundexamen avbröt ungefär var fjärde de inledda studierna; nio procent övergick till andra studier än dem som de först hade inlett och 16 procent lämnade studierna helt. Bland dem som inlett läroavtalsutbildning år 2006 var andelen som avbröt studierna 43 procent, och bland dem som inlett förberedande utbildning för fristående examen var det ännu fler som avbröt utbildningen, omkring hälften.

Risken för att män skulle avbryta yrkesinriktade studier var ca 1,5 gånger större än risken för att kvinnor skulle avbryta motsvarande studier. Om man inte inledde studier i gymnasiet eller grundläggande yrkesutbildning genast efter grundskolan var risken för studieavbrott betydligt högre. I de grupper som hade inlett grundläggande yrkesutbildning eller förberedande utbildning för fristående examen var risken för avbrott lägre för dem som avlagt någon examen efter den grundläggande utbildningen än för dem som endast avlagt grundläggande utbildning. Avbrottsrisken var lägre för dem som i den gemensamma ansökan hade antagits till en examen enligt sitt förstahandsval. En hög socioekonomisk ställning och utbildningsnivå hos föräldrarna minskade avbrottsrisken. Regionalt sett var avbrottsrisken störst i Nyland (där sysselsättningsläget är bäst). Inom yrkesutbildningen var avbrottsrisken i medeltal lägre särskilt inom utbildning i social- och hälsovård och högre inom humanistisk och naturvetenskaplig utbildning. Mängden arbete på sidan om studierna hade inget genomsnittligt samband med hur vanliga studieavbrotten var och arbete före studierna hade i medeltal en liten inverkan.

Uppföljningen av situationen efter studieavbrotten gav två viktiga resultat. För det första var omkring hälften av dem som avbrutit gymnasiet eller grundläggande yrkesutbildning ute i arbetslivet fem år efter att de avbrutna studierna inletts. För det andra stod ungefär hälften av dem som avbrutit studierna och som i slutet av uppföljningsperioden inte hade ett arbete utanför arbetskraften, utan att det fanns några uppgifter om deras faktiska si-

tuation i registren. Av dem som avbrutit studierna var alltså de "försvunna" klart fler än de registrerade arbetslösa. Detta är det mest anmärkningsvärda resultatet i vår undersökning. Anmärkningsvärt är också, att situationen för dem som avbrutit studierna fem år efter att studierna inletts mycket väl visade hur situationen skulle se ut efter tio år.

När det gäller dem som avbrutit studier för fristående examen och särskilt läroavtalsutbildning finns det tydligen ingen större orsak till oro, eftersom uppföljningen visade att största delen av dem var sysselsatta.

Uppföljningen av dem som gått ut grundskolan visade att omkring 97 procent av kohorten inledde studier på andra stadiet inom fem år. Orsaken till att man helt stannar utanför andra stadiets utbildning sammanhänger tydligen ofta med någon sjukdom, eftersom över en fjärdedel av den här lilla gruppen gick i pension under uppföljningsperioden. Att stanna utanför andra stadiets utbildning tyder även i övrigt på en risk för marginalisering, eftersom endast en femtedel av den här gruppen blev sysselsatt.

Summary

Carried out by Tampere University Work Research Centre (WRC), this study forms a part of the programme designed to improve completion rates in vocational education and training. The main objectives of the study were to review the prevalence of and reasons for non-completion in upper secondary education, and to follow up on the non-completers' later situation in life in comparison to others. The study is based on extensive representative material collected by combining data from different administrative registers.

In the principle analysis of the study, persons who entered upper secondary education in 2001 and 2006 were observed for a period of five years. Persons who commenced general upper secondary school, curriculum-based vocational upper secondary education and training, preparatory training for competence-based qualifications and apprenticeship training (to attain a vocational, further vocational or specialist vocational qualification) have been examined in separate cohorts. For the purposes of this study, persons who attained their qualification during the review period are considered to have completed their education.

Some 15 per cent of those who began general upper secondary education withdrew. At the end of the five-year follow-up period, approximately half of this group had left education and the other half were pursuing another qualification or had completed one. Of those who enrolled in 2006 to pursue a vocational upper secondary qualification, one in four withdrew, nine per cent transferred to another course and 16 per cent completely discontinued their studies. The non-completion rate among students who commenced apprenticeship training in 2006 was 43 per cent, and this rate was even higher among those who began preparatory training for competence-based qualifications, which was approximately 50 per cent.

Comparing men and women, the risk of non-completion in vocational studies was roughly 1.5 times higher among men. The risk of non-completion increased significantly among persons who did not begin general or vocational upper secondary education and training immediately after completing comprehensive school. In the group of students who commenced vocational upper secondary education and training or preparatory training for competence-based qualification, the risk of non-completion was lower among those who had previously attained an upper secondary qualification compared to the students who had only completed comprehensive school. Similarly, the risk of non-completion was lower among those who were admitted to pursue their preferred qualification in the joint application system. Parents' high socio-economic status and educational level also reduced the risk of non-completion. In terms of geographical differences, the risk of non-completion was highest in the region of Uusimaa (where the employment rate is the highest in Finland). In vocational education and training, the risk of non-completion remained below average in some fields, such as health care and social services, and appeared higher in humanities and natural sciences. On average, the amount of work commitments during studies was not linked to the rate of non-completion, and neither did the students' work history preceding studies influence the non-completion rates to any significant degree.

The follow-up study after non-completion produced two significant results: firstly, approximately half of the non-completers in general and vocational upper secondary education and training were working after five years from the commencement of their discontinued studies. Secondly, roughly half of the non-completers who were not employed at the end of the follow-up study were outside the labour force and no data indicating their actual situation could be found in the registers. Among the non-completers, the number of these "lost" students was clearly higher than that of registered unemployed persons. This is the most notable result of our study. It is also interesting to see that the situation where the non-completers found themselves after five years from the commencement of studies was a fairly accurate forecast of their situation ten years on.

There does not seem to be any particular reason for concern with regard to the non-completers of competence-based qualifications, and especially for those who did not complete their apprenticeship training, because they were largely employed during the follow-up study.

The follow-up of comprehensive school completers indicated that approximately 97 per cent of the cohort had commenced upper secondary education within five years. Among those who completely discontinued their upper secondary education, non-completion often seemed to be associated with illness, since over 25 per cent of this small group began to claim a disability pension during the follow-up period. Falling outside the education system also appears to indicate a risk of social exclusion in other respects, as only one in five in this group had entered the labour market.

1 Johdanto

Tavoitteet

Tämä tutkimus liittyy vuosina 2011–2014 toteutettavaan ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan. Tavoitteena on tuottaa vastauksia varsinkin seuraaviin kysymyksiin:

1) Kuinka yleistä on opintojen keskeyttäminen ja tutkinnosta toiseen vaihtaminen kesken opintojen toisella asteella?

Opintojen keskeyttämisestä vuosittain on saatavilla seurantatietoa, mutta tässä tutkimuksessa tarkastellaan pitemmällä aikavälillä, kuinka suurella osalla opinnot jäävät lopullisesti kesken. Samaten tuotetaan uutta tietoa siitä, kuinka yleistä on opinnoista toisiin siirtyminen kesken opintojen eli sellainen keskeyttäminen, jonka jälkeen aloitetaan toiseen tutkintoon tähtäävät opinnot.

2) Mitkä seikat selittävät valikoitumista läpäiseviin, tutkinnosta toiseen vaihtajiin ja keskeyttäviin?

Selittävinä muuttujina on käytettävissä muun muassa ikä, sukupuoli, perhetilanne, alue-tieto maakuntatasolla, äidinkieli ja kansalaisuus, mahdollisen aiemman koulutuksen taso, työmarkkinahistoria, osallistuminen yhteishakuun ja menestyminen siinä, opiskeluaikainen työssäkäynti, ammatillisten opintojen koulutusala ja vanhempien sosioekonominen asema ja koulutustaso.

3) Mitä keskeyttäneille tapahtuu myöhemmin?

Keskeyttäneiden myöhemmästä toiminnasta ja menestyksestä työmarkkinoilla esitetään seurantatietoa, jota verrataan opinnot läpäisseitä koskevaan vastaavaan tietoon.

Kohderyhmät

- 1) Tutkimuksen *pääkohteena ovat vuonna 2006 toisen asteen koulutuksen aloittaneet*. Lukion, opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen, näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sekä oppisopimuskoulutuksen aloittaneet erotetaan kukin omaksi kohderyhmäkseen. Seuranta-ajaksi saadaan riittävä viisi vuotta eli vuoden 2011 loppuun.
- 2) *Kahden ajankohdan vertailu ja pitemmän aikavälin seuranta* mahdollistuu siten, että kohteeksi otetaan vastaavasti myös *vuonna 2001 toisen asteen koulutuksen aloittaneet*. Seurannassa käytetään sekä viiden että kymmenen vuoden aikaväliä.
- 3) Lisäasetelma: poimitaan tarkasteluun *kaikki, jotka vuonna 2001 ja 2006 päättivät peruskoulun, ja selvitetään, milloin ja miten he hakeutuivat koulutukseen vai eivätkö hakeutuneet*. Tämä mahdollistaa keskeyttämisen lisäksi koulutukseen hakeutumatta jättämisen ongelman tarkastelun.

Toteutus ja tutkimusaineistot

Tutkimus toteutettiin Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskuksessa Opetushallituksen rahoituksella. Hankkeen päättäjänä toimi erikoistutkija Simo Aho. Tutkimus-sihteeri Ari Mäkiäho toteutti Ahon ohjauksessa tilastolliset analyysit sekä laati taulukot ja kuvat.

Tutkimus perustuu eri hallinnollisten rekisterien tietoja yhdistämällä muodostettuihin aineistoihin, jotka mahdollistavat mm. opiskelun ja työmarkkinauran yksityiskohtaisen yksilötason tarkastelun viiden ja osin kymmenen vuoden pituisina seuranta-aikoina. Aineistot on muodostettu tutkimusryhmän käyttöön Tilastokeskuksessa.

Vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneiden tai 16 vuotta täyttäneiden osalta aineisto perustuu perusjoukosta tätä tutkimusta varten poimittuun 20 prosentin satunnaisotokseen. Vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneiden tai 16 vuotta täyttäneiden osalta aineisto perustuu aikaisemmin muodostettuun vuoden 1997 väestöä edustavaan hyvin laajaan noin kahdeksan prosentin otokseen, jota tätä tutkimusta varten jonkin verran täydennettiin. Kaikkiaan vuonna 2006 opinnot aloittaneita edustavaan tutkimusaineistoon kuuluu 26 440 henkilöä ja vuonna 2001 opinnot aloittaneita edustavaan aineistoon 8 931 henkilöä. Vuonna 2006 16 vuotta täyttäneiden otokseen kuuluu 13 242 ja vuonna 2001 16 vuotta täyttäneiden otokseen 5 379 henkilöä.

Raportin sisältö

Luvussa 2 selvitetään tutkimusryhmien määrittelyä sekä tarkastellaan opinnot toisella asteella vuosina 2001 ja 2006 aloittaneiden taustatekijöitä.

Kolmannessa luvussa esitetään tuloksia koulutuksen läpäisyn ja keskeyttämisen yleisyydestä viiden vuoden seuranta-aikana, ja neljännessä luvussa tarkastellaan läpäisseiden ja keskeyttäneiden tilannetta viisivuotisseurannan lopussa.

Viidennessä luvussa tutkitaan opintojen läpäisyyn ja keskeyttämiseen vaikuttavia tekijöitä. Ensin tarkastellaan iän ja mahdollisen aikaisemman koulutuksen yhteyttä läpäisyyn. Sitten esitetään keskeyttämisen ja sen jälkeisen tilanteen maakunnittaista vaihtelua koskevia tuloksia. Lopuksi raportoidaan tuloksia regressiomalleista, joilla haetaan tietoa siitä, mitkä seikat vahvimmin selittävät keskeyttämistä ja mahdollista sen jälkeistä toisen tutkinnon opiskelijaksi siirtymistä.

Kuudennen luvun teemana on vuonna 2001 opinnot aloittaneiden kymmenen vuoden seurannan tulokset, ja seitsemännessä luvussa pääasiana on tarkastella toisen asteen opintojen aloittamista perusasteen opintojen jälkeen.

Viimeisessä luvussa kootaan yhteen raportin tärkeimmät tulokset.

2 Opinnot toisella asteella vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: tutkimusryhmien määrittely ja opinnot aloittaneiden taustatekijät

Opinnot toisella asteella vuonna 2001 ja 2006 aloittaneiden tutkimusryhmiin poimittiin kaikki, jotka rekisteritietojen mukaan olivat kirjoilla toisen asteen oppilaitoksessa syksyllä mainittuna vuonna ja aloittivat samana vuonna kyseiset opinnot. Lisäksi edellytettiin, että poimittavien ikä oli mainittuna vuonna vähintään 16 vuotta ja että poimittavat eivät edeltävän vuoden syksyllä olleet kirjoilla missään oppilaitoksessa saman tutkinnon opiskelijana.

Tutkimusjoukko on kaikissa jatkossa esitettävissä analyyseissa jaettu neljään ryhmään:

- opinnot **lukiossa** aloittaneet
- opetussuunnitelmaperusteisen (ops) **ammattillisen peruskoulutuksen** aloittaneet
- **näyttötutkintoon** valmistavan koulutuksen aloittaneet
- **oppisopimuskoulutuksen** aloittaneet.

Nämä neljä ryhmää ovat toisensa poissulkevia siten, että jokainen opiskelija voi kuulua vain yhteen luokkaan. Näyttötutkintoon valmistava koulutus ja oppisopimuskoulutus voi tähdätä ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon. Nämä tutkintotasot on analyysissa joissakin tapauksissa erotettu toisistaan (taulukot 4, 5 ja 11 sekä liitetaulukot 1 ja 4), mutta ellei näin ole tehty, tarkastelut sisältävät kaikki nämä tutkintotasot yhdessä, eli näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen tai oppisopimuskoulutuksen aloittaneet on aina luettu tähän viittaavaan luokkaan silloinkin, kun tavoitteena on ollut ammatillinen perustutkinto. Oppisopimuskoulutus suoritetaan yleensä näyttötutkinnolla, mutta oppisopimuksella saatu ammatillinen peruskoulutus voidaan suorittaa myös opetussuunnitelmaperusteisena tutkintona, mikä tosin on harvinaista. Oppisopimuskoulutuksen aloittaneet eivät ole mukana näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneissa, vaikka suorittaisivatkin tutkintonsa näyttötutkintona.

Koulutuksen läpäisyn kriteerinä on aina vastaavan tutkinnon suorittaminen seuranta-aikana. Pieni osa (n. 2–3 %) suorittaa näyttötutkinnon ilman valmistavaa koulutusta. Nämä henkilöt eivät ole mukana tutkimusaineistossamme (elleivät ole aloittaneet vuonna 2001 tai 2006 jotain muuta toisen asteen koulutusta).

Taulukoissa 1 ja 2 on esitetty aineistoon kuuluvien sukupuolen, iän, aikaisemman koulutustason sekä äidinkielen ja kansalaisuuden jakaumat kumpanakin tutkimusvuonna yllä mainitun koulutustyyppin mukaan. Alimmilta riveiltä selviävät eri koulutustyyppieihin kuuluvien määrät aineistossa.

Kaikista opinnot toisella asteella vuonna 2006 aloittaneista 51 prosenttia oli naisia. Vuonna 2001 naisten osuus oli vähän suurempi, 54 prosenttia. Vuonna 2006 lukion aloittaneista 57 prosenttia oli naisia, vuonna 2001 58 prosenttia. Ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista naisia oli 48 prosenttia molempina tarkasteluvuosina. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen aloittaneista vuonna 2001 naisia oli selvästi enemmän kuin miehiä, mutta vuonna 2006 sukupuolijakauma oli tasoittunut.

Lukiolaisista valtaosa tulee lukioon suoraan peruskoulusta, vain alle kymmenesosa on yli 20-vuotiaita. Ammatillinen peruskoulutus aloitetaan myös yleensä heti peruskoulun jälkeen; runsaat kymmenen prosenttia on 21–25-vuotiaita ja muutama prosentti tätä vanhempia. Sen sijaan näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen tai oppisopimuskoulutuksen aloittaneista vain karkeasti viisi prosenttia on alle 21-vuotiaita. Muutoin aloittaneita on melko tasaisesti kaikista ikäryhmistä, paitsi yli 45-vuotiaita on vähän muita ikäluokkia vähemmän. Yli 50-vuotiaiden osuus nousi selvästi tarkasteluvuosien välillä ja oli 2006 kymmenisen prosenttia kaikista näissä koulutusmuodoissa aloittaneista.

Lukion aloittaneista vain muutamalla prosentilla oli takanaan aikaisempi perusasteen jälkeinen tutkinto. Ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneista molempina tarkasteluvuosina 11 prosenttia oli aiemmin suorittanut ylioppilastutkinnon, vuonna 2006 seitsemällä prosentilla ja 2001 11 prosentilla oli suoritettuna aikaisempi toisen asteen ammatillinen tutkinto. Korkeakoulututkinnon aiemmin suorittaneita oli pari prosenttia.

Taulukko 1. Eräiden taustamuuttujien jakaumat opinnot toisella asteella vuonna 2006 aloittaneista koulutustyyppin mukaan.

	Lukio	Opetussuunnitelma- perusteinen ammatillinen peruskoulutus	Näyttötutkin- toon valmistava koulutus	Oppisopimus- koulutus	Yhteensä
Sukupuoli					
Miehet	43 %	52 %	49 %	52 %	49 %
Naiset	57 %	48 %	51 %	48 %	51 %
Ikä 2006					
< 21 v	94 %	81 %	4 %	5 %	55 %
21–25	2 %	13 %	17 %	16 %	11 %
26–30	1 %	3 %	14 %	16 %	7 %
31–35	0 %	1 %	14 %	14 %	6 %
36–40	1 %	1 %	14 %	15 %	6 %
41–45	0 %	1 %	15 %	14 %	6 %
46–50	0 %	0 %	11 %	11 %	5 %
51+ v	1 %	0 %	11 %	10 %	4 %
Aikaisempi koulutustaso					
Perusaste	96 %	81 %	25 %	20 %	63 %
Yo-tutkinto	0 %	11 %	8 %	8 %	7 %
Ammatillinen 2. aste	3 %	7 %	50 %	46 %	22 %
Korkeakoulu	1 %	1 %	17 %	26 %	9 %
Kansalaisuus ja äidinkieli					
Äidinkieli kotimainen	97 %	96 %	94 %	97 %	96 %
Äidinkieli muu, suo- men kansalainen	1 %	1 %	2 %	1 %	1 %
Äidinkieli muu, ulko- maan kansalainen	1 %	2 %	4 %	2 %	2 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N aineistossa	7241	8950	6512	3737	26440
Riviprosentti	27 %	34 %	25 %	14 %	100 %

Taulukko 2. Eräiden taustamuuttujien jakaumat opinnot toisella asteella vuonna 2001 aloittaneista koulutustyyppin mukaan.

	Lukio	Opetussuunnitelma- perusteinen ammatillinen peruskoulutus	Näyttötutkin- toon valmistava koulutus	Oppisopimus- koulutus	Yhteensä
Sukupuoli					
Miehet	42 %	52 %	44 %	40 %	46 %
Naiset	58 %	48 %	56 %	60 %	54 %
Ikä 2006					
< 21 v	92 %	78 %	6 %	5 %	68 %
21–25	3 %	12 %	19 %	14 %	10 %
26–30	1 %	3 %	16 %	14 %	5 %
31–35	1 %	3 %	15 %	18 %	5 %
36–40	1 %	1 %	17 %	18 %	5 %
41–45	1 %	1 %	13 %	13 %	3 %
46–50	1 %	1 %	9 %	12 %	3 %
51+ v	1 %	0 %	6 %	6 %	2 %
Aikaisempi koulutustaso					
Perusaste	94 %	76 %	22 %	24 %	72 %
Yo-tutkinto	0 %	11 %	9 %	10 %	7 %
Ammatillinen 2. aste	4 %	11 %	52 %	51 %	17 %
Korkeakoulu	2 %	2 %	17 %	15 %	5 %
Kansalaisuus ja äidinkieli					
Äidinkieli kotimainen	98 %	98 %	98 %	97 %	98 %
Äidinkieli muu, suomen kansalainen	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
Äidinkieli muu, ulko- maan kansalainen	1 %	1 %	2 %	2 %	1 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N aineistossa	3366	3691	1284	590	8931
Riviprosentti	38 %	41 %	14 %	7 %	100 %

Muita kuin suomalaisia toiseen asteen koulutuksessa oli vain vähän. Erityisesti ammatillisessa peruskoulutuksessa ja näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa ulkomaan kansalaisten tai muuta kuin kotimaista kieltä äidinkielenään puhuvien osuus hieman kasvoi tarkasteluvuosien välillä.

Liitetaulukossa 1 on esitetty vuonna 2006 ammatillisen tutkinnon aloittaneiden opintoalojen jakaumat koulutustyypeittäin.

3 Koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen viiden vuoden seuranta-aikana

Yhtenä keskeisenä tutkimuskohteenamme on tarkastella, kuinka suuri osa vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen koulutuksen aloittaneista suoritti aloittamansa tutkinnon ja kuinka suuri osa keskeytti. Tutkimme tätä tarkastelemalla tutkintojen suorittamista ja opiskelijana oloa viiden vuoden pituisena seuranta-aikana, joka päättyi siis vuosien 2006 tai 2011 lopussa. Tässä seurannassa tutkimusryhmät on jaettu neljään luokkaan:

- **Läpäisseet** suorittivat poimintavuonna aloittamansa tutkinnon seurannan loppuun mennessä.
- **Pitkittyneet opinnot** eivät olleet suorittaneet seuranta-aikana mitään tutkintoa, opiskelivat aloittamaansa tutkintoa edelleen viimeisen seurantavuoden syksyllä.
- **Tutkinnosta toiseen vaihtaneet** eivät olleet suorittaneet poimintavuonna aloittamaansa tutkintoa seuranta-aikana, mutta olivat suorittaneet jonkin muun tutkinnon tai opiskelivat muuta tutkintoa seurannan lopussa. Muuksi tutkinnoksi luettiin tutkinnot, joiden koulutuskoodi kaksinumerotasolla ei ollut sama kuin ensimmäisen aloitetun tutkinnon.
- **Keskeyttäneet** eivät olleet suorittaneet mitään tutkintoa seuranta-aikana, eivätkä opiskelleet viimeisen seurantavuoden syksyllä.

Osa oli saattanut suorittaa seuranta-aikana jo kaksi tutkintoa, ja monet yhden tutkinnon (tai kaksikin) suorittaneista opiskelivat jatkotutkintoa tai toisen alan tutkintoa seurannan lopussa. Jotkut tutkinnosta toiseen vaihtaneet olivat saattaneet tehdä enemmän kuin yhden tällaisen tutkinnon vaihdon ja keskeyttäneet keskeyttää useamman kuin yhden tutkinnon opiskelun. Tällaisia tilanteita ei viiden vuoden seurantamuuttujan luokituksessa huomioitu.

Kuviossa 1 on tarkasteltu opintojen läpäisyä viiden vuoden seuranta-aikana koulutustyyppin mukaan.

Lukion vuonna 2001 aloittaneista 82 ja vuonna 2006 aloittaneista 84 prosenttia suoritti ylioppilastutkinnon viiden vuoden kuluessa. Noin yhdellä prosentilla opinnot olivat rekisterin mukaan edelleen kesken viiden vuoden kuluttua, ja kahdeksan prosenttia oli jättänyt lukion kesken ja siirtynyt suorittamaan muuta tutkintoa (tai suorittanut sellaisen). Noin 7-8 prosenttia lukiolaisista oli keskeyttänyt opintonsa aloittamatta muita opintoja.

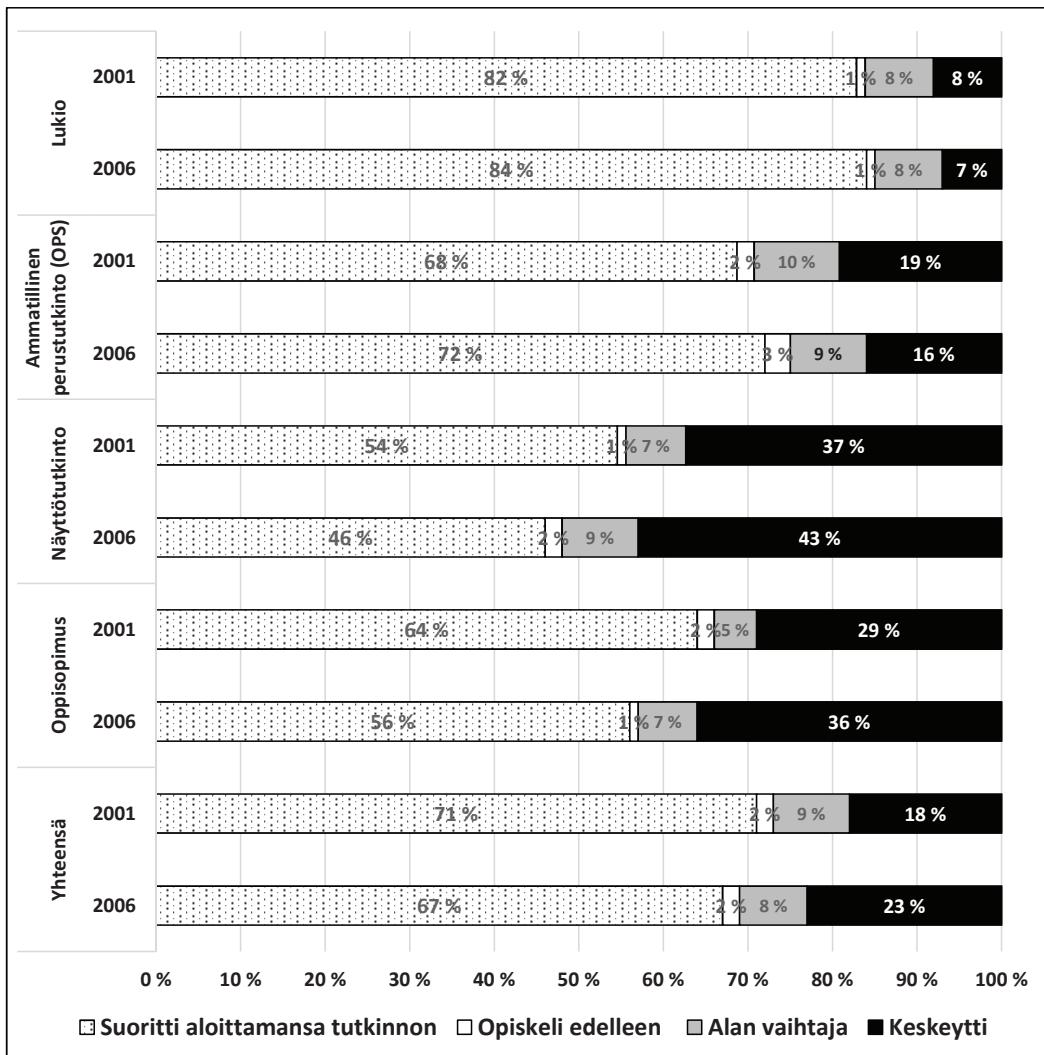
Ammatillisen peruskoulutuksen (ops) vuonna 2001 aloittaneista 68 prosenttia ja vuonna 2006 aloittaneista 72 prosenttia oli viidessä vuodessa suorittanut tämän tutkinnon. Parilla prosentilla opinnot olivat edelleen kesken, ja kymmenisen prosenttia oli siirtynyt muihin opintoihin suorittamatta alun perin aloittamaansa tutkintoa. Opinnot kokonaan keskeyttäneitä oli vuonna 2001 aloittaneista 19 ja vuonna 2006 aloittaneista 16 prosenttia.

Näyttötutkintoon valmistava koulutus keskeytettiin hyvin usein, ja keskeyttäminen yleisty usealla prosenttiyksiköllä tutkittujen ajankohtien välillä. Ilmeisesti kaikilla tähän koulutukseen osallistuvilla ei ole tavoitteenakaan suorittaa kokonaista tutkintoa, jolloin keskeyttämisestä puhuminen on ehkä harhaanjohtavaa. Kuitenkin kaikki koulutuksen aloittaneet, jotka eivät suorita tutkintoa, tulevat seurannassamme luetuksi keskeyttänei-

den kategoriaan. Vuonna 2001 aloittaneista 54 prosenttia ja vuonna 2006 aloittaneista 46 prosenttia suoritti näyttötutkinnon viiden vuoden kuluessa. Parilla prosentilla opinnot olivat edelleen kesken, ja muihin opintoihin näyttötutkintoa suorittamatta oli siirtynyt vajaat kymmenen prosenttia. Kokonaan opinnot keskeyttäneiden osuus oli vuonna 2001 aloittaneista 37 ja 2006 aloittaneista 43 prosenttia.

Myös oppisopimuksella opiskelevien ryhmässä keskeyttäminen oli yleisempää kuin opetussuunnitelmaperusteisen perustutkinnon aloittaneiden, mutta ei läheskään yhtä yleistä kuin näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneiden ryhmässä. Myös oppisopimuskoulutuksen keskeyttäminen yleistyi tutkittujen ajankohtien välillä suhteellisesti yhtä paljon kuin näyttötutkinnonkin keskeyttäminen. Vuonna 2001 aloittaneista tutkinnon viidessä vuodessa suoritti 64 prosenttia ja vuonna 2006 aloittaneista 56 prosenttia. Opinnot kesken olivat parilla prosentilla, ja muihin opiskelumuotoihin siirtyneitä 5–7 prosenttia. Kokonaan keskeyttäneiden osuus oli vuonna 2001 aloittaneista 29 ja viisi vuotta myöhemmin aloittaneista 36 prosenttia.

Kuvio 1. Opinnot toisella asteella vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa koulutustyyppin mukaan.

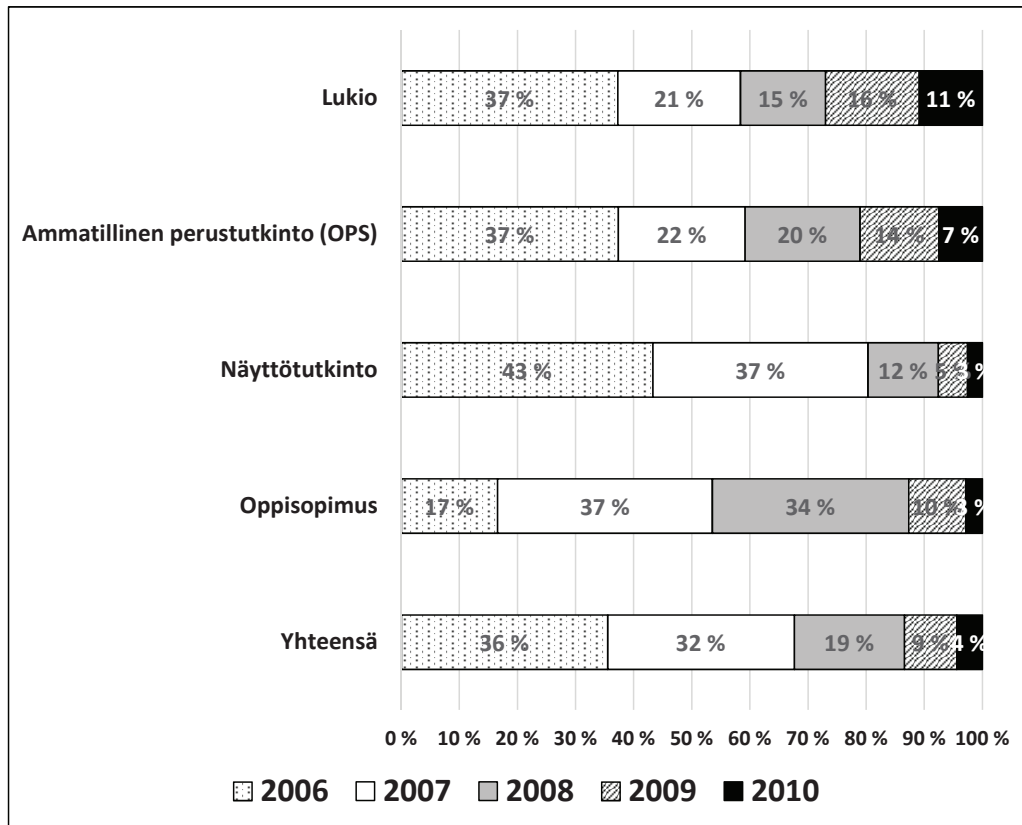
Liitetaulukossa 2 on esitetty vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneiden osalta kuvion 1 jakaumia vastaavat tulokset otosaineistostamme väestötasolle arvioituna henkilömäärinä. Tämän viiden vuoden seurantaan perustuvan laskelman mukaan vuonna 2006 lukion aloittaneista opinnot keskeytti noin 2 400 henkilöä ja ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneista keskeytti runsaat 7 000 henkilöä. Kun myös näyttötutkintoon valmistavan ja oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneet lasketaan mukaan, vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneista runsaasta 132 000 henkilöstä yhteensä noin 30 000 keskeytti jatkamatta opiskelua muussa tutkintotyypissä tai toisella opintoalalla viiden vuoden seuranta-aikana. Toisiin opintoihin siirtyneiden määrät olivat lukion aloittaneista vajaat 3 000, ammatillisen perustutkinnon (ops) aloittaneista runsaat 4 000 ja kaikista yhteensä runsaat 11 000.

Toisen asteen opinnot keskeyttäneistä keskimäärin runsas kolmannes keskeytti opiskelun ensimmäisen lukuvuoden aikana ja noin kolmannes seuraavana vuonna. Osalla opinnot pitkittyivät ennen keskeyttämistä, jolloin varsinainen opiskelusta luopuminen tapahtui vasta usean vuoden kuluttua niiden aloittamisesta. Kuviossa 2 on esitetty vuonna 2006 aloitetut opinnot keskeyttäneiden keskeyttämisvuoden jakaumat koulutustyyppin mukaan. Keskeyttämisvuodella tarkoitetaan viimeistä sellaista vuotta, jonka syksyllä henkilö oli rekisterin mukaan läsnä oleva aloittamansa tutkinnon opiskelija. Kuviossa ei ole mukana niitä, jotka yhden opinnot keskeytettyään siirtyivät opiskelemaan toista tutkintoa.

Kuviosta havaitaan, että lukion ja ammatillisen perustutkinnon (ops) keskeyttäneistä 37 prosenttia keskeytti opinnot ensimmäisen lukuvuoden aikana (ei läsnä oleva enää syksyllä 2007). Runsas viidennes oli opiskelijana vielä seuraavana vuonna, muttei enää kolmantena lukuvuonna. Vähän yli 40 prosenttia lukion tai ammatillisen perustutkinnon (ops) keskeyttäneistä oli opiskelijana vielä kolmantenakin lukuvuonna ja yli 20 prosenttia myös sen jälkeen. Osa viimeksi mainituista saattoi syystä tai toisesta keskeyttää opinnot niiden alkupuolella ja myöhemmin palata niitä jatkamaan, mutta lopulta kuitenkin tutkinto jäi suorittamatta; tämän yleisyyttä ei tarkemmin selvitetty.

Jos näyttötutkintoon valmistava koulutus keskeytetään, se jää yleisimmin kesken heti alkuvaiheessaan tai viimeistään toisena vuonna aloituksen jälkeen; vain viidennes keskeytti kolmantena opiskeluvuonna tai sen jälkeen. Sen sijaan oppisopimuskoulutus keskeytetään suhteellisen harvoin heti ensimmäisen vuoden aikana; keskeyttäminen on yleisintä toisen tai kolmannen koulutusvuoden aikana.

Liitetaulukossa 3 on esitetty vastaavat viimeisen opiskeluvuoden jakaumat niiden ryhmässä, jotka keskeyttivät vuonna 2006 aloitetut opinnot ja aloittivat sen jälkeen seuranta-aikana uudet opinnot toisella alalla tai toisessa tutkintomuodossa. Näistä opintosuunnan vaihtajista keskimäärin vähän yli puolet keskeytti ensimmäiset opintonsa jo ensimmäisenä lukuvuonna. Sitä ei selvitetty, kuinka usein he siirtyivät välittömästi tämän jälkeen uusiin opintoihin ja kuinka usein tässä mahdollisesti oli väli vuosia.

Kuvio 2. Vuonna 2006 aloitetut opinnot keskeyttäneiden viimeisen opiskeluvuoden (oppilaitoksen rekisterissä syyslukukaudella) jakauma koulutustyyppin mukaan.

Liitetaulukossa 4 on esitetty kuvion 1 jakaumia vastaavat viisivuotisseurannan tulokset tarkemman koulutustyyppiluokituksen mukaan. Opintojen keskeyttäminen sekä muihin opintoihin siirtyminen oli aikuislukion aloittaneiden ryhmässä paljon yleisempää kuin nuorisolukiossa. Aikuislukion aloittaneista viiden vuoden kuluessa toisiin opintoihin lukiota suorittamatta siirtyi joka neljäs, kun vastaava osuus nuorisolukion aloittaneista oli kuusi prosenttia. Kokonaan opinnot keskeyttäneitä vuonna 2001 aikuislukion aloittaneista oli 43 ja vuonna 2006 aloittaneista 37 prosenttia, kun nuorisolukion aloittaneista opinnot keskeytti vain noin viisi prosenttia. Oppisopimuskoulutuksena ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneet keskeyttivät opinnot hieman useammin kuin ammatti- tai erikoisammattikoulutuksen aloittaneet, mutta ero ei ollut kovin suuri (paitsi vuonna 2001, jolloin ammattitutkinnon oppisopimuskoulutuksena aloittaneista keskeyttäneiden osuus oli selvästi pienempi kuin muun tasoisen oppisopimuksen aloittaneista).

Viidennessä luvussa raportoidaan regressiomalleihin perustuen, missä määrin koulutuksen keskeyttämisriski vaihtelee koulutusaloittain, kun muut vaikuttavat tekijät on vakioitu. Tässä läpäisyn aloittaista vaihtelua tarkastellaan muita tekijöitä huomioimatta koulutustyypeittäin. Taulukossa 3 läpäisyä ja keskeyttämistä tarkastellaan opetussuunitelmaperusteisen ammatillisen perustutkinnon osalta. Aloittainen vaihtelu ei ole dramaattisen suurta, mutta vuonna 2001 kaupallisen tai yhteiskuntatieteellisen koulutuksen aloittaneet ja vuonna 2006 luonnontieteellisen koulutuksen aloittaneet suorittivat tutkinnon loppuun muita hieman harvemmin. Muita aloja hieman korkeammat läpäisyosuudet olivat tekniikan sekä terveys- ja sosiaalialan koulutuksessa, ja vuonna 2006 aloittaneilla myös palvelualalla. Toiseen koulutukseen siirtyminen kesken opintojen oli muita aloja harvinaisempaa tekniikan alalla ja muita yleisempää luonnontieteellisessä koulutuksessa.

Taulukko 3. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa koulutusalan mukaan.

Koulutustyyppi ja koulutusala	Aloitusvuosi	Läpäisy seuranta-aikana				Yhteensä	N
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	Tutkinnosta toiseen vaihtaja	Keskeytti		
Kasvatustieteellinen ja humanistinen koulutus	2001	67 %	1 %	15 %	17 %	100 %	272
	2006	69 %	2 %	13 %	16 %	100 %	748
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	2001	61 %	1 %	14 %	23 %	100 %	451
	2006	69 %	3 %	11 %	16 %	100 %	941
Luonnontieteellinen koulutus	2001	67 %	3 %	15 %	16 %	100 %	198
	2006	61 %	1 %	18 %	20 %	100 %	432
Tekniikan koulutus	2001	71 %	3 %	7 %	19 %	100 %	1328
	2006	74 %	4 %	6 %	16 %	100 %	3326
Maa- ja metsätalouden koulutus	2001	66 %	0 %	12 %	21 %	100 %	216
	2006	67 %	2 %	10 %	21 %	100 %	482
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2001	72 %	3 %	11 %	15 %	100 %	365
	2006	73 %	5 %	11 %	11 %	100 %	970
Palvelualojen koulutus	2001	67 %	2 %	10 %	20 %	100 %	832
	2006	73 %	2 %	9 %	16 %	100 %	2051
Yhteensä	2001	68 %	2 %	10 %	19 %	100 %	3662
	2006	72 %	3 %	9 %	16 %	100 %	8950

Taulukossa 4 on vastaava koulutusaloittainen tarkastelu näyttötutkintoihin valmistavan koulutuksen osalta. Terveys- ja sosiaalialan koulutuksessa oli suurimmat läpäisyprosentit ja alhaisimmat taas luonnontieteellisen, tekniikan ja maatalouden koulutuksessa sekä perustutkintotasolla vuonna 2006 aloittaneilla myös humanistisella ja kaupallis-yhteiskuntatieteellisellä alalla.

Taulukko 4. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa koulutusalan mukaan.

Koulutustyyppi ja koulutusala	Aloitusvuosi	Läpäisy seuranta-aikana					Yhteensä	N
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	Tutkinnosta toiseen vaihtaja	Keskeytti			
Perustutkinnot								
Kasvatustieteellinen ja humanistinen koulutus	2001	..	..	..	..	100 %	13	
	2006	40 %	2 %	21 %	37 %	100 %	62	
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	2001	63 %	1 %	10 %	25 %	100 %	68	
	2006	43 %	4 %	16 %	37 %	100 %	170	
Luonnontieteellinen koulutus	2001	..	..	..	..	100 %	44	
	2006	30 %		14 %	56 %	100 %	71	
Tekniikan koulutus	2001	44 %	3 %	7 %	46 %	100 %	149	
	2006	44 %	3 %	6 %	46 %	100 %	899	
Maa- ja metsätalouden koulutus	2001	54 %	3 %	3 %	40 %	100 %	63	
	2006	36 %	1 %	14 %	48 %	100 %	148	
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2001	68 %	1 %	6 %	25 %	100 %	126	
	2006	60 %	3 %	5 %	31 %	100 %	662	
Palvelualojen koulutus	2001	66 %		7 %	27 %	100 %	59	
	2006	41 %	1 %	9 %	49 %	100 %	369	
Yhteensä	2001	59 %	2 %	7 %	33 %	100 %	522	
	2006	47 %	3 %	8 %	42 %	100 %	2381	
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot								
Kasvatustieteellinen, humanistinen, kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	2001	58 %	1 %	9 %	32 %	100 %	138	
	2006	54 %	1 %	9 %	36 %	100 %	1003	
Luonnontieteellinen, tekniikan, maa- ja metsätalouden koulutus	2001	39 %	2 %	6 %	53 %	100 %	356	
	2006	37 %	3 %	7 %	53 %	100 %	1412	
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2001	76 %		9 %	16 %	100 %	103	
	2006	70 %	2 %	5 %	23 %	100 %	486	
Palvelualojen koulutus	2001	56 %	1 %	8 %	36 %	100 %	160	
	2006	40 %	2 %	13 %	46 %	100 %	1230	
Yhteensä	2001	51 %	1 %	7 %	40 %	100 %	757	
	2006	46 %	2 %	9 %	43 %	100 %	4131	

.. liian vähän havaintoja

Oppisopimuskoulutuksessa terveys- ja sosiaalialalla oli muita aloja suuremmat läpäisyprosentit etenkin perustutkintotasolla (taulukko 5).

Taulukko 5. Oppisopimuskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa koulutusalan mukaan.

Koulutustyyppi ja koulutusala	Aloitusvuosi	Läpäisy seuranta-aikana					N
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	Tutkinnosta toiseen vaihtaja	Keskeytti	Yhteensä	
Peruskoulutus							
Kasvatustieteellinen, humanistinen, kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	2001	48 %	9 %	6 %	36 %	100 %	77
	2006	38 %	2 %	9 %	51 %	100 %	447
Luonnontieteellinen, tekniikan, maa- ja metsätalouden koulutus	2001	54 %	1 %	3 %	42 %	100 %	93
	2006	52 %	3 %	7 %	39 %	100 %	560
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2001	73 %	1 %	1 %	24 %	100 %	71
	2006	72 %	2 %	6 %	21 %	100 %	258
Palvelualojen koulutus	2001	51 %		16 %	33 %	100 %	43
	2006	54 %	1 %	8 %	37 %	100 %	323
Yhteensä	2001	57 %	3 %	6 %	35 %	100 %	284
	2006	52 %	2 %	7 %	39 %	100 %	1588
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot							
Kasvatustieteellinen, humanistinen, kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	2001	72 %	2 %	4 %	22 %	100 %	151
	2006	62 %	0 %	6 %	31 %	100 %	1039
Luonnontieteellinen, tekniikan, maa- ja metsätalouden koulutus	2001	63 %	1 %	3 %	33 %	100 %	70
	2006	58 %	1 %	5 %	36 %	100 %	632
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2001	..		..	..	..	44
	2006	67 %	1 %	8 %	25 %	100 %	179
Palvelualojen koulutus	2001	..	..	..	..	100 %	41
	2006	53 %	1 %	9 %	38 %	100 %	299
Yhteensä	2001	70 %	2 %	4 %	24 %	100 %	306
	2006	60 %	1 %	6 %	33 %	100 %	2149

.. liian vähän havaintoja

4 Myöhemmän tilanteen seuranta koulutuksen läpäisemisen ja keskeyttämisen mukaan

Kuviossa 3 ja liitetaulukossa 5 on tarkasteltu Tilastokeskuksen pääasiallisen toiminnan muuttujan¹ avulla, mikä oli vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen opinnot aloittaneiden toiminta viisi vuotta myöhemmin (vuosien 2006 ja 2011 lopussa) aloitetun tutkinnon tyyppin ja opintojen läpäisyn mukaan. Kuviossa tutkinnon suorittaneet, opintojaan jatkavat ja tutkinnosta toiseen vaihtajat on yhdistetty samaan luokkaan, johon kuuluvien seurannan tuloksia voidaan verrata keskeyttäneiden seurannan tuloksiin. Liitetaulukossa 5 on esitetty seurantatulokset siten, että tutkinnon läpäisseitä, opintoja jatkavia ja tutkintoa vaihtaneita tarkastellaan erikseen.

Kaikista, myös opinnot keskeyttäneistä, oli seuranta-ajan lopussa työssä enemmistö. Muista kuin keskeyttäneistä huomattava osa jatkoi viiden vuoden kuluttua opintoja (pääosin jo jatkotutkinnon suorittamiseksi). Sen sijaan keskeyttäneet eivät (määritelmän mukaan) jatkaneet opintojaan, mutta heistä muutama prosentti oli varusmiespalveluksessa tai työvoimapolitiittisessa koulutuksessa, jotka tässä on luettu samaan kategoriaan opiskelun kanssa. Liitetaulukon 5 mukaan sekä keskeyttäneistä että muista keskimäärin runsaat 60 prosenttia oli seuranta-ajankohtana työllisiä. Lisäksi muiden ryhmästä yli 20 prosenttia jatkoi seuranta-ajankohtana opintojaan, jolloin työllisten ja opiskelijoiden yhteenlaskettu osuus oli lähes 90 prosenttia.

Yksi keskeyttämisen syy on sairastuminen, joka ilmenee tässä eläkkeelle siirtyneiden osuuksissa. Keskeyttäneistä keskimäärin 5–6 prosenttia oli seuranta-ajankohtaan mennessä siirtynyt eläkkeelle, kun muista tämä osuus oli noin yksi prosentti. Keskeyttäneistä oli työttömänä keskimäärin 15 prosenttia, kun muista työttömien osuus oli noin puolet tästä. Mielenkiintoista on, että keskeyttäneistä keskimäärin 14 prosenttia kuului seurantalukuun ”muut”, johon kuuluvat ovat työvoiman ulkopuolella muista syistä kuin opiskelun, varusmiespalveluksen tai eläkkeelle siirtymisen takia. Muista kuin keskeyttäneistä tämä osuus oli vain neljä prosenttia. (Liitetaulukko 5.)

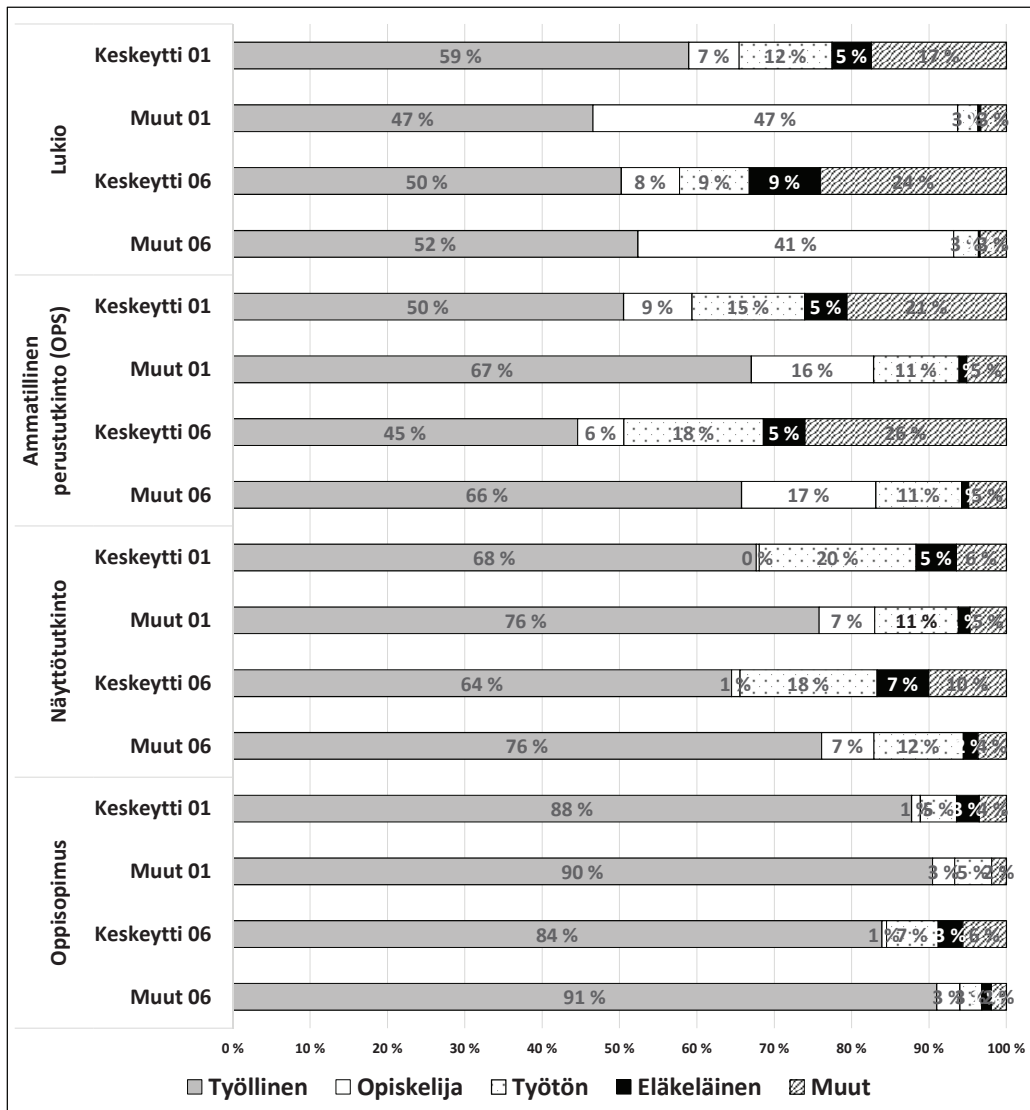
Koulutustyypeittäin havaittiin muutamia mielenkiintoisia eroja. Tärkein näistä oli se, näyttötutkinnon ja varsinkin oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä selvästi suurempi osa oli seuranta-ajankohtana työssä kuin lukion tai ammatillisen perustutkinnon (ops) keskeyttäneistä, ja vastaavasti etenkin työvoiman ulkopuolelle jääneiden osuus oli pienempi.

Lukion tai opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen tutkinnon keskeyttäneistä karkeasti puolet oli seuranta-ajankohtana työllisiä (vuonna 2001 lukion aloittaneista ja sitten keskeyttäneistä kuitenkin 59 %), mutta sekä eläkkeelle siirtyneiden, työttömien että ryhmään ”muut” kuuluvien osuus oli moninkertainen muihin kuin keskeyttäneisiin verrattuna. Työttömien ryhmään seurannassa kuului lukion keskeyttäneistä 9–12 prosenttia

---

1 Pääasiallisen toiminnan muuttujalla työssäolo on aina ensisijainen. Osa työllisistä oli samaan aikaan myös opiskelijoita, mutta sitä ei tässä seurantatarkastelussa ole huomioitu. Opiskelijoiden kanssa samaan kategoriaan on luettu varusmies- tai siviilipalveluksessa olleet sekä työvoimapolitiittisessa koulutuksessa olleet. Muutoin työvoimapolitiittista koulututusta ei tässä tutkimuksessa ole laskettu opiskeluksi, koska se ei näy opiskelurekisterissä opiskeluna silloinkaan, kun se tähtää tutkintoon.

ja ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneistä 15–18 prosenttia. Huomiota kiinnittää erityisesti seuranta-ajankohtana ryhmään ”muut” kuuluvien suuri osuus, joka keskeyttä-
neistä näissä ryhmissä oli vuonna 2001 aloittaneista viidenneksen ja 2006 aloittaneista
neljänneksen luokkaa, ja selvästi suurempi kuin työttömien osuus. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen opinnot aloittaneet: opinnot keskeyttäneiden ja muiden pääasiallinen toiminta 5 vuoden kuluttua koulutustyyppin mukaan.

Oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä korkea osuus eli karkeasti 85 prosenttia oli seuranta-ajankohtana työssä, kun muista oppisopimuskoulutuksen aloittaneista vastaava osuus oli noin 90 prosenttia. Keskeyttäneistä jonkin verran suurempi osa kuin muista oli siirtynyt eläkkeelle, ja ryhmään ”muut” kuuluvien osuus sekä vuonna 2006 aloittaneista myös työttömien osuus keskeyttäneistä oli hieman suurempi kuin muista oppisopimuskoulutuksen aloittaneista. Voidaan kuitenkin päätellä, että oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneet yleisesti menestyvät työmarkkinoilla keskeyttämisen jälkeen yhtä hyvin kuin muutkin oppisopimuskoulutuksen aloittaneet, ja keskeyttämisen syy siis ilmeisesti useimmiten on työelämän ”veto”.

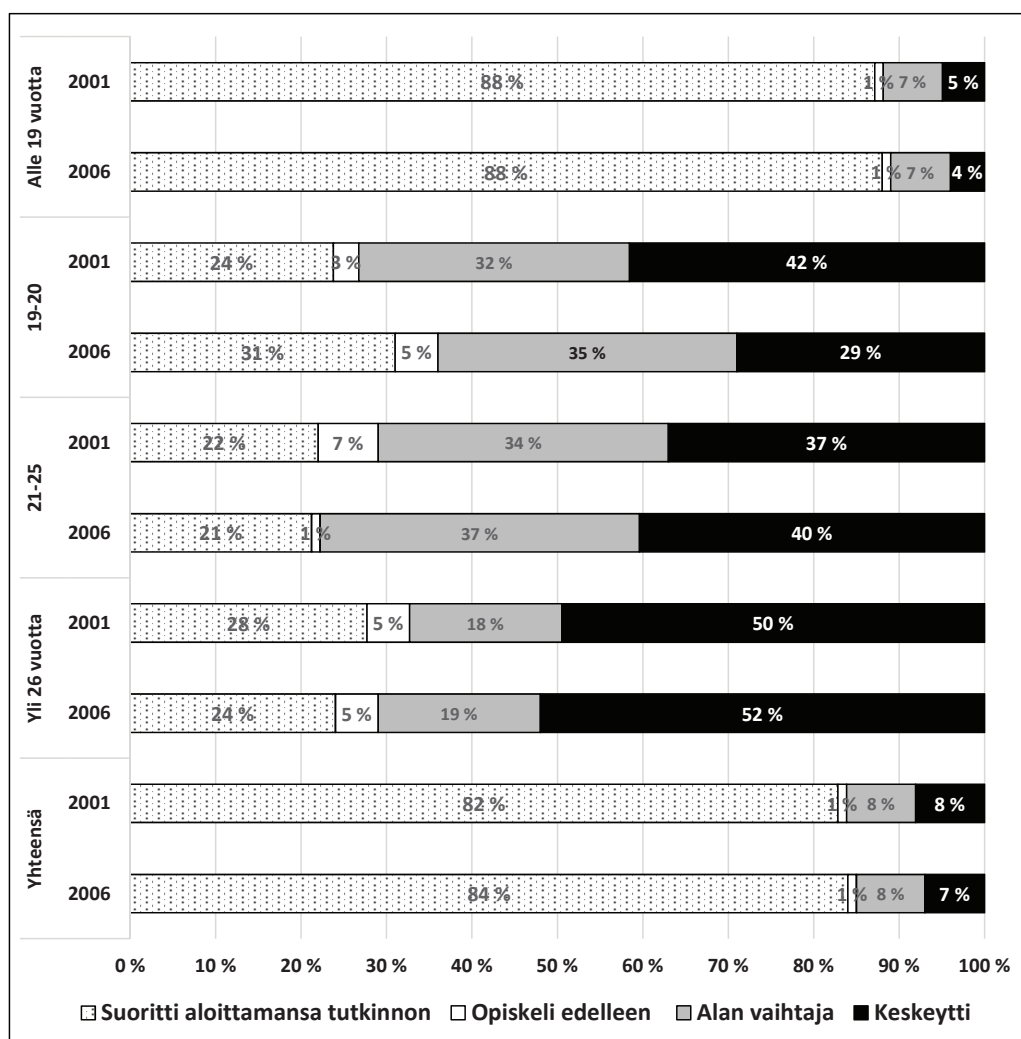
Näyttötutkintoon valmistavat opinnot aloittaneista seuranta-ajan lopussa työssä oli jonkin verran pienempi osuus kuin oppisopimuskoulutuksen aloittaneista. Näyttötutkinnon keskeyttäneistä työllisten osuus seuranta-ajankohtana oli 64–68 prosenttia, kun muista näyttötutkinnon aloittaneista vastaava osuus oli kymmenisen prosenttiyksikköä korkeampi, ja lisäksi jälkimmäisistä opintoja jatkavien tai muihin opintoihin siirtyneiden osuus oli seitsemän prosenttia. Seurannassa eläkkeelle siirtyneiden ja samaten työttömien osuus ja vuonna 2006 aloittaneista myös ryhmään ”muut” kuuluvien osuus oli keskeyttäneistä selvästi korkeampi kuin muista näyttötutkinnon aloittaneista.

Liitetaulukossa 6 on esitetty vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneiden osalta kuvion 3 jakaumia vastaavat tulokset otosaineistostamme väestötasolle arvioituna henkilöinä. Tämän viiden vuoden seurantaan perustuvan laskelman mukaan vuonna 2006 lukion aloittaneista opinnot kokonaan keskeyttäneistä lähes 600 henkilöä ja ammatillisen perustutkinnon (ops) keskeyttäneitä vähän alle 1 800 henkilöä oli työvoiman ulkopuolella muista syistä kuin eläkkeelle siirtymisen takia. Kun myös näyttötutkintoon valmistavan ja oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneet lasketaan mukaan, tähän ”kadoksissa” olevien ryhmään kuului vuonna 2006 toisen asteen opinnot keskeyttäneistä noin 30 100 henkilöä noin 4 200.

5 Opintojen läpäisemiseen, pitkittymiseen, alan vaihtamiseen ja keskeyttämiseen vaikuttavat tekijät

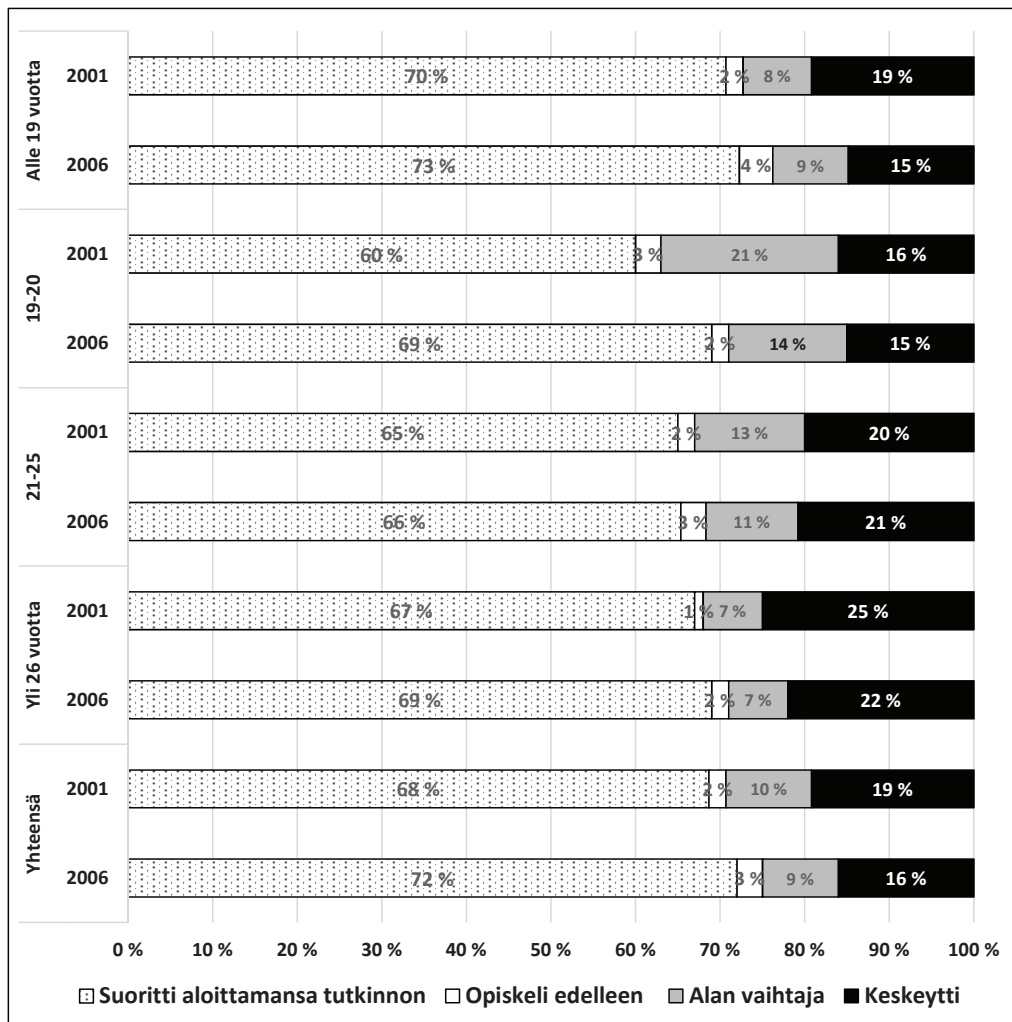
Läpäisy ikäryhmittäin

Lukio-opintojen läpäisy ja keskeyttäminen vaihtelevat selvästi iän mukaan (kuvio 4). Välittömästi tai pian peruskoulun jälkeen lukion aloittaneista lähes 90 prosenttia suoritti ylioppilastutkinnon, seitsemän prosenttia jätti lukion kesken ja siirtyi muihin opintoihin seuranta-aikana, ja 4–5 prosenttia keskeytti opinnot. Mikäli lukio aloitettiin yli 18-vuotiaana, keskeyttäminen on monta kertaa yleisempää ja sen todennäköisyys oli sitä suurempi, mitä vanhempana lukioon mentiin. Myös muihin opintoihin siirtyminen kesken lukion yleisty selvästi iän myötä ja oli yleisintä 19–25-vuotiaiden ryhmässä. Tästä noin kolmannes vaihtoi seuranta-aikana kesken lukion muihin opintoihin. Suurin muutos tarkasteluajankohtien välillä oli, että 19–20-vuotiaana lukion vuonna 2001 aloittaneista opiskelun keskeytti selvästi suurempi osa kuin vuonna 2006 saman ikäisenä aloittaneista.

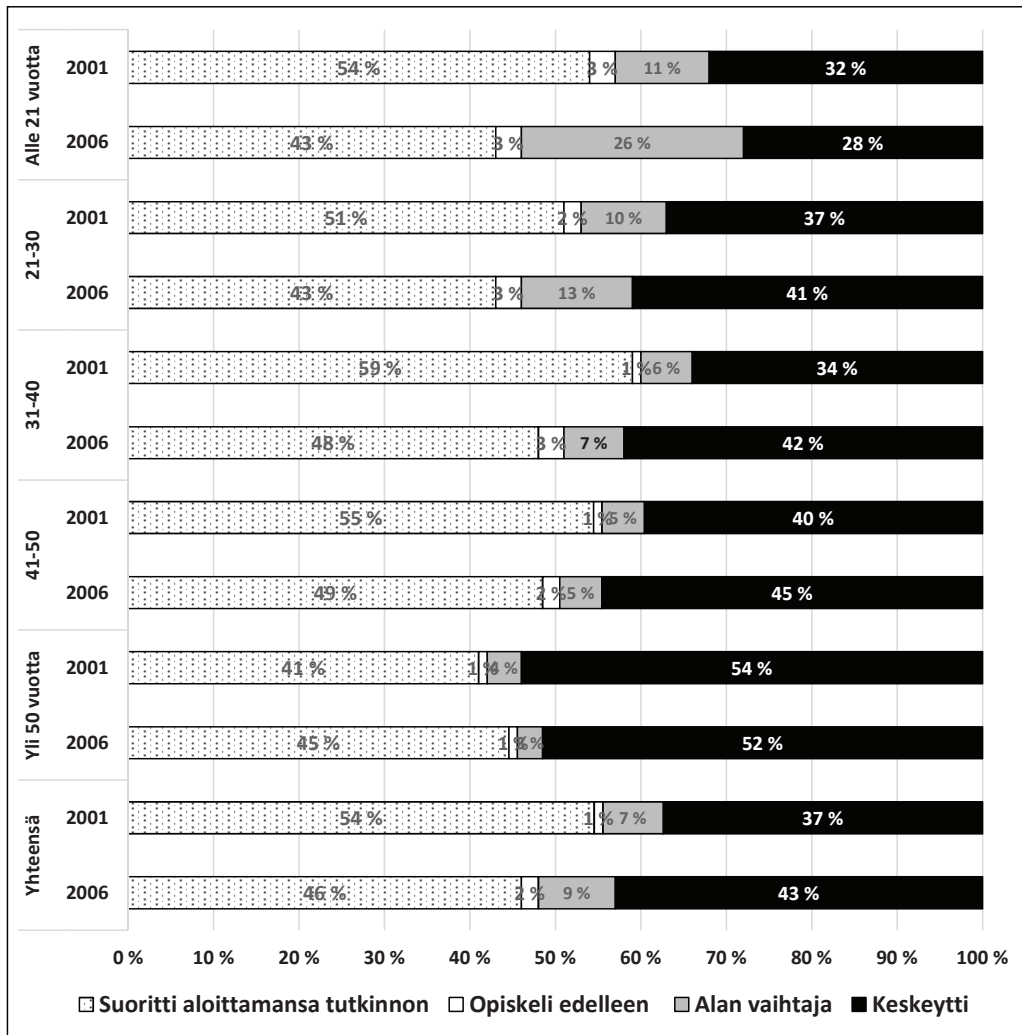
Kuvio 4. Lukion vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa iän mukaan.

Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyn yhteys opintojen aloitusikäen on paljon heikompi kuin ylioppilastutkinnon (kuviot 5). Keskeyttäminen yleistyy aloitusiän nousun myötä vain vähän, ja myös muihin opintoihin vaihtamisen yleisyys ei näytä kovin paljon vaihtelevan ikäryhmittäin, vaikka se onkin samoin kuin lukiolaisilla vähän muita yleisempää 19–25-vuotiaana (vuonna 2001 etenkin 19–20-vuotiaana) aloittaneilla.

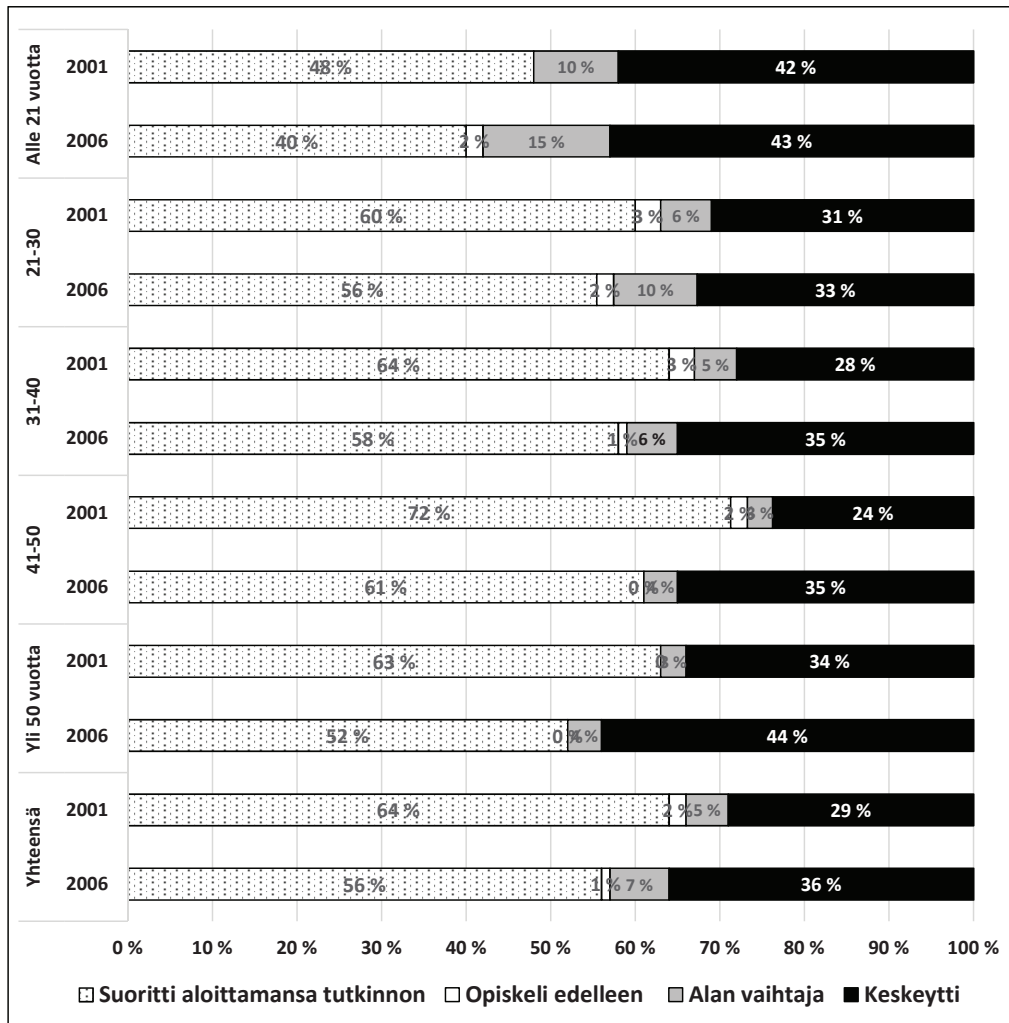
Kuvio 5. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa iän mukaan.

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneista opiskelun keskeyttäneiden osuus asteittain lisääntyi ja toisiin opintoihin siirtyneiden osuus asteittain väheni iän myötä. Vuonna 2006 aloittaneista toisiin opintoihin kesken näyttötutkinnon vaihtaneiden osuus oli etenkin nuorimpien ikäluokassa selvästi korkeampi kuin vuonna 2001 aloittaneista. Vuonna 2006 aloittaneista 21–50-vuotiaista kokonaan keskeyttäneiden osuus oli vähän korkeampi kuin vuonna 2001 aloittaneista saman ikäisistä. (Kuvio 6.)

Kuvio 6. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa iän mukaan.

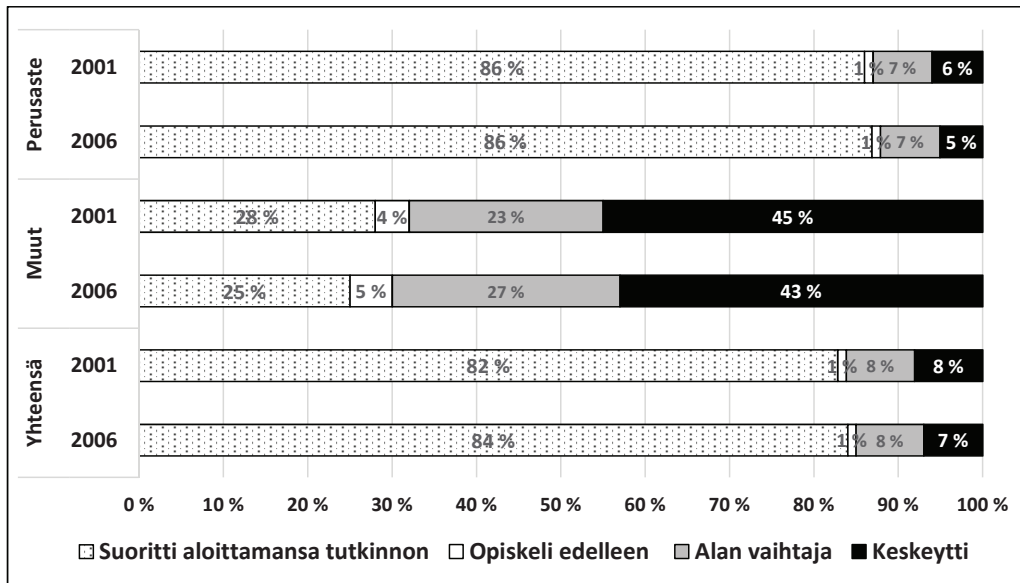
Oppisopimuskoulutuksen läpäisyn yhteys ikään näyttää olevan osin erilainen kuin muiden koulutusmuotojen (kuvio 7). Keskeyttäneiden osuus on korkein nuorimmassa ja vanhimmassa ikäryhmässä. Muihin opintoihin siirtyminen seuranta-aikana on melko harvinaista, mutta vähän muita yleisempää nuorimmassa ikäryhmässä.

Kuvio 7. Oppisopimuskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa iän mukaan.

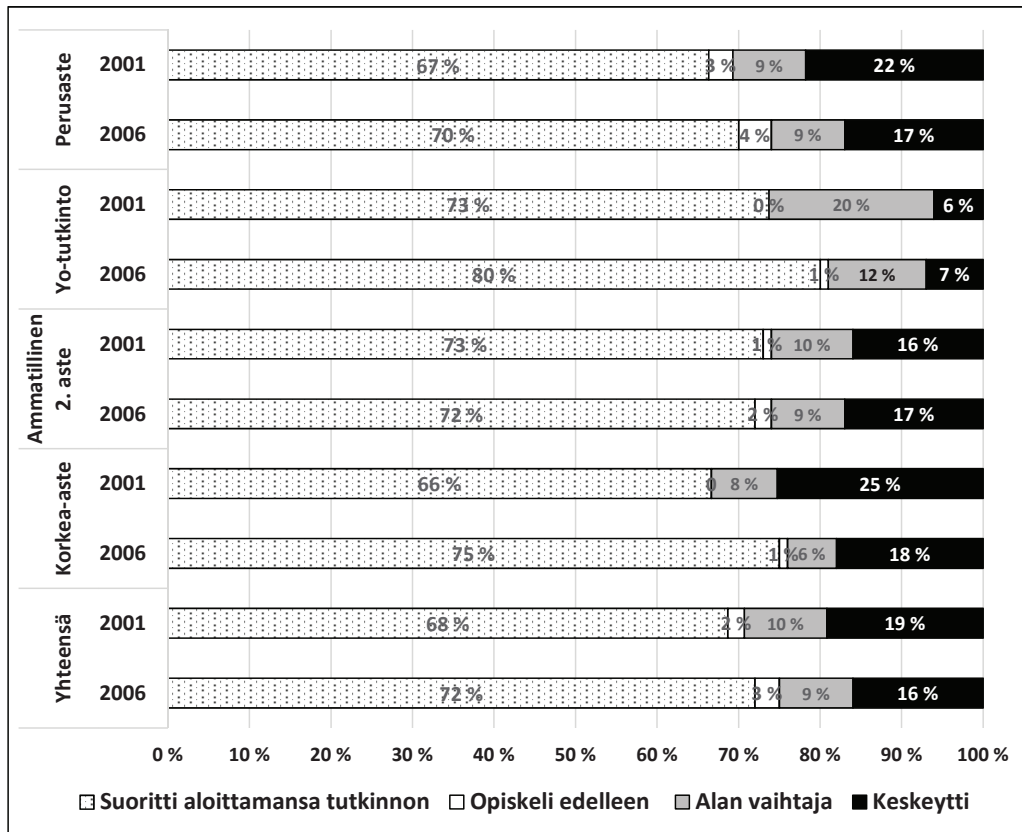
Läpäisy aiemman koulutuksen mukaan

Seuraavassa kuviossa 8 on tarkasteltu lukio-opintojen läpäisyn yhteyttä siihen, onko lukioon menty peruskoulupohjalta vai onko ensin suoritettu ammatillinen tutkinto. Yhteys on erittäin selvä: peruskoulun jälkeen lukion aloittaneista valtaosa, mutta muun tutkinnon jälkeen lukioon hakeutuneista vain noin neljännes suoritti ylioppilastutkinnon. Viimeksi mainituista toinen neljännes siirtyi kesken lukion muihin opintoihin, ja peräti lähes puolet keskeytti opinnot.

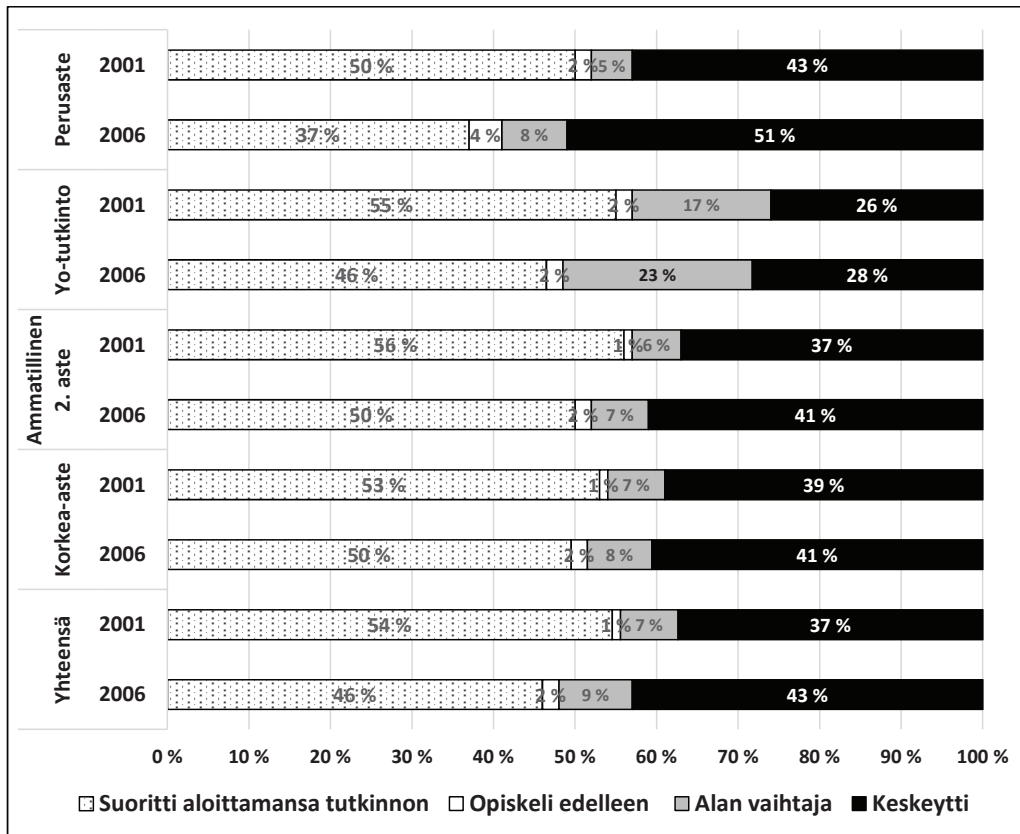
Kuvio 8. Lukion vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa mahdollisen aiemmin suoritettun tutkinnon tason mukaan.

Mahdollisen aikaisemman tutkinnon yhteyttä opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen suorittamiseen on tarkasteltu kuviossa 9. Peruskoulupohjalta tai muun ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon jälkeen ammattiopinnot aloittaneista keskimäärin vajaa viidennes keskeytti opinnot ja kymmenisen prosenttia vaihtoi tutkintoa kesken opintojen. Aikaisemmin ylioppilastutkinnon suorittaneet eroavat hieman muista sikäli, että jos he hakeutuivat toisen asteen ammattiopintoihin, he suorittavat ne loppuun vähän muita ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneita useammin. Erityisesti vuonna 2006 opinnot aloittaneiden ryhmässä ero on selvä. Ylioppilaspohjalta ammatilliseen peruskoulutukseen (ops) hakeutuneista erityisesti opiskelun kokonaan keskeyttäneiden osuus oli paljon pienempi kuin muulla koulutus pohjalla nämä opinnot aloittaneiden ryhmissä. Opinnoista toisiin siirtyminen seuranta-aikana sen sijaan oli muita ryhmiä yleisempää, etenkin vuonna 2001 aloittaneiden ryhmässä.

Kuvio 9. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa mahdollisen aiemmin suoritettun tutkinnon tason mukaan.

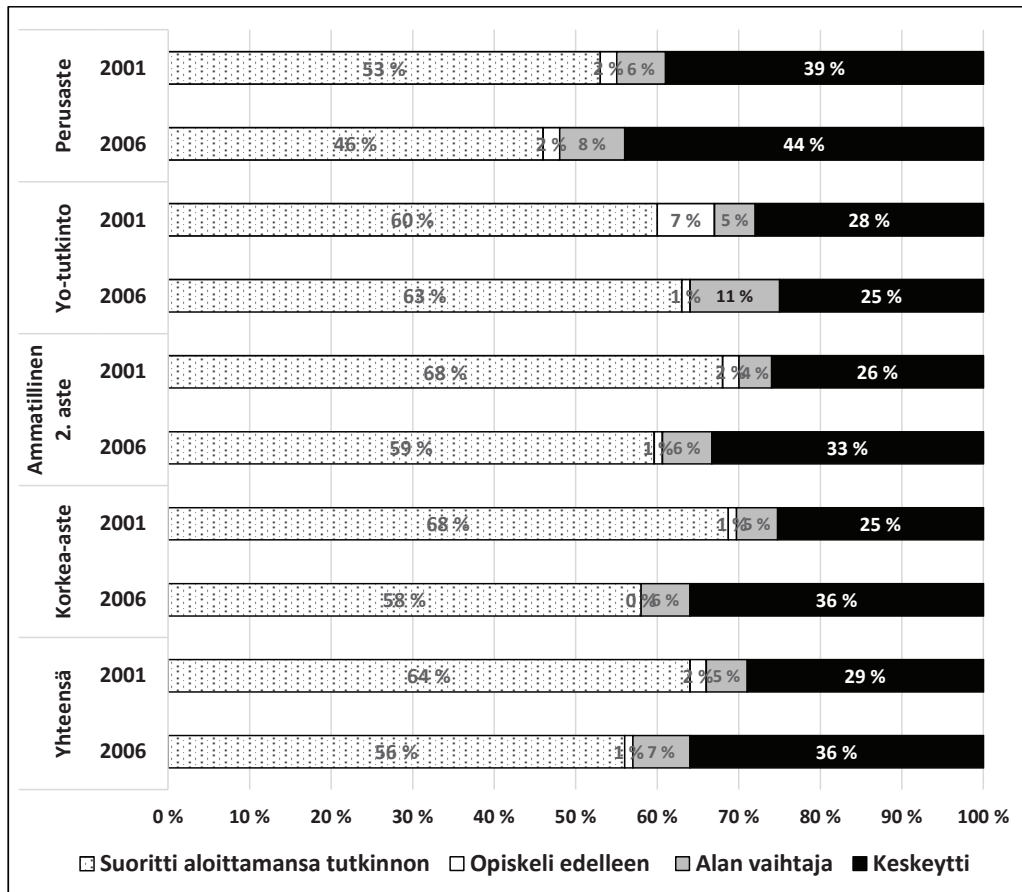
Myös näyttötutkinnon aloittaneista aikaisemmin ylioppilastutkinnon suorittaneet vaihtoivat muihin opintoihin useammin ja keskeyttivät opiskelun kokonaan harvemmin kuin muihin ryhmiin kuuluvat. Keskeyttäneiden osuus oli korkein, mikäli taustalla ei ollut mitään perusasteen jälkeen suoritettua tutkintoa. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa mahdollisen aiemmin suoritettun tutkinnon tason mukaan.

Oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden ryhmissä sen läpäisseiden ja keskeyttäneiden osuudet ylioppilastutkinnon aikaisemmin suorittaneista eivät olennaisesti eronneet muun tutkinnon suorittaneiden vastaavista osuuksista. Keskeyttäminen oli melko selvästi muita yleisempää, jos oppisopimuskoulutukseen oli menty peruskoulupohjalta. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Oppisopimuskoulutuksen vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa mahdollisen aiemmin suoritetun tutkinnon tason mukaan.

Työssäkäynnin yhteys läpäisyyn ja keskeyttämiseen

Seuraavissa kuvioissa tarkastellaan opintojen aloittamista edeltävän sekä niiden ohella tapahtuneen työssäkäynnin yhteyttä vuonna 2006 aloitetun ammatillisen koulutuksen läpäisyyn ja keskeyttämiseen. Työssäolosta on ollut käytettävissä tieto niistä kuukausista, joiden aikana henkilö oli ollut työssä – sitä, oliko työssäkäynti koko- vai osa-aikaista tai jatkuvaa vai tilapäistä, tai muutamaa tietoa työn luonteesta ei sisälly rekisteritietoihin. Tarkasteluun ei ole otettu mukaan lukiolaisia, koska ensinnäkin lukiolaisten työssäkäynti on vähäisempää kuin muiden (liitetaulukot 7–9) ja toiseksi lukiolaisten työssäkäynti korreloi erittäin vahvasti iän kanssa. Sen yhteyttä läpäisyyn on jo edellä tarkasteltu.

Opintojen aloitusta *edeltävän työhistorian* vaikutusta keskeyttämisiin tarkastellaan myös viidennessä luvussa regressiomallien avulla, mutta *opiskeluaikaisen* työssäkäynnin vaikutuksen tarkastelu ei mallien avulla ole mahdollista, koska suuri osa keskeyttäneistä keskeyttää opintonsa jo ensimmäisen lukuvuoden aikana (vrt. kuvio 2 edellä ja liitetaulukko 3). Opiskeluaikaista työssäkäyntiä ei opinnot niiden alkuvaiheessa keskeyttävillä määritelmän mukaan voi juurikaan olla, eikä regressiomalleihin soveltuvaa vertailuasetelmaa voi luotettavasti muodostaa.

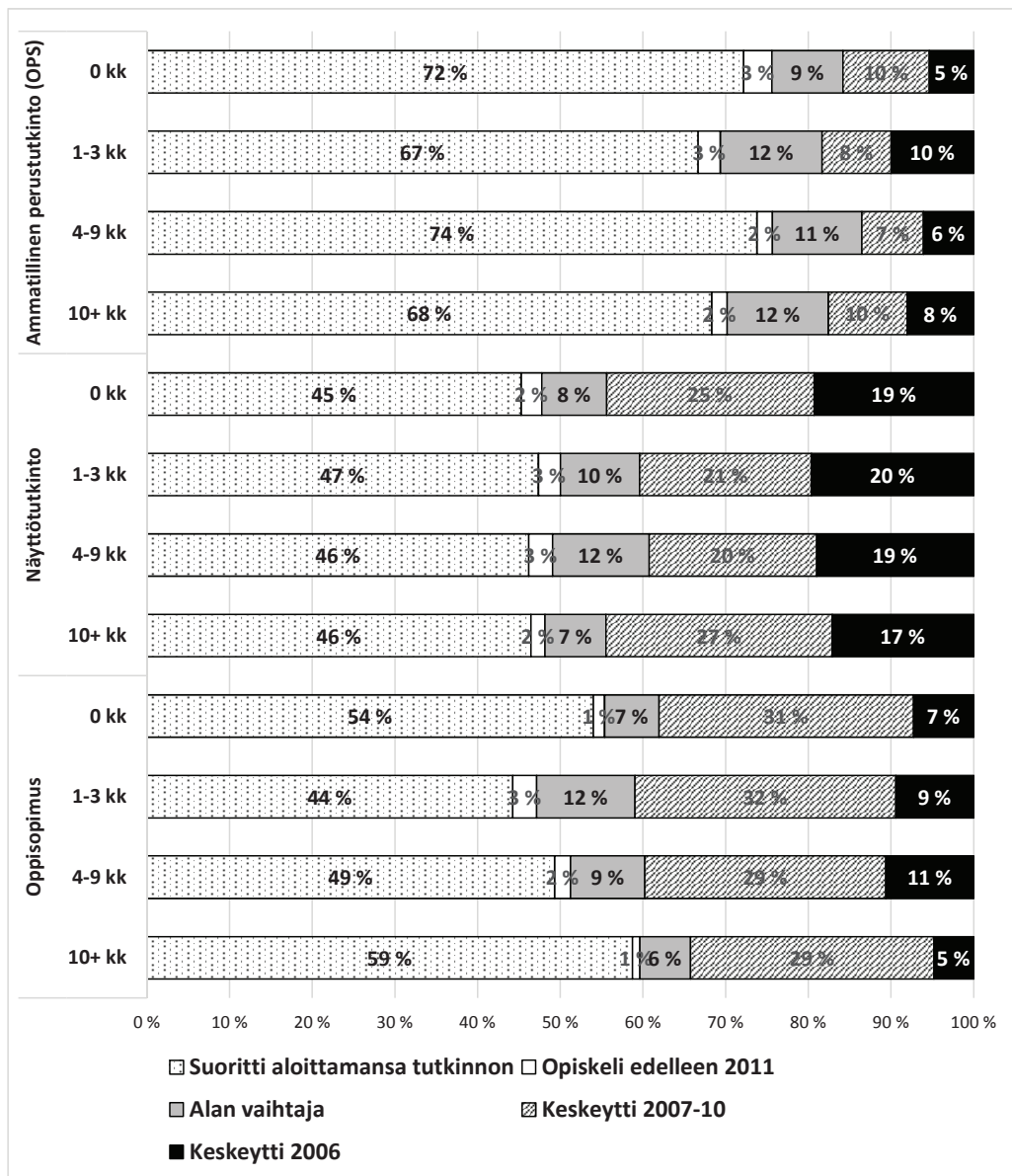
Kuviossa 12 on tarkasteltu vuonna 2006 aloitetun ammatillisen koulutuksen läpäisyä kalenterivuonna 2006 toteutuneen työssäkäynnin mukaan. (Regressiomalleissa tuonnem-

pana on tarkasteltu pitemmällä aikavälillä ennen opintojen aloittamista toteutuneen työssäolon vaikutusta läpäisyyn, kun muut vaikuttavat tekijät on vakioitu.)

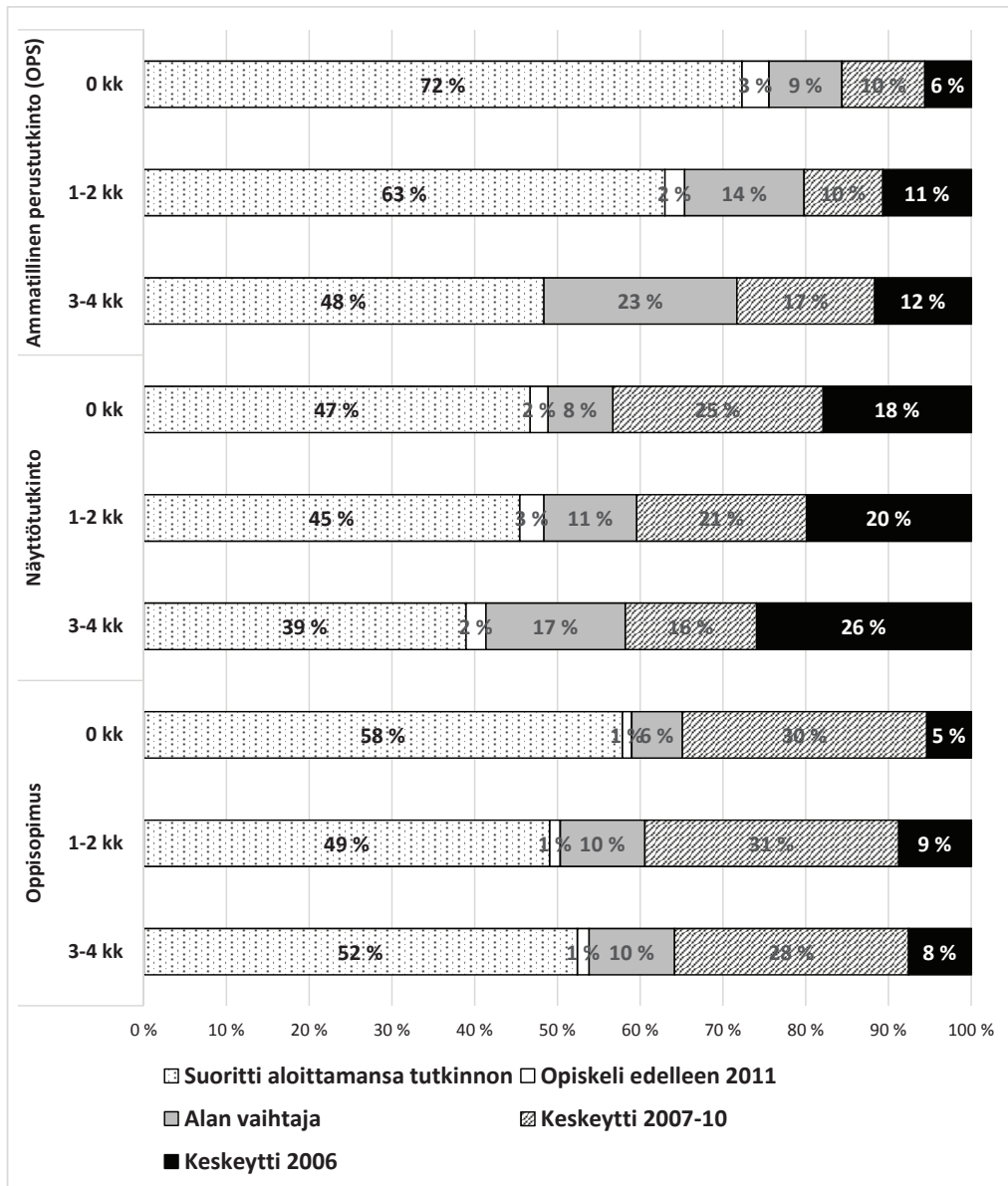
Kuvion 12 asetelma vertaa lähinnä sitä, miten ammatillisen koulutuksen läpäisemiseen ja keskeyttämiseen on yhteydessä se, tuleeko opiskelija koulutukseen työelämästä vai ei. Havaitsemme, että opiskelun aloitusvuonna työssä jonkin verran olleiden, pääasiassa työssä olleiden sekä työn ulkopuolella olleiden, väliset erot läpäisseiden ja keskeyttäneiden osuuksissa ovat varsin vähäiset. Erot eivät ilmeisesti ole tilastollisesti merkitseviä, vaikkei merkitsevyyttä testattukaan. (Liitetaulukossa 7 on esitetty vuoden 2006 työssäolon määrän jakaumat koulutustyypeittäin.)

Kuviossa 13 on tarkasteltu sitä, miten syyslukukauden aikana eli syys–joulukuussa toteutunut työssäkäynti oli yhteydessä tuolloin aloitettujen ammatillisten opintojen läpäisyyn ja keskeyttämiseen. Havaitsemme, että ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneiden ryhmässä työssäolo lisäsi varsin selvästi keskeyttämistä ja etenkin toisiin opintoihin siirtymistä. Tulkitsemme tätä tulosta niin, että ne, jotka eivät olleet motivoituneita aloittamansa koulutuksen suorittamiseen, hakeutuivat muita useammin työhön, tai työelämään kiinni päässeet luopuivat muita useammin opinnoista tai hakeutuivat toiseen koulutukseen. Näyttötutkintoon valmistavat opinnot tai oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden ryhmissä opintojen läpäisy ei erityisesti vaihdellut ensimmäisen syksyn työssäolon määrän mukaan. (Liitetaulukossa 8 on esitetty syksyn 2006 työssäolon määrän jakaumat koulutustyypeittäin.)

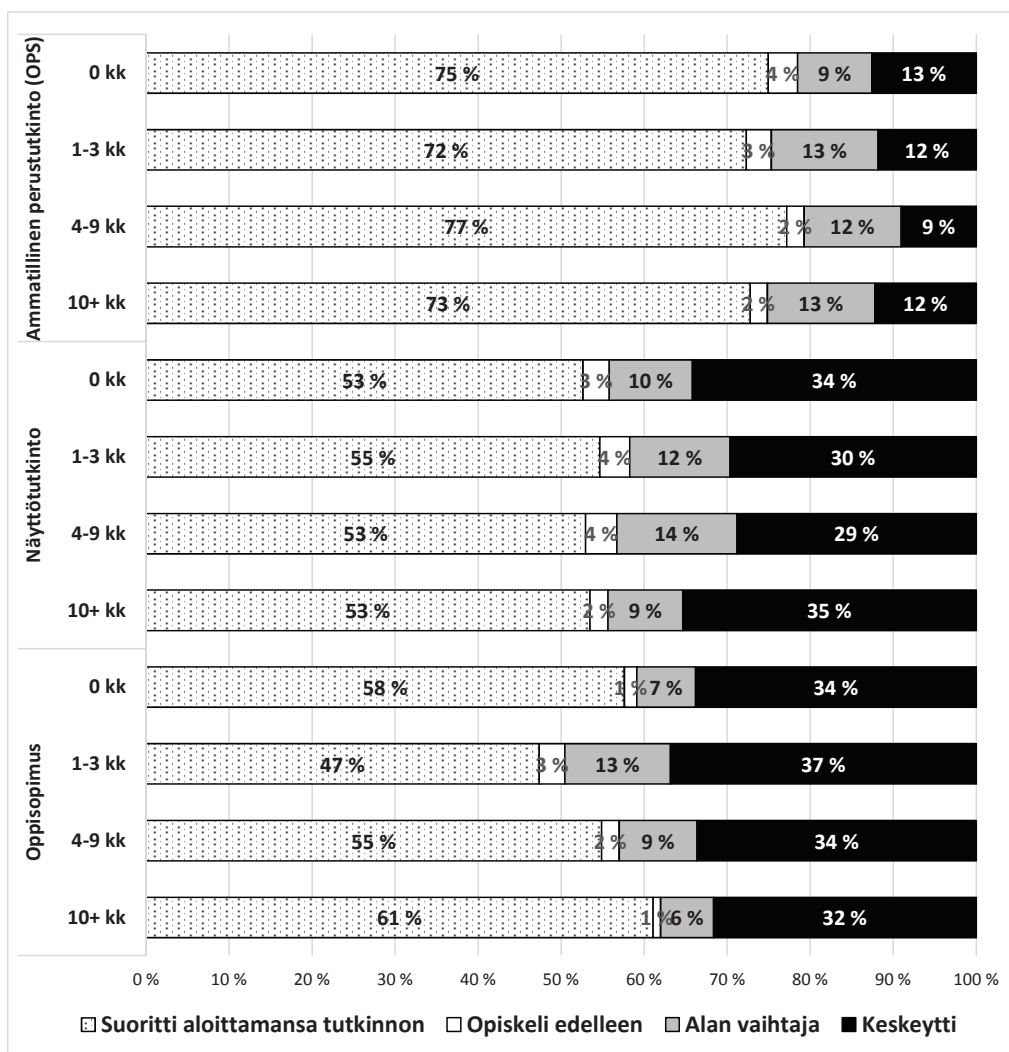
Kuviossa 14 on tehty tarkastelu, jossa mukana ovat vain ne, jotka jatkoivat vuonna 2006 aloitettuja opintoja vielä 2007 syksyllä. Tässä asetelmassa on vertailtu läpäisyn ja keskeyttämisen yleisyyttä sen mukaan, kuinka paljon oli oltu työssä sinä kokonaisena kalenterivuonna, joka edelsi opintojen keskeyttämistä tai tutkinnon suorittamista. Havaitsemme, että opiskeluaikaisen työssäolon määrällä ei näytä olevan merkittävää yhteyttä opintojen keskeyttämiseen. Päätelemme, että opiskeluaikainen työssäkäynti ei keskimäärin lisää eikä vähennä opintojen keskeyttämistä (oppisopimuskoulutuksessa eniten työssä olleiden ryhmässä koulutuksen läpäisyprosentti oli korkein, mutta ero muihin ei ole kovin suuri). Sitä, pitkittääkö runsas työssäkäynti mahdollisesti opintoja, ei selvitetty. (Liitetaulukossa 9 on esitetty viimeisen opiskeluvuoden työssäolon määrän jakaumat koulutustyypeittäin.)

Kuvio 12. Vuonna 2006 aloitetun ammatillisen koulutuksen läpäisy koulutustyypeittäin vuoden 2006 yhteenlasketun työssäkäynnin määrän mukaan.

Kuvio 13. Vuonna 2006 aloitetun ammatillisen koulutuksen läpäisy koulutustyypeittäin vuoden 2006 syksyllä (syyskuu–joulukuu) tapahtuneen työssäkäynnin määrän mukaan.

Kuvio 14. Vuonna 2006 aloitetun ammatillisen koulutuksen läpäisy koulutustyypeittäin viimeisenä kokonaisena opiskeluvuonna tapahtuneen työssäkäynnin määrän mukaan. (Opinnot niiden alkuvaiheessa keskeyttäneet eivät ole mukana tarkastelussa.)

Keskeyttämisen ja sitä seuraavan toiminnan alueellinen vaihtelu

Seuraavissa taulukoissa 6 ja 7 on tarkasteltu keskeyttämisen vaihtelua maakunnittain vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneiden joukossa. Taulukoissa on esitetty opinnot kokonaan keskeyttäneiden osuus maakunnittain ja koulutustyypeittäin. Lisäksi on esitetty niiden keskeyttäneiden osuudet kaikista aloittaneista, jotka eivät seurannan päättyessä olleet työllisiä. Kaikki ne osuudet, jotka viiden prosentin riskitasolla ovat tilastollisesti merkitsevästi² keskimääräistä suurempia tai pienempiä, on merkitty *llä. Ne tapa-

2 Merkitsevyyden testaus perustuu odotetun ja havaitun frekvenssin eroon eli "standardoituun jäännökseen" taulukon kussakin solussa. Odotettu frekvenssi on matemaattisesti ennakoitu havaintojen lukumäärä yksittäisissä taulukon soluissa. Kun odotetun frekvenssin ja havaitun frekvenssin standardoitu ero yksittäisessä solussa on itseisarvoltaan suurempi kuin 1,96, se on tilastollisesti merkitsevä niissä tapauksissa, joissa myös khiin neliö -testi on tilastollisesti merkitsevä tasolla $p < 0,05$.

ukset, joissa keskeyttäneiden (tai työn ulkopuolelle jääneiden keskeyttäneiden) osuus on suurempi kuin tilastollisen satunnaisvaihtelun perusteella voisi odottaa, on korostettu **lihavoinnilla** ja keskimääräistä tilastollisesti merkitsevästi pienemmät osuudet on merkitty **kursiivilla**.

Lukion keskeyttäminen oli vuonna 2006 opinnot aloittaneista vain Uudellamaalla selvästi tilastollista odotusarvoa yleisempää ja Pohjois-Pohjanmaalla harvinaisempaa. Työn ja opiskelun ulkopuolella oleminen seurannan lopussa oli lukion keskeyttäneillä sekin suhteellisesti yleisintä Uudellamaalla; harvinaisinta se oli Pohjois-Savossa ja Lapissa.

Ammatillisen peruskoulutuksen (ops) keskeyttäminen oli merkitsevästi muita alueita yleisempää Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa, jossa myös työn ulkopuolelle jääminen oli yleisintä. Selvästi harvinaisinta näiden opintojen keskeyttäminen oli Keski-Pohjanmaalla ja Kainuussa, ja merkitsevästi odotusarvoa vähäisempää myös Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa.

Taulukko 6. Keskeyttäneiden sekä keskeyttämisen jälkeen työn ulkopuolella seurannan lopussa olleiden osuudet vuonna 2006 lukion ja ammatillisen perustutkinnon (ops) aloittaneista maakunnittain.

Alue	Lukio			Ammatillinen peruskoulutus (ops)		
	Keskeyttäneet yhteensä	Keskeyttäneet, ei työssä	N	Keskeyttäneet yhteensä	Keskeyttäneet, ei työssä	N
Uusimaa	*10 %	*5 %	2034	*20 %	10 %	1899
Varsinais-Suomi	7 %	3 %	575	*21 %	*13 %	742
Satakunta	8 %	4 %	301	17 %	9 %	404
Kanta-Häme	5 %	1 %	224	15 %	10 %	277
Pirkanmaa	6 %	3 %	599	20 %	12 %	760
Päijät-Häme	7 %	3 %	289	16 %	8 %	371
Kymenlaakso	6 %	4 %	220	13 %	6 %	297
Etelä-Karjala	8 %	5 %	154	11 %	7 %	246
Etelä-Savo	4 %	2 %	211	15 %	10 %	267
Pohjois-Savo	4 %	*1 %	313	17 %	11 %	434
Pohjois-Karjala	7 %	4 %	212	*13 %	9 %	326
Keski-Suomi	6 %	4 %	378	16 %	9 %	498
Etelä-Pohjanmaa	5 %	3 %	261	13 %	7 %	340
Pohjanmaa	4 %	2 %	249	*13 %	7 %	343
Keski-Pohjanmaa	2 %	1 %	92	*7 %	5 %	168
Pohjois-Pohjanmaa	*4 %	3 %	547	15 %	10 %	788
Kainuu	4 %	2 %	124	*8 %	7 %	154
Lappi	4 %	*1 %	256	15 %	9 %	381
Itä-Uusimaa	4 %	1 %	133	20 %	8 %	142
Ahvenanmaa	..	..	30	..	..	46
Yhteensä	7 %	3 %	7202	17 %	10 %	8883

.. liian vähän havaintoja päätelmien tekoon

Näyttötutkintoon valmistavien opintojen keskeyttäminen oli merkitsevästi tavallista yleisempää Kymenlaaksossa, Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. Tilastollisesti odotettua osuutta harvinaisempaa tämä oli Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla, Lapissa, Pohjois-Karjalassa, Kes-

ki-Suomessa ja Pirkanmaalla. Työn ulkopuolelle jääminen keskeytetyn näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen jälkeen oli tilastollisesti odotettua yleisempää Kymenlaaksossa, Päijät-Hämeessä ja Satakunnassa.

Oppisopimuskoulutuksen keskeyttäminen oli merkitsevästi muuta maata yleisempää Lappissa ja Uudellamaalla ja harvinaisempaa Pohjois-Karjalassa, Pohjanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla.

Taulukko 7. Keskeyttäneiden sekä keskeyttämisen jälkeen työn ulkopuolella seurannan lopussa olleiden osuudet vuonna 2006 näyttötutkintoon valmistavan ja oppisopimuskoulutuksen aloittaneista maakunnittain.

Alue	Näyttötutkinto			Oppisopimus		
	Keskeyttäneet yhteensä	Keskeyttäneet, ei työssä	N	Keskeyttäneet yhteensä	Keskeyttäneet, ei työssä	N
Uusimaa	*49 %	15 %	1625	*40 %	7 %	919
Varsinais-Suomi	46 %	18 %	527	39 %	8 %	323
Satakunta	46 %	*20 %	308	31 %	4 %	137
Kanta-Häme	46 %	19 %	298	*27 %	4 %	164
Pirkanmaa	*39 %	14 %	490	*30 %	5 %	392
Päijät-Häme	46 %	*22 %	220	37 %	4 %	140
Kymenlaakso	*54 %	*26 %	199	39 %	10 %	101
Etelä-Karjala	45 %	16 %	108	43 %	11 %	70
Etelä-Savo	38 %	17 %	146	38 %	4 %	128
Pohjois-Savo	44 %	15 %	342	40 %	6 %	199
Pohjois-Karjala	*36 %	13 %	259	*21 %	7 %	104
Keski-Suomi	*38 %	15 %	378	32 %	8 %	210
Etelä-Pohjanmaa	47 %	14 %	236	35 %	7 %	136
Pohjanmaa	52 %	13 %	180	*25 %	2 %	84
Keski-Pohjanmaa	*31 %	13 %	83	..	2 %	43
Pohjois-Pohjanmaa	*33 %	14 %	577	37 %	7 %	239
Kainuu	36 %	16 %	88	27 %	5 %	56
Lappi	*35 %	15 %	288	*45 %	6 %	175
Itä-Uusimaa	41 %	12 %	95	45 %	10 %	80
Ahvenanmaa	..	..	5	..	..	11
Yhteensä	44 %	16 %	6452	36 %	6 %	3711

Keskeyttämiseen ja koulutuksen vaihtoon vaikuttavat seikat: regressioanalyysi

Seuraavassa raportoitavassa analyysissä tavoitteena on tutkia, mitkä seikat ovat yhteydessä opintojen keskeyttämiseen sekä mahdolliseen toisen tutkinnon opiskelun aloittamiseen keskeyttämisen jälkeen. Koska riippuva muuttuja on luokitteluasteikollinen ja moniluokkainen, analyysiin hyvin soveltuva menetelmä on multinomiaalinen logistinen regressioanalyysi. Mallintamisen logiikkana on selvittää kunkin muuttujan ”omavaikutusta” tilanteessa, jossa muiden mallissa mukana olevien muuttujien vaikutus on vakioitu eli ”puhdistettu” analyysistä. Edellä olevissa ristiintaulukoissa tarkasteltiin mm. keskeyttämisen yleisyyden vaihtelua iän ja mahdollisen aikaisemman koulutustason mukaan. Ikä ja koulutustaso kuitenkin korreloivat keskenään, joten ilmeisesti osa iän mukaisesta vaihte-

lusta selitty koulutustason vaihtelulla tai päinvastoin koulutustason mukainen vaihtelu johtuu osin siitä, että eritasoisen tutkinnon suorittaneet ovat keskimäärin eri-ikäisiä. Malli vakioi tällaisen valikoitumisen vaikutuksen, jolloin saadaan selville iän, koulutustason ja muidenkin muuttujien itsenäiset vaikutukset.

Regressiomallit tehtiin erikseen lukion, ammatillisen peruskoulutuksen (ops), näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sekä oppisopimuskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneille, koska koulutuksen läpäisyä ja keskeyttämistä ennustavat seikat olivat näissä ryhmissä osin selvästi erilaisia. Standarditestien mukaan kaikki mallit sopivat hyvin aineistoon. Selityksaste (Nagelkerke) oli lukion aloittaneiden mallissa kohtalaisen korkea (28 %), mutta muissa malleissa alle 20 % (sosiaalitieteellisissä tutkimuksissa yleisesti raportoidaan tuloksia malleista, joiden selityksasteet ovat alle 20 prosenttia). Tämä tarkoittaa, että mallissa mukana olevat muuttujat kyllä selittävät riippuvan muuttujan vaihtelua, mutta merkittävä osa vaihtelusta selittyy seikoilla, joista aineistossa ei ole tietoja.

Selitettävä muuttuja: keskeyttämisen ja toiseen koulutukseen siirtymisen riski opintojen läpäisyyn verrattuna

Riippuvana muuttujana käytämme viisivuotiseen seurantaan perustuvaa muuttujaa, jonka luokat ovat seuraavat:

- 1 suoritti aloitetun tutkinnon seuranta-aikana
- (2 ei suorittanut tutkintoja, mutta opiskeli edelleen aloitettua tutkintoa seurannan lopussa)
- 3 keskeytti aloitetut opinnot, mutta suoritti seuranta-aikana muun tutkinnon tai opiskeli muuta tutkintoa seurannan lopussa
- 4 keskeytti aloitetut opinnot eikä opiskellut mitään tutkintoa seurannan lopussa.

Multinomiaalisessa regressioanalyysissä valitaan vastemuuttujan luokista yksi viitekategoriaksi, johon muita luokkia verrataan. Seuraavissa analyysissä viiteluokkana on muuttujan ensimmäinen luokka eli opintojen läpäiseminen. Koska muuttujan toiseen luokkaan (opintojen pitkittyminen) kuului hyvin pieni osa kohdejoukosta eikä kokeiluissa löydetty moniakaan tilastollisesti merkitseviä tähän luokkaan kuulumisen selittäjiä, yksinkertaistimme analyysia ja jätimme tähän luokkaan kuuluvat pois analyysistä. Analyysissä verrattiin kahta muuttujan viimeistä luokkaa kumpaakin erikseen referenssiluokkaan.

Selittävästä muuttujista

Mallien kehittäessä testasimme riippumattomina muuttujina kaikkia aineistoomme sisältäviä relevantteja muuttujia. Lopullisissa malleissa ovat mukana vain muuttujat, joiden yhteys vastemuuttujaan ainakin toisessa kahdesta vertailusta oli tilastollisesti merkitsevä. Kaikki riippumattomat muuttujat olivat luokitteluasteikollisia ja kustakin muuttujasta valittiin viitekategoria, johon muita luokkia verrattiin.

Ikä oli erittäin vahvasti yhteydessä keskeyttämisen riskiin lukiolaisilla ja ammatillisen peruskoulutuksen (ops) opiskelijoilla, mutta vähemmän tärkeä näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen ja vähämerkityksinen oppisopimuskoulutuksen läpäisyn selittäjänä. Sukupuoli, perhetilanne ja asuinmaakunta (opintojen alkaessa) osoittautuivat merkitseviksi kaikissa malleissa. Mahdollisen aikaisemman tutkinnon taso oli merkitsevä selittäjä muilla paitsi lukion aloittaneilla, joilla vain hyvin harvoin oli takanaan muita perusasteen jälkeisiä opintoja. Äidinkieli (kotimainen vs. muu) tai kansalaisuus (Suomen vs. muu) ei noussut merkitseväksi selittäjäksi missään mallissa.

Työssäoloa opiskeluaikana ei voitu sisällyttää malleihin, koska noin puolet keskeyttäneistä keskeytti opinnot heti opintojen alkuvaiheissa, jolloin opiskeluaikaista toimintaa ei voida vertailla, kun toisessa keskeisessä verrattavassa ryhmässä (keskeyttäneet) opiskeluajan kesto on olematon tai lyhyt. Opintoja edeltänyt työssäolo ei ollut merkittävä selittäjä missään mallissa, mutta aikaisemmalla työttömyydellä (johon laskettiin mukaan myös työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuminen) oli selitysvoimaa lähinnä lukion ja ammatillisen perustutkinnon (ops) aloittaneita koskeneissa malleissa. Aiempi työssäolo ja työttömyys laskettiin vuosilta 2003–05 eli kolmelta opintojen aloittamista edeltävältä vuodelta prosentiosuutena kalenteriajan kestosta. Työssäolon määrä perustuu Tilastokeskuksen tietoon siitä, minä kuukausina vuoden aikana oli käyty työssä. Siitä, oliko työssäkäynti koko- vai osa-aikaista, ei ole tietoa. Työttömyyden ja työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistumisen kesto laskettiin samanlaisten kuukausitietojen pohjalta.

Vanhempien sosioekonominen asema ja koulutustaso³ olivat lukion ja ammatillisen perustutkinnon aloittaneiden opintojen läpäisemisen merkittäviä selittäjiä, mutta eivät olleet merkittäviä näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen tai oppisopimuskoulutuksen aloittajilla. Muuttujan arvoksi annettiin aina sen vanhemman sosioekonominen status tai koulutustaso, jolla tämä luokitus oli korkeampi, mikäli molemmat eivät kuuluneet samaan kategoriaan. Koulutustasoa koskevalla muuttujalla luokkaan ”perusaste” luettiin myös ne tapaukset, joissa vanhempia tai heidän koulutustasoaan koskevia tietoja ei aineistossa ollut. Sosioekonomisen aseman luokituksessa ryhmään ”muut” luettiin työttömät, eläkeläiset ja muut työvoiman ulkopuolella olleet sekä tapaukset, joissa vanhempia koskeva tieto puuttui.

Yhteishakuun yleensä osallistuvilla lukion tai ammatillisen perustutkinnon aloittaneilla läpäisyä selitti se, olivatko he tulleet valituksi ensisijaisesti haluamaansa tutkintoa opiskelemaan vai eivät. Kaikilla ammatillisen koulutuksen aloittaneilla opintojen ala oli merkittävä läpäisemisen selittäjä.

Tulostaulukoiden lukuohje

Kunkin riippumattoman muuttujan kohdalla seuraavissa tuloksia raportoivissa taulukossa esitetään kaksi suuretta, p-arvo ja ”odds ratio” eli ’riskisuhde’ tai ’vedonlyöntisuhde’. P-arvo kertoo, eroaako kyseisen muuttujan mainittuun luokkaan kuuluneiden ”riskiä” kuvaava suhdeluku tilastollisesti merkittävästi viitekategoriaan kuuluvien vastaavasta riskisuhdesta. Kyse on siis opintojen keskeyttämisen tai alan vaihtamisen riskistä verrattuna aloitetun tutkinnon suorittamisen ”riskiin”. Odds ratio kertoo sen riskin suuruuden, joka mainittuun kategoriaan kuuluvalla on viitekategoriaan kuuluvaan verrattuna. Jos p-arvo on alle 0,05, ero on tilastollisesti merkittävä 5 %:n riskitasolla, ja jos arvo on alle 0,01, ero on tilastollisesti merkittävä 1 %:n riskitasolla. Monet erot ovat merkittäviä olennaisesti

---

3 Aineistossamme oli käytettävissä tutkimusryhmiin kuuluneiden biologisten vanhempien sosioekonominen asema, korkeimman suoritetun tutkinnon taso sekä verotettavat vuositulot otoksen poimintavuonna (2001, 2006). On huomattava, että kaikissa tapauksissa otoshenkilö ei tosiasiallisesti ole elänyt ainakaan molempien biologisten vanhempiensa kasvattamana. Kunkin muuttujan kohdalla arvoksi valittiin sen vanhemman tieto, joka oli korkeampi, mikäli molemmat eivät kuuluneet samaan luokkaan. Mikäli molempien vanhempien tieto puuttui, arvoksi tuli luokituksen alin arvo. Tähän luokkaan tulivat myös ne tapaukset, joissa biologisista vanhemmista kumpikaan ei ollut elossa opintojen aloitusvuonna. Kaikki kolme muuttujaa korreloivat selvästi keskenään. Kun koulutustaso ja sosioekonominen asema olivat mukana malleissa, tulotaso ei koskaan ollut merkittävä selittäjä.

pienemmilläkin riskitasoilla. Taulukossa on lihavoitu tulokset, jotka ovat tilastollisesti merkitsevä enintään 5 %:n riskitasolla.

Tulostaulukkojen lukuja tukitaan seuraavasti: esimerkiksi taulukon 8 ensimmäinen ikää koskeva rivi kertoo, että vuonna 2006 lukion 17–20-vuotiaana aloittaneilla oli noin 3,7 kertaa korkeampi riski keskeyttää opintonsa kokonaan ja noin 2,9 kertaa suurempi riski siirtyä kesken lukion muihin opintoihin kuin viiteluokkaan kuuluvilla eli 16-vuotiaana lukion aloittaneilla, kun kaikkien muiden mallissa mukana olevien muuttujien vaikutus on vakioitu. Seuraavan rivin tulosten mukaan 21–25-vuotiaana aloittaneilla keskeyttämisriski on vielä suurempi, yli neljäkertainen 16-vuotiaana aloittaneisiin verrattuna, ja alan vaihdon riski samoin edellistä ikäryhmää korkeampi, 3,6-kertainen 16-vuotiaana aloittaneisiin verrattuna. Tätä vanhemmilla keskeyttämisriski oli keskimäärin noin neljäkertainen nuorimpiin verrattuna, mutta alan vaihdon riski ei tilastollisesti merkitsevästi eronnut 16-vuotiaana aloittaneiden vastaavasta riskistä. Kaikki muut mainitut erot ovat erittäin merkitseviä enintään muutaman promillen riskitasolla ($p=0,000-0,006$).

Lukion aloittaneet

Keskeyttämisen ja myös sen jälkeisen toisiin opintoihin siirtymisen riski kasvoi lukiolaisilla opintojen aloitustien myötä, kuten yllä esimerkissä jo lähemmin selvitettiin. Miesten keskeyttämisriski oli puolitoistakertainen naisiin verrattuna.

Vanhempiensa luona asuvista lukiolaisista opintonsa keskeyttää harvempi kuin muissa perhetilanteissa elävistä. Yksinhuoltajien keskeyttämisriski oli 3,7-kertainen, lapsettomas- sa parisuhteessa olevien 2,8-kertainen ja itsenäisesti asuvien 2,5-kertainen vanhempiensa luona asuviin verrattuna; lapsiperheen vanhemman asemassa olevien keskeyttämisriski ei tilastollisesti eronnut vertailuryhmään kuuluvien riskistä. Selvästi vanhempien luona asuvia suurempi riski siirtyä kesken lukion muihin opintoihin oli parisuhteessa (nelinkertainen) ja erityisesti lapsen toisena huoltajana elävien (lähes kuusinkertainen) lukiolais- ten pieniin ryhmiin kuuluvilla⁴.

Mikäli ei yhteishaussa ollut päässyt opiskelemaan ensisijaisesti toivomaansa tutkintoon ja sitten aloittanut lukion, keskeyttämisen riski oli 2,5-kertainen ja toisiin opintoihin myöhemmin siirtymisen riski 4,9-kertainen verrattuna niihin, jotka ensisijaisesti olivat hake- neet aloittamaansa lukioon. Vielä paljon suurempia (9-kertaisia) nämä riskit olivat, jos oli yhteishaussa tullut hylätyksi eli ei päässyt opiskelemaan (mitään) hakemaansa tutkintoa. Niillä, jotka eivät olleet lainkaan osallistuneet yhteishakuun, molemmat riskit olivat yli kolminkertaisia viiteryhmään verrattuna. (Kahteen viimeksi mainittuun kategoriaan kuu- luvat olivat kaiketi aloittaneet lukion peruutus- tai muilla yhteishaun jälkeen vapaiksi jääneillä opiskelupaikoilla.)⁵

Lukion keskeyttämisen riski oli muita alhaisempi niillä, joiden vanhemmilla oli korkea sosioekonominen asema (yrittäjä tai ylempi toimihenkilö) tai koulutustaso (korkea-as- teen tutkinto). Keskeyttämisriski oli näihin viiteluokkiin kuuluvia korkeampi, mikäli van- hemmat olivat työntekijöitä tai kuuluivat luokkaan ”muut” (esim. työttömät, työvoiman

---

4 Lukion vuonna 2006 aloittaneista vanhempiensa luona asui 92 %, itsenäisesti asui 3 % ja kuhunkin muuhun luokkaan kuului noin yksi prosentti.

5 88 prosenttia lukion vuonna 2006 aloittaneista oli yhteishaussa hyväksytty ensisijaisesti hakemaansa tutkintoon, kaksi prosenttia johonkin muuhun tutkintoon, yksi prosentti oli jäänyt hyväksymättä (mihinkään) hakemaansa tutkintoon ja 8 prosenttia ei rekisteritietom- me mukaan ollut osallistunut yhteishakuun aloitusta edeltävänä keväänä.

ulkopuolella olevat, tieto puuttuu) tai heidän koulutuksenaan oli enintään keskiasteen tutkinto. Enintään keskiasteen koulutuksen saaneiden sekä alempien toimihenkilöiden lapsilla oli vertailuryhmää korkeampi riski siirtyä kesken lukion muihin opintoihin.

Ennen lukion aloittamista saatu kokemus työttömyydestä lisäsi keskeyttämisen riskiä. Tähän ryhmään kuului kuitenkin vain kolme prosenttia lukion aloittaneista.

Lukion keskeyttäminen oli Uudellamaalla yleisempää kuin muualla Suomessa. Tilastollisesti merkitsevästi Uttamaata harvinaisempaa keskeyttäminen oli Pohjois-Savossa ja Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2006 lukion aloittaneiden joukossa, kun muut mallissa mukana olevat muuttajat oli vakioitu. Siirtyminen toisiin opintoihin oli regressiomallimme mukaan merkitsevästi Uttamaata yleisempää Satakunnassa ja Lapissa.

Taulukko 8. Multinomiaalinen logistinen regressioanalyysi: opintojen keskeyttämisen sekä toisiin opintoihin siirtymisen riski opintojen läpäisemiseen verrattuna. Lukion vuonna 2006 aloittaneet.

Vertailuluokka:	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Opintojen läpäiseminen				
Ikä. Vertailuluokka: 16 v				
17–20 v	0,000	3,66	0,000	2,89
21–25 v	0,001	4,35	0,003	3,55
Yli 25 v	0,006	4,12	0,860	0,91
Sukupuoli. Vertailuluokka: nainen				
Mies	0,002	1,51	0,256	1,13
Perhetilanne. Vertailuluokka: asuu vanhempiensa taloudessa				
Yksinhuoltaja	0,039	3,72	0,213	2,39
Pari ja lapsia	0,153	2,29	0,004	5,90
Lapseton pari	0,030	2,83	0,003	3,97
Asuu itsenäisesti	0,002	2,53	0,111	1,60
Hakeminen 2. asteelle. Vertailuluokka: hyväksytty 1. toivomaansa tutkintoon				
Ei hakenut	0,000	3,66	0,000	3,33
Ei hyväksytty	0,000	9,34	0,000	9,12
Hyväksytty muuhun tutkintoon	0,019	2,54	0,000	4,93
Vanhempien sosioekonominen asema. Vertailuluokka: yrittäjä tai ylempi toimihenkilö				
Muu	0,012	2,00	0,049	1,64
Työntekijä	0,002	1,90	0,129	1,30
Alempi toimihenkilö	0,324	1,17	0,030	1,29
Vanhempien koulutus. Vertailuluokka: korkea-aste				
Perusaste	0,022	1,92	0,036	1,75
Keskiaste	0,001	1,66	0,000	2,03
Aiempi työttömyys ja toimenpiteissä olo 2003–05 (% keskimäärin vuodessa). Vertailuluokka: 0 %				
Yli 0 %	0,008	2,46	0,154	1,67

Taulukko 8 jatkuu.

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Tutkinnosta toiseen vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Maakunta. Vertailuluokka: Uusimaa				
Varsinais-Suomi	0,128	0,68	0,128	0,69
Satakunta	0,941	0,98	0,001	2,14
Kanta-Häme	0,150	0,55	0,305	1,34
Pirkanmaa	0,114	0,67	0,528	1,14
Päijät-Häme	0,157	0,62	0,528	0,83
Kymenlaakso	0,156	0,55	0,714	1,12
Etelä-Karjala	0,761	1,14	0,978	1,01
Etelä-Savo	0,061	0,35	0,198	1,46
Pohjois-Savo	0,002	0,25	0,709	0,90
Pohjois-Karjala	0,894	1,05	0,580	1,20
Keski-Suomi	0,902	0,97	0,503	1,18
Etelä-Pohjanmaa	0,492	0,78	0,253	1,37
Pohjanmaa	0,077	0,47	0,520	1,20
Keski-Pohjanmaa	0,998	0,00	0,860	0,91
Pohjois-Pohjanmaa	0,016	0,50	0,365	1,20
Kainuu	0,278	0,56	0,196	1,56
Lappi	0,167	0,56	0,001	2,17
Itä-Uusimaa	0,225	0,51	0,380	0,65
Ahvenanmaa*	-	-	-	-

* N / hajonta liian pieni tilastolliseen analyysiin
Selitysaste (Nagelkerke) 28 %

Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneet

Kuten lukiolaisillakin, ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen riski oli heti peruskoulun jälkeen koulutuksen aloittaneilla pienin. Iän vaikutus ei ollut aivan yhtä vahva kuin lukiolaisilla, mutta vanhempana aloittaneiden riski keskeyttää ammatillinen peruskoulutus oli vähän yli kaksikertainen 16-vuotiaisiin verrattuna. Toisiin opintoihin siirtymisen riski oli 17–20-vuotiaina aloittaneilla 1,7-kertainen 16-vuotiaina aloittaneisiin verrattuna. Tätä vanhemmilla tämä riski ei merkitsevästi eronnut 16-vuotiaina aloittaneiden vastaavasta riskistä.

Miehillä keskeyttämisriski oli naisiin verrattuna 1,4-kertainen, kun muiden mallissa mukana olevien muuttujien vaikutus oli vakioitu. Sen sijaan toisiin opintoihin siirtymisen riski oli miehillä selvästi alempi kuin naisilla.

Ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista itsenäisesti asuvien ja yksinhuoltajien riski keskeyttää tai vaihtaa toisiin opintoihin oli noin kaksinkertainen vanhempiensa taloudessa asuviin verrattuna, mutta muussa perhetilanteessa olevien riski ei eronnut viiteryhmän

riskistä.⁶ Itsenäisesti asuvien riski vaihtaa opintoja oli myös korkeampi kuin vanhempiensa luon asuvien.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa suurin opintoalan mukainen kategoria oli tekniikan alan koulutus. Ainoa koulutusala, jonka aloittaneilla opintojen keskeyttämisriski oli tilastollisesti merkittävästi suurempi (noin 1,5-kertainen) oli maa- ja metsätalousala. Terveys- ja sosiaaalialalla keskeyttämisriski taas oli noin neljänneksen alempi kuin tekniikan alalla. Toisiin opintoihin siirtymisen riski oli terveys- ja sosiaaalialana ja palvelualojen koulutusta lukuun ottamatta kaikilla muilla aloilla suurempi kuin tekniikan alalla.

Jos ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneilla oli takanaan aikaisempi tutkinto, se selvästi vähensi opintojen keskeyttämisriskiä perusasteen pohjalta aloittaneisiin (joita oli 81 % kaikista ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista) verrattuna. Aiemmin ylioppilastutkinnon suorittaneilla (11 %) keskeyttämisriski oli noin viidennes ja tätä korkeammat opinnot suorittaneilla runsas kolmannes peruskoulupohjalta ammatilliset opinnot aloittaneisiin verrattuna. Toisiin opintoihin siirtymisen riski oli noin 40 prosenttia pienempi aiemmin ylioppilastutkinnon suorittaneiden ryhmässä peruskoulupohjalta aloittaneisiin verrattuna, eikä alanvaihtoriski ylioppilastutkintoa enemmän aiemmin opiskelleilla eronnut viiteryhmän vastaavasta riskistä merkittävästi.

Mikäli ammatillisen peruskoulutuksen vuonna 2006 aloittanut ei ollut tullut yhteisvalinnassa ensisijaisen toiveensa mukaan valituksi (11 % ryhmästä) tai lainkaan hyväksytyksi (2 %), opintojen keskeyttämisen tai toisiin opintoihin siirtymisen riski oli karkeasti kaksi kertaa yleisempää kuin niillä, jotka oli hyväksytty ensisijaisesti hakemaansa tutkintoon (73 %). Sen sijaan mikäli henkilö ei lainkaan ollut osallistunut yhteisvalintaan, mutta kuitenkin aloittanut opiskelun (13 %), nämä riskit eivät eronneet merkittävästi ensisijaisen toiveensa mukaan valituksi tulleiden vastaavasta riskistä.

Kuten lukiolaisillakin, ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisriski oli korkeampi, mikäli vanhemmilla oli enintään keskiasteen tutkinto. Keskeyttämisriski oli myös korkeampi, mikäli vanhemmat kuuluivat sosioekonomisen aseman luokituksessa työntekijöihin tai luokkaan ”muut” (esim. työttömät, työvoiman ulkopuolella olevat, tieto puuttuu). Vanhempien koulutuksella tai statuksella ei kuitenkaan ollut merkittävää yhteyttä toiselle opintoalalle siirtymisen riskiin.

Aikaisempi työttömyys (ml. työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin osallistuminen, yhteenlaskettu osuus vuosina 2003–05) lisäsi ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen riskiä verrattuna siihen, että työttömyydestä ei ollut lainkaan kokemusta.

Viiteluokkana käytettyyn Uuteenmaahan verrattuna ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen riski oli merkittävästi pienempi melkein koko Suomessa, paitsi Varsinais-Suomessa, Itä-Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla, jotka myös ovat kaikkein eteläisintä Suomea. Tyypillisesti riski oli muualla Suomessa noin puolet, mutta Keski-Pohjanmaalla ja Kainuussa vain viidennes Uudenmaan vastaavasta riskistä. Toisiin opintoihin siirtymisen riski oli myös pääsääntöisesti Uuttamaata pienempi muualla Suomessa, mutta tilastollisesti merkittävä tämä ero oli vain Päijät-Hämeessä ja Keski-Suomessa (vrt. taulukko 9).

---

6 Ammatilliset perusopinnot vuonna 2006 aloittaneista 76 % asui vanhempiensa taloudessa ja 12 % itsenäisesti. 7 % perhetilanne oli lapseton pari, 3 % pari, jolla oli lapsia, ja noin prosentti oli yksinhuoltajia.

Taulukko 9. Multinomiaalinen logistinen regressioanalyysi: opintojen keskeyttämisen sekä toisiin opintoihin siirtymisen riski opintojen läpäisemiseen verrattuna. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelun vuonna 2006 aloittaneet.

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Ikä. Vertailuluokka: 16 v				
17–20 v	0,000	2,22	0,000	1,71
21–25 v	0,000	2,32	0,110	1,36
Yli 25 v	0,001	2,15	0,551	0,83
Sukupuoli. Vertailuluokka: nainen				
Mies	0,000	1,44	0,005	0,75
Perhetilanne. Vertailuluokka: asuu vanhempiensa taloudessa				
Yksinhuoltaja	0,017	1,97	0,688	0,83
Pari ja lapsia	0,845	1,05	0,617	1,19
Lapseton pari	0,215	1,24	0,073	1,40
Asuu itsenäisesti	0,000	1,88	0,000	1,90
Ammatillisen koulutuksen ala. Vertailuluokka: tekniikan koulutus				
Kasvatustieteellinen ja humanistinen koulutus	0,216	1,19	0,000	1,93
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	0,425	1,11	0,023	1,43
Luonnontieteellinen koulutus	0,360	1,16	0,000	3,31
Maa- ja metsätalouden koulutus	0,012	1,48	0,018	1,59
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	0,044	0,75	0,157	1,25
Palvelualojen koulutus	0,920	1,01	0,286	1,15
Aiemmin suoritetun tutkinnon taso. Vertailuluokka: perusaste				
Yo-tutkinto	0,000	0,17	0,000	0,59
Ammatillinen 2. aste	0,000	0,37	0,097	0,72
Korkeakoulu	0,01	0,29	0,162	0,48
Hakeminen 2. asteelle. Vertailuluokka: hyväksytty 1. toivomaansa tutkintoon				
Ei hakenut	0,133	1,20	0,505	1,10
Ei hyväksytty	0,002	1,80	0,000	2,35
Hyväksytty muuhun tutkintoon	0,000	1,67	0,000	1,75
Vanhempien sosioekonominen asema. Vertailuluokka: yrittäjä tai ylempi toimihenkilö				
Muu	0,000	1,91	0,786	0,95
Työntekijä	0,011	1,29	0,646	0,95
Alempi toimihenkilö	0,053	1,19	0,084	0,84
Vanhempien koulutus. Vertailuluokka: korkea-aste				
Perusaste	0,000	1,73	0,837	0,97
Keskiaste	0,000	1,39	0,597	1,05
Aiempi työttömyys ja toimenpiteissä olo 2003–05 (% keskimäärin vuodessa). Vertailuluokka: 0 %				
Yli 50 %	0,046	1,68	0,228	0,58
11–50 %	0,001	1,67	0,210	1,25
Alle 10 %	0,002	1,69	0,407	1,18

Taulukko 9 jatkuu

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Maakunta. Vertailuluokka: Uusimaa				
Varsinais-Suomi	0,201	0,84	0,057	0,71
Satakunta	0,019	0,66	0,962	0,99
Kanta-Häme	0,018	0,60	0,136	0,68
Pirkanmaa	0,086	0,80	0,102	0,75
Päijät-Häme	0,000	0,50	0,010	0,52
Kymenlaakso	0,021	0,62	0,824	0,95
Etelä-Karjala	0,002	0,48	0,951	1,01
Etelä-Savo	0,017	0,59	0,661	0,90
Pohjois-Savo	0,010	0,65	0,637	0,91
Pohjois-Karjala	0,000	0,46	0,112	0,67
Keski-Suomi	0,005	0,64	0,038	0,65
Etelä-Pohjanmaa	0,001	0,51	0,067	0,64
Pohjanmaa	0,002	0,53	0,299	1,24
Keski-Pohjanmaa	0,000	0,23	0,598	1,15
Pohjois-Pohjanmaa	0,000	0,47	0,177	0,80
Kainuu	0,000	0,29	0,273	0,69
Lappi	0,000	0,49	0,600	1,12
Itä-Uusimaa	0,644	0,88	0,530	0,79
Ahvenanmaa	0,721	1,17	0,815	0,86

Selitysaste (Nagelkerke) 14 %

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneet

Näyttötutkintoon tähtäävien opintojen aloittamisiän tarkastelussa viiteryhmäksi on valittu 21–30-vuotiaat, joka oli hieman muita ikäluokkia yleisempi aloitusikä tässä tutkinnossa. Alle 21-vuotiaana aloittaneiden pienessä ryhmässä keskeyttämisriski oli vähän alempi ja yli 40-vuotiaiden ryhmissä jonkin verran korkeampi kuin viiteryhmässä. Näyttötutkinnosta muuhun koulutuksen siirtymisen riski oli viiteryhmää vanhemmissa ikäluokissa hieman alempi. Kuten muissakin malleissa, miesten keskeyttämisriski oli korkeampi kuin naisten (1,5-kertainen).

Perhetilanteen viiteluokaksi vaihdettiin itsenäisesti asuva, koska lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneiden yleisin luokka eli vanhempien luona asuva oli näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen suorittajilla harvinainen. Viiteluokkaan verrattuna lapsiperheen tilanteessa elävien riski keskeyttää opinnot tai vaihtaa toisiin opintoihin oli tilastollisesti merkitsevästi pienempi. Riski vaihtaa toisiin opintoihin oli merkitsevästi yksineläviä jonkin verran pienempi muissa paitsi yksinhuoltajien ryhmässä.

Kaupallisessa tai yhteiskuntatieteellisessä koulutuksessa ja vielä selvemmin sosiaali- tai terveysalan koulutuksessa keskeyttämisriski oli pienempi kuin viiteryhmässä eli tekniikan alan koulutuksessa. Toisaalta keskeyttämisriski oli selvästi suurempi luonnontieteellisessä koulutuksessa (joka oli varsin pieni ryhmä). Riski siirtyä näistä mainituista koulutuksista muihin koulutuksiin näyttötutkintoa suorittamatta oli viiteryhmään verrattuna merkitse-

Taulukko 10 jatkuu

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Luonnontieteellinen koulutus	0,005	1,71	0,000	3,61
Maa- ja metsätalouden koulutus	0,820	1,03	0,002	1,91
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	0,000	0,47	0,002	0,56
Palvelualojen koulutus	0,391	1,07	0,000	1,79
Aiemmin suoritetun tutkinnon taso. Vertailuluokka: perusaste				
Yo-tutkinto	0,000	0,46	0,001	1,69
Ammatillinen 2. aste	0,005	0,83	0,391	1,12
Korkeakoulu	0,011	0,79	0,275	1,21
Aiempi työssäolo 2003–05 (% keskimäärin vuodessa). Vertailuluokka: 0 %				
Yli 90 %	0,032	0,78	0,000	0,44
51–90 %	0,018	0,78	0,003	0,59
11–50 %	0,321	0,91	0,711	1,06
Alle 10 %	0,211	0,86	0,027	1,48
Aiempi työttömyys ja toimenpiteissä olo 2003–05 (% keskimäärin vuodessa). Vertailuluokka: 0 %				
Yli 50 %	0,115	1,19	0,029	0,67
11–50 %	0,861	1,02	0,003	0,65
Alle 10 %	0,823	0,98	0,075	0,75
Maakunta. Vertailuluokka: Uusimaa				
Varsinais-Suomi	0,023	0,77	0,361	0,84
Satakunta	0,003	0,67	0,019	0,54
Kanta-Häme	0,002	0,65	0,039	0,59
Pirkanmaa	0,000	0,60	0,013	0,60
Päijät-Häme	0,046	0,73	0,113	0,63
Kymenlaakso	0,891	0,98	0,643	0,87
Etelä-Karjala	0,041	0,64	0,050	0,39
Etelä-Savo	0,000	0,49	0,094	0,55
Pohjois-Savo	0,000	0,62	0,001	0,38
Pohjois-Karjala	0,000	0,51	0,587	0,88
Keski-Suomi	0,000	0,45	0,001	0,49
Etelä-Pohjanmaa	0,103	0,78	0,373	0,79
Pohjanmaa	0,632	0,92	0,397	0,77
Keski-Pohjanmaa	0,001	0,41	0,045	0,44
Pohjois-Pohjanmaa	0,000	0,42	0,000	0,46
Kainuu	0,001	0,43	0,119	0,51
Lappi	0,000	0,40	0,001	0,41
Itä-Uusimaa	0,460	0,84	0,405	1,34
Ahvenanmaa*	-	-	-	-

* N liian pieni tilastolliseen analyysiin
Selitysaste (Nagelkerke) 18 %.

Oppisopimuskoulutuksen aloittaneet

Oppisopimuskoulutuksen aloittaneista viiteluokkana käytettyä 21–30-vuotiaiden ikäryhmää vanhemmilla oli jonkin verran korkeampi koulutuksen keskeyttämisen ja toisaalta alempi toisiin opintoihin siirtymisen riski. Keskeyttämisen riskin ero viiteryhmään verrattuna ei kuitenkaan ollut merkitsevä muissa kuin yli 50-vuotiaiden ikäryhmässä. Nuorimmassa alle 21-vuotiaiden pienessä ryhmässä riski siirtyä muihin opintoihin oli kaksinkertainen 21–30-vuotiaisiin verrattuna. Miesten keskeyttämisen riski oli noin 1,5-kertainen naisiin verrattuna. Perheellisten keskeyttämisen riski oli alempi kuin itsenäisesti asuvien.

Viiteluokkana käytettyyn tekniikan koulutukseen verrattuna oppisopimuskoulutuksen keskeyttämisen riski oli merkittävästi korkeampi kaupallisessa ja maatalousalan koulutuksessa, mutta terveys- ja sosiaalialan koulutuksessa riski oli alempi. Toiseen koulutukseen siirtymisen riski oli kaikilla muilla aloilla paitsi terveys- ja sosiaalialalla korkeampi kuin tekniikan alalla, ja erityisen korkea se oli humanistisen ja luonnontieteiden alan oppisopimuskoulutuksessa.

Taulukko 11. Multinomiaalinen logistinen regressioanalyysi: opintojen keskeyttämisen sekä toisiin opintoihin siirtymisen riski opintojen läpäisemiseen verrattuna. Oppisopimuskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneet.

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Ikä. Vertailuluokka: 21–30 v				
Alle 21 v	0,117	1,37	0,013	2,03
31–40 v	0,065	1,21	0,002	0,56
41–50 v	0,234	1,14	0,000	0,36
Yli 50 v	0,000	1,63	0,002	0,39
Sukupuoli. Vertailuluokka: nainen				
Mies	0,000	1,52	0,446	1,13
Perhetilanne. Vertailuluokka: asuu itsenäisesti				
Yksinhuoltaja	0,048	0,70	0,639	1,15
Pari ja lapsia	0,000	0,65	0,057	0,69
Lapseton pari	0,000	0,61	0,017	0,61
Asuu vanhempien taloudessa	0,319	0,84	0,326	0,75
Ammatillisen koulutuksen ala. Vertailuluokka: tekniikan koulutus				
Kasvatustieteellinen ja humanistinen koulutus	0,066	2,07	0,000	9,79
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	0,004	1,35	0,004	1,87
Luonnontieteellinen koulutus	0,126	1,47	0,000	5,15
Maa- ja metsätalousalan koulutus	0,003	2,27	0,002	3,70
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	0,005	0,65	0,076	1,64
Palvelualojen koulutus	0,115	1,20	0,001	2,16
Aiemmin suoritetun tutkinnon taso. Vertailuluokka: perusaste				
Yo-tutkinto	0,000	0,45	0,737	0,92
Ammatillinen 2. aste	0,002	0,74	0,228	0,80
Korkeakoulu	0,040	0,78	0,806	1,06

Taulukko 11 jatkuu

Vertailuluokka: Opintojen läpäiseminen	Keskeyttäminen		Alan vaihtaminen	
	p	Odds ratio	p	Odds ratio
Koulutuslaji. Vertailuluokka: perustutkinto				
Ammattitutkinto	0,000	0,73	0,756	0,95
Erikoisammattitutkinto	0,000	0,69	0,361	0,83
Maakunta. Vertailuluokka: Uusimaa				
Varsinais-Suomi	0,454	0,90	0,777	0,90
Satakunta	0,053	0,67	0,416	0,75
Kanta-Häme	0,000	0,49	0,077	0,64
Pirkanmaa	0,000	0,59	0,335	1,36
Päijät-Häme	0,969	1,01	0,619	0,81
Kymenlaakso	0,574	0,88	0,338	0,55
Etelä-Karjala	0,794	0,93	0,073	0,38
Etelä-Savo	0,521	0,88	0,625	1,16
Pohjois-Savo	0,438	0,88	0,123	0,47
Pohjois-Karjala	0,000	0,38	0,162	0,63
Keski-Suomi	0,023	0,68	0,828	1,08
Etelä-Pohjanmaa	0,036	0,65	0,172	0,47
Pohjanmaa	0,001	0,40	0,389	1,56
Keski-Pohjanmaa	0,093	0,54	0,270	0,71
Pohjois-Pohjanmaa	0,138	0,79	0,558	0,69
Kainuu	0,068	0,55	1,000	1,00
Lappi	0,307	1,20	0,588	0,74
Itä-Uusimaa	0,458	1,20	0,927	0,90
Ahvenanmaa	0,762	0,82	0,777	0,90

Selitysaste (Nagelkerke) 11 %

Mikäli ennen oppisopimuskoulutusta oli suoritettu jokin perusasteen jälkeinen tutkinto, keskeyttämisriski oli alempi kuin vain perusasteen suorittaneilla. Ylioppilaspohjalta oppisopimuskoulutuksen aloittaneiden keskeyttämisriski oli alhaisin.

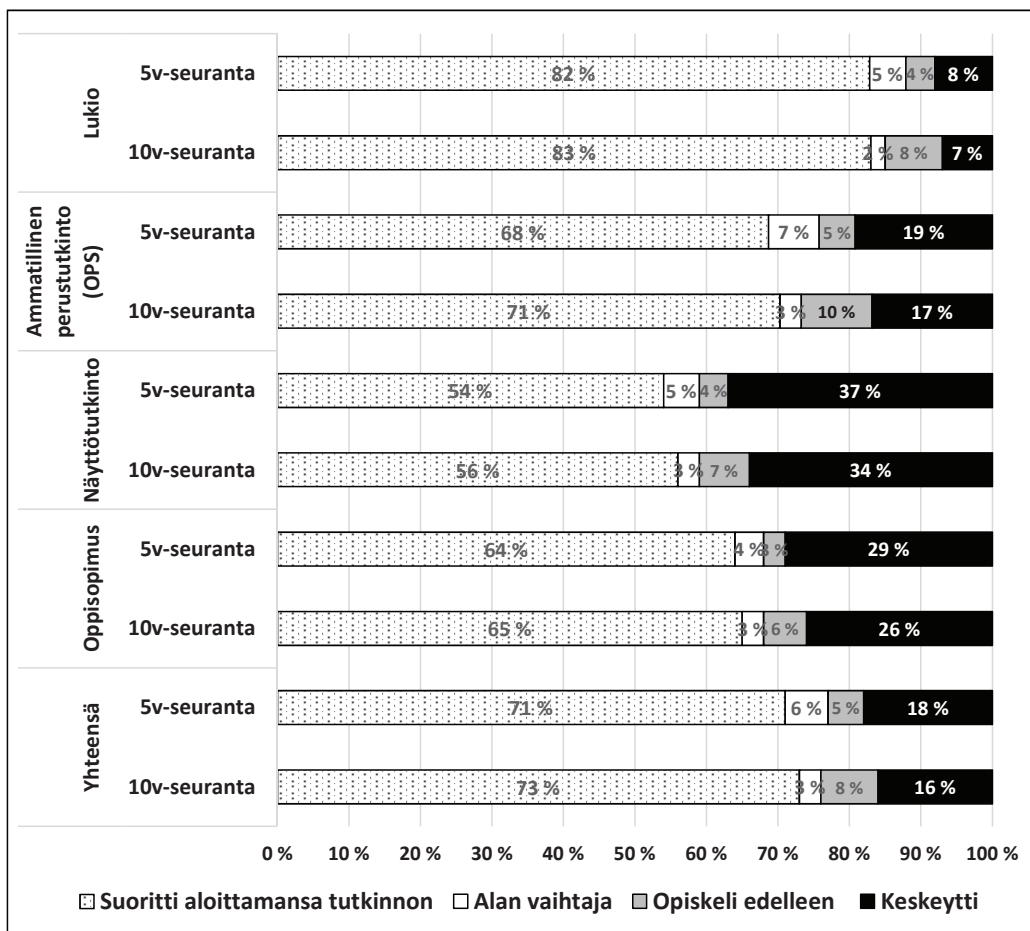
Uuttamaata merkitsevästi alhaisempi oppisopimuskoulutuksen keskeyttämisriski oli Pohjois-Karjalassa, Etelä-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla, Keski-Suomessa, Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä.

Mikäli oppisopimuskoulutus tähtäsi ammatti- tai erikoisammattitutkintoon, sen keskeyttämisriski oli alempi verrattuna siihen, jos koulutus tähtäsi ammatilliseen perustutkintoon.

6 Vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneiden 10 vuoden seuranta

Tutkintojen suorittaminen vuoden 2011 loppuun mennessä

Aineistomme mahdollisti vuonna 2001 opintonsa aloittaneiden seurannan vuoden 2011 loppuun asti. Kuviossa 15 on tarkastelu opintojen läpäisemistä siten, että jo edellä raportoituja viiden vuoden seurannan tuloksia ja 10 vuoden seurannan tuloksia on tarkasteltu rinnakkain.

Kuvio 15. Vuonna 2001 opinnot toisella asteella aloittaneet: läpäisy, alanvaihto ja keskeyttäminen viiden ja kymmenen vuoden seuranta-aikoina koulutuksen tyyppien mukaan.

Vuonna 2001 aloitetun tutkinnon suorittaneiden osuus oli vuonna 2011 keskimäärin pari prosenttiyksikköä korkeampi, kuin se oli ollut vuonna 2006. Alan vaihtajia eli sellaisia, jotka eivät olleet suorittaneet alun perin aloittamaansa tutkintoa mutta jonkin muun tutkinnon, oli 10 vuoden seurannan jälkeen keskimäärin kahdeksan prosenttia, kun vastaava osuus viiden vuoden seurannan jälkeen oli viisi prosenttia. Niiden osuus, jotka eivät olleet seuranta-aikana suorittaneet mitään tutkintoa, mutta opiskelivat seuranta-ajan lopussa, oli alentunut vuoden 2006 kuudesta prosentista vuonna 2011 kolmeen prosenttiin (yleensä silloin opiskeltiin jotakin muuta kuin vuonna 2001 aloitettua tutkintoa).

Kokonaan opinnon keskeyttäneiden osuus oli seuranta-ajankohtien välillä alentunut keskimäärin parilla prosenttiyksiköllä. Seuranta-ajankohtien välillä tapahtuneiden suhteellisten muutosten suuruusluokka ei merkittävästi vaihtelee sen mukaan, minkä tyyppinen koulutus vuonna 2001 aloitettiin.

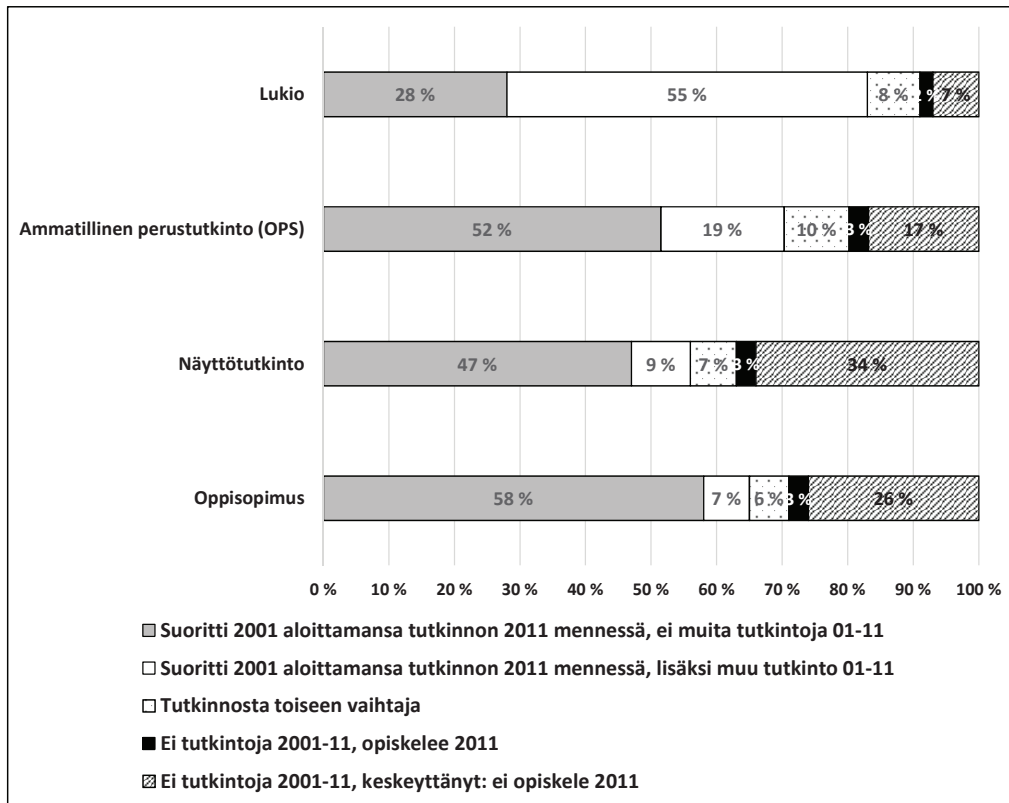
Valtaosa toisen asteen tutkinnon aloittavista suoritti tutkinnon kolmessa tai enintään neljässä vuodessa. Niistä, jotka eivät viidessä vuodessa läpäisseet tutkintoa, vain pieni osa suoritti sen myöhemmin, ja opinnot keskeyttäneiden osuus aloittaneista oli 10 vuoden kuluttua vain vähän pienempi, kuin se oli viiden vuoden kuluttua aloittaneista. Viiden ja kymmenen vuoden seuranta-ajankohtien välillä eri ryhmissä tapahtuneita muutoksia on lähemmin tarkasteltu liitetaulukossa 10.

Niiden pienestä ryhmästä, jotka vuonna 2006 edelleen jatkoivat vuonna 2001 aloitettuja lukio-opintoja, 23 prosenttia suoritti tutkinnon loppuun ja 19 prosenttia suoritti sen sijaan jonkin muun tutkinnon vuoteen 2011 mennessä; seurannan lopussa 17 prosenttia opiskeli jotakin tutkintoa ja 40 prosenttia oli jättänyt opinnot. Niistä, joilla vuonna 2001 aloitettu ammatillinen peruskoulutus (ops) oli vuonna 2006 kesken, vuoden 2011 lopussa 44 prosenttia oli suorittanut ne loppuun, 5 prosenttia oli suorittanut muun tutkinnon, 10 prosenttia oli opiskelijana ja 42 prosenttia oli keskeyttänyt opinnot. Näyttö- ja oppisopimustutkinnon aloittaneista tämä ryhmä oli aineistossamme liian pieni, jotta siitä voisi tehdä päätelmiä. (Liitetaulukko 10.)

Viiden vuoden seurannan lopussa alanvaihtajiksi luetuista pääosa suoritti tutkinnon ellei viiden niin ainakin 10 vuoden seurannan kuluessa (ja pari kolme prosenttia lisäksi myös 2001 aloitetun tutkinnon). Karkeasti viitisen prosenttia tähän ryhmään kuuluvista oli ilman tutkintoa opiskelijan kirjoissa, ja runsaat 10 prosenttia oli keskeyttänyt vuoden 2011 lopussa. (Liitetaulukko 10.)

Viiden vuoden seurannan lopussa keskeyttäneiksi luetuista viitisen prosenttia kuitenkin palasi myöhemmin opiskelemaan ja suoritti seuraavien viiden vuoden aikana vuonna 2001 aloitetun tutkinnon. Jos alun perin oli aloitettu (ja keskeytetty) lukio, toisen tutkinnon myöhempien viiden vuoden aikana suoritti 17 prosenttia ja saman verran oli opiskelijana 2011 lopussa; loppujen 64 prosentin opinnot jäivät kokonaan. Jos 2006 kuului ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneiden luokkaan, jonkin toisen tutkinnon suoritti seuraavien viiden vuoden aikana yhdeksän prosenttia, ja seurannan lopussa 10 prosenttia oli opiskelijana ja 74 prosenttia kuului keskeyttäneisiin. Näyttö- ja oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä jatkossa muun tutkinnon suorittaneiden tai sellaista seurannan lopussa opiskelevien osuus oli pienempi ja keskeyttäneiksi jääneiden osuus yli 80 prosenttia. (Liitetaulukko 10.)

Kuviossa 16 on tarkasteltu vuonna 2001 toisen asteen tutkinnon aloittaneita siten, että on tarkasteltu, kuinka moni läpäisi kymmenen vuoden kuluessa paitsi aloittamansa tutkinnon, myös jonkin muun tutkinnon. Huomattava osa näistä myöhemmistä tutkinnoista oli korkea-asteen tutkintoja, mutta analyysissä jatkotutkinnon tasoa tai sisältöä ei ole eritelty. Lukion vuonna 2001 aloittaneista 55 prosenttia oli suorittanut vuoteen 2011 mennessä lukion lisäksi muunkin tutkinnon. Ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista alun perin aloitetun tutkinnon lisäksi toisenkin tutkinnon suorittaneiden osuus oli lähes viidennes ja näyttötutkintoon valmistavan ja oppisopimuskoulutuksen aloittaneista vajaa kymmenesosa. Liitetaulukosta 10 ilmenee, että alan vaihtajista 13–21 % oli suorittanut 10 vuoden kuluessa vähintään kaksi tutkintoa.

Kuvio 16. Vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneet: tutkintojen suorittaminen vuoden 2011 loppuun mennessä koulutustyypeittäin.

Tilanne vuoden 2011 lopussa

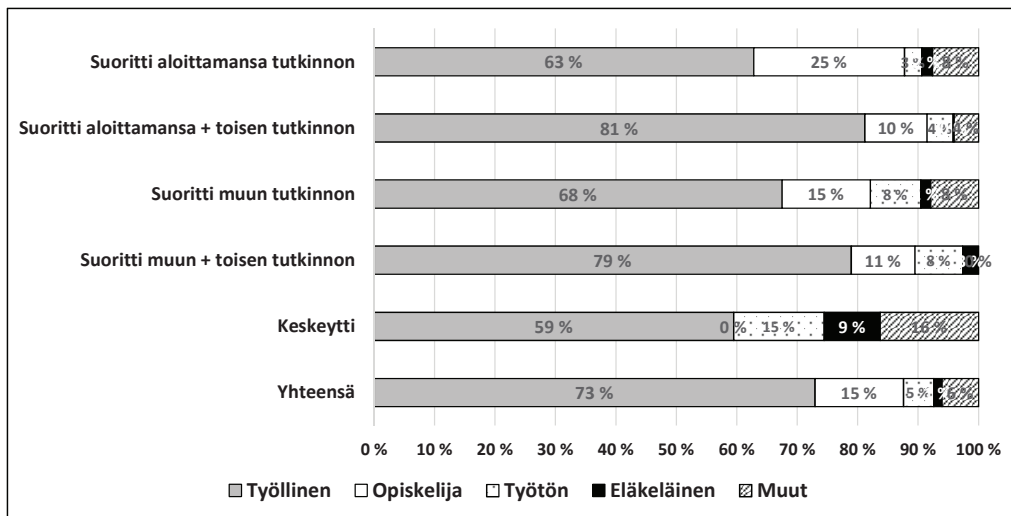
Seuraavassa on tarkasteltu vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneiden tilannetta 10 vuoden kuluttua tuolloin aloitetun tutkinnon ja mahdollisten muiden opintojen ja niiden läpäisyn mukaan. Opintoja seurannan lopussa jatkaneiden (kooltaan pienet) ryhmät, jotka eivät siihen mennessä olleet suorittaneet tutkintoja, on jätetty pois näistä tarkasteluista, koska heidän keskeisenä toimintanaan määritelmän mukaan oli seurannan lopussa opiskelu.

Lukion vuonna 2001 aloittaneista keskimäärin 73 prosenttia oli vuoden 2011 lopussa työssä, 15 prosenttia oli päätoimisena opiskelijana, 5 prosenttia oli työttömänä, noin prosentti eläkkeellä ja kuusi prosenttia muutoin työvoiman ulkopuolella (kuvio 17). Kun verrataan lukion jälkeen toisenkin tutkinnon (kuvion toiseksi ylin palkki) suorittaneita niihin, joilla ei ollut ylioppilastutkintoa korkeampaa tutkintoa (ylin palkki), nähdään, että viimeksi mainituista selvästi suurempi osa oli opiskelijana⁸, mikä onkin luonnollista, kun pääosa ylioppilaista jatkaa korkea-asteen tai ammatillisiin opintoihin; muistakin syistä työvoiman ulkopuolella olevien osuus on vähän korkeampi. Vastaavasti työllisten osuus oli alhaisempi, mutta työttömänä olevien osuudet eivät merkittävästi poikenneet toisistaan.

8 Kaikissa ryhmissä myös osa työllisistä on samalla opiskelija, mutta pääasiallisen toiminnan luokituksessa työ menee muiden toimintojen edelle).

Kun verrataan lukion kesken jättäneitä, mutta jonkin toisen tutkinnon suorittaneita ylioppilastutkinnon suorittaneisiin (kolmas ja ylin palkki), havaitaan, että ensin mainituista jatkotutkintoa suorittavien osuus oli alhaisempi ja sekä työllisten että työttömien osuudet vähän korkeammat. Lukion keskeyttäneiden mutta kaksi muuta tutkintoa suorittaneiden pienen ryhmän (neljäs palkki) ja jatkotutkinnon suorittaneiden ylioppilaiden (toiseksi ylin palkki) tilanteessa vuonna 2011 ei ollut suuria eroja.

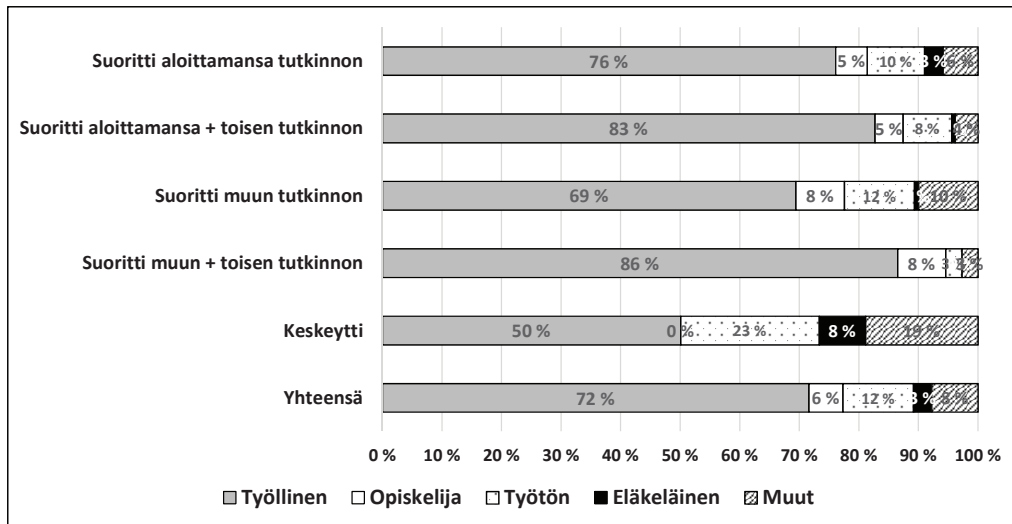
Lukion keskeyttäneiden ja sen jälkeen opinnot jättäneiden ryhmästä 59 prosenttia oli vuoden 2011 lopussa työssä. Osuus on kohtalaisen suuri mutta kuitenkin pienempi kuin vastaava osuus muista lukion aloittaneista. Vastaavasti 15 prosenttia oli työttömänä, 9 prosenttia eläkkeellä ja 16 prosenttia muutoin työvoiman ulkopuolella. Kaikki nämä osuudet olivat selvästi suurempia kuin muista lukion aloittaneista.

Kuvio 17. Vuonna 2001 lukion aloittaneet: toiminta vuoden 2011 lopussa opintojen läpäisyn mukaan.

Vuonna 2001 opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista keskimäärin yhtä suuri osuus oli työssä 10 vuoden kuluttua kuin lukion aloittaneistakin, mutta päätoimisesti jatko-opintoja harjoittavien osuus oli selvästi pienempi (6 %) ja työttömien osuus vastaavasti korkeampi (11 %) (kuvio 18). Toisenkin tutkinnon suorittaneista suurempi osa oli työssä ja vastaavasti pienempi osa työttömänä ja työvoiman ulkopuolella kuin vain yhden tutkinnon suorittaneista. Alan vaihtajien tilanteen jakauma vuonna 2011 erosi aloittamansa tutkinnon suorittaneista vain vähän.

Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneistä ja sen jälkeen opinnoista luopuneista työllisenä seurannan lopussa oli puolet, mikä oli selvästi vähemmän kuin koulutuksen läpäisseistä. Työttömänä oli joka viides, eläkkeellä kahdeksan prosenttia ja muutoin työvoiman ulkopuolella vielä viidennes. Kaikki nämä osuudet olivat vähintään kaksi kertaa korkeammat kuin ainakin jonkin tutkinnon suorittaneista 2001 ammattiopinnot aloittaneista.

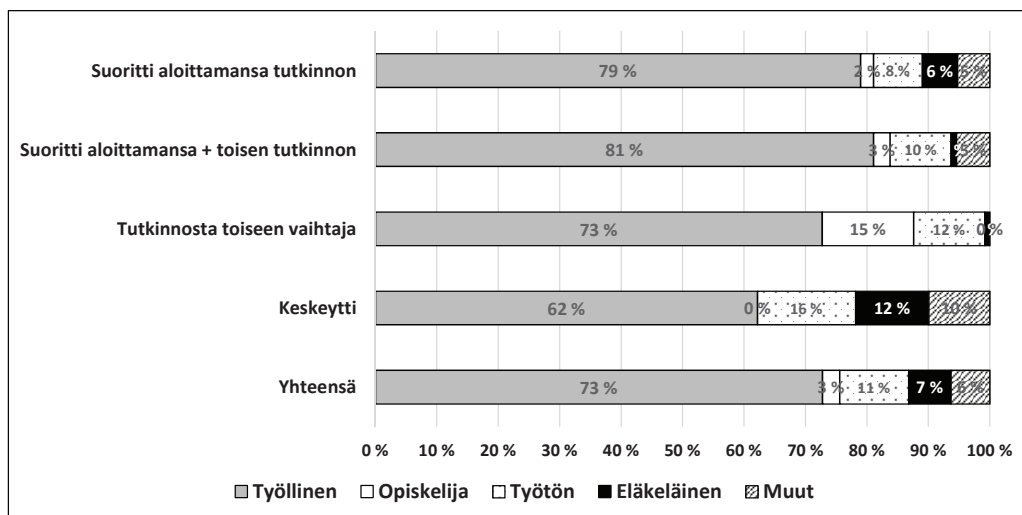

Kuvio 18. Vuonna 2001 opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneet: toiminta vuoden 2011 lopussa opintojen läpäisyn mukaan.

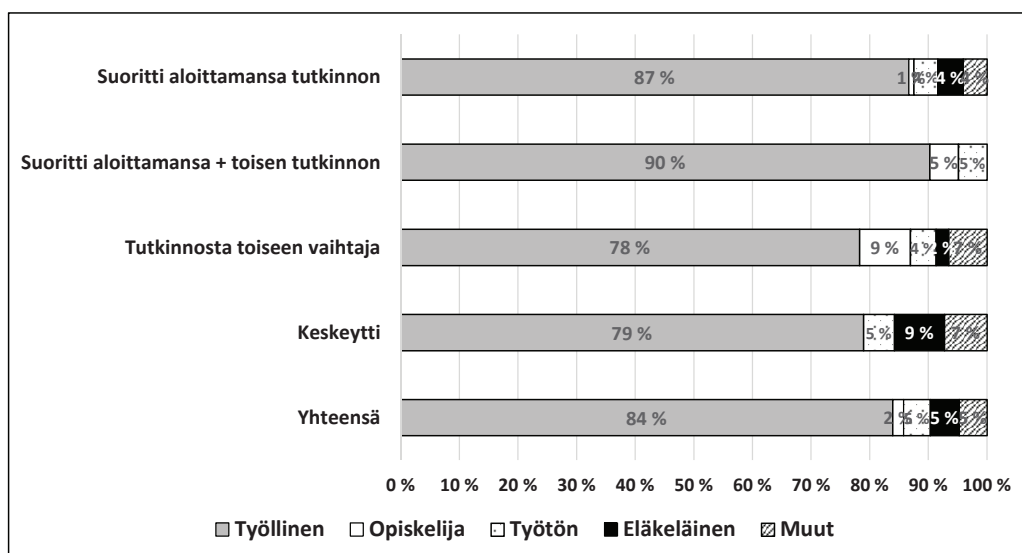
Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen vuonna 2001 aloittaneiden tilanne 10 vuotta myöhemmin oli keskimäärin varsin samanlainen kuin opetussuunnitelmaperusteisen perustutkinnon vuonna 2001 aloittaneiden sillä erotuksella, että päätoimisesti opintoja jatkavien osuus oli hyvin pieni ja eläkkeelle siirtyneiden osuus vähän suurempi. Näiden erojen taustalla on se, että näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvista suurin osa on paljon vanhempia. Näyttötutkinnon ja sen lisäksi jonkin muunkin tutkinnon seuranta-aikana suorittaneiden tilanne ei eronnut juurikaan pelkästään aloittamansa näyttötutkinnon suorittaneiden tilanteesta, paitsi että eläkkeelle siirtyneiden määrä oli pienempi. Näyttötutkinnon kesken jättäneiden mutta jonkin muun tutkinnon suorittaneiden pieni ryhmä erosi muista siinä, että heistä selvästi muita suurempi osa edelleen jatkoi opintojaan. (Kuvio 19.)

Näyttötutkinnon keskeyttäneiden ja sen jälkeen opinnoista luopuneiden tilanne seurannan lopussa erosi muista näyttötutkinnon aloittaneista samaan tapaan kuin lukion tai ammatillisen perustutkinnon keskeyttäneidenkin: työllisten osuus oli selvästi alhaisempi ja työttömien, eläkkeelle siirtyneiden ja muutoin työvoiman ulkopuolella olleiden osuudet selvästi korkeampia.

Kuvio 19. Vuonna 2001 näyttötutkintoon valmentavan koulutuksen aloittaneet: toiminta vuoden 2011 lopussa opintojen läpäisyn mukaan.

Kuvio 20. Vuonna 2001 oppisopimuskoulutuksen aloittaneet: toiminta vuoden 2011 lopussa opintojen läpäisyn mukaan.

Oppisopimuskoulutuksen vuonna 2001 aloittaneiden tilanne 10 vuoden kuluttua erosi muun tyyppisen koulutuksen aloittaneiden ryhmistä siten, että työllisten osuus oli selvästi korkeampi (84 prosenttia). Opintoja päätoimisesti jatkavien osuus oli hyvin vähäinen ja myös työttömien osuus alhainen (5 %). Kuten näyttötutkintoon valmentavan koulutuksen aloittaneiden ryhmässä, oppisopimuskoulutuksen jälkeen toisenkin tutkinnon suorittaneet olivat harvoin siirtyneet eläkkeelle ja koulutuksen keskeyttäneistä mutta muun tutkinnon suorittaneista muita suurempi osuus jatkoi opintoja seurannan lopussa. (Kuvio 20.)

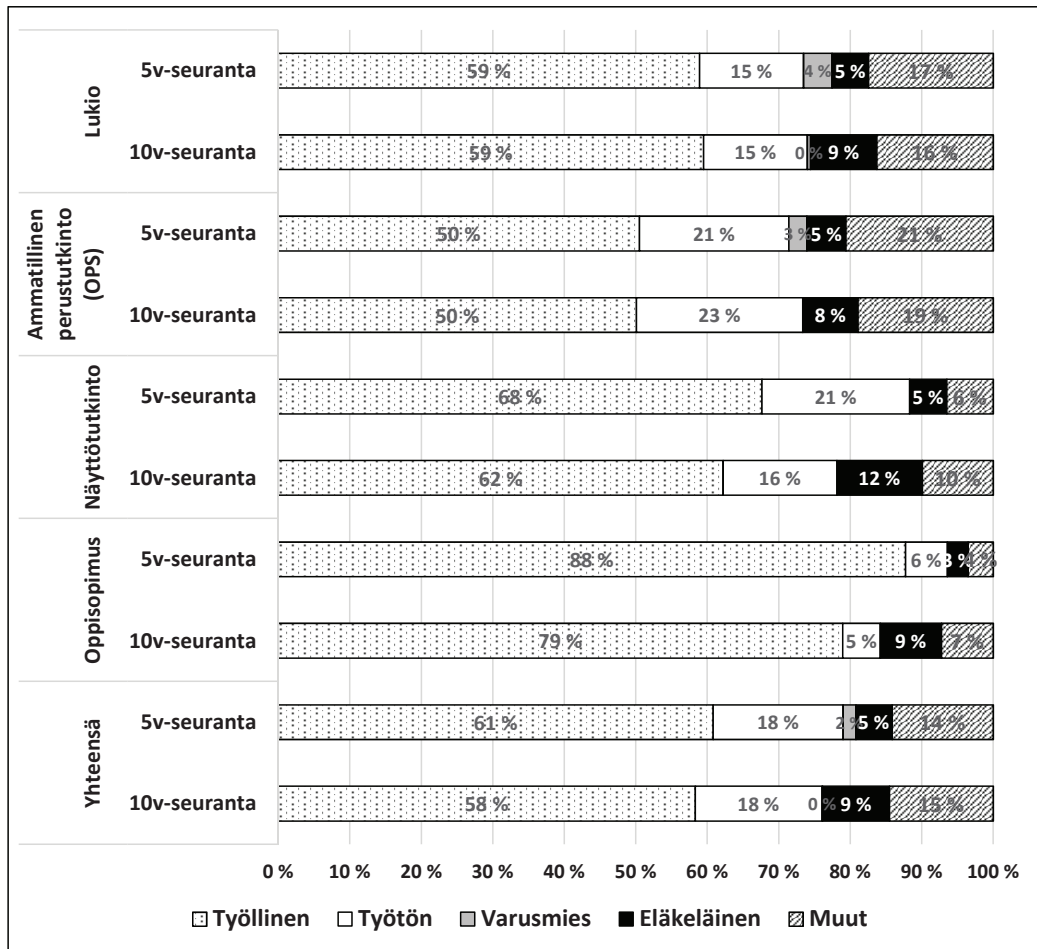
Oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä työllisten osuus seurannan lopussa oli vain vähän alempi kuin koulutuksen läpäisseistä, eivätkä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olleiden osuudet juurikaan eronneet koulutuksen läpäisseiden osuuksista. Eläkkeelle siirtyneiden osuus oli kuitenkin keskeyttäneistä korkeampi.

Lopuksi vertaamme kuviossa 21 vielä koulutuksen *keskeyttäneiden* toimintaa viiden ja kymmenen vuoden kuluttua aloituksesta koskevia seurantatietoja keskenään. On huomattava, että vaikka verrattaviin ryhmiin kuuluvat henkilöt ovat suurelta osin molempina ajankohtina samoja, osittain henkilöt ovat vaihtuneet: viiden vuoden seurannan lopussa keskeyttäneiksi luetuista pienehkö vähemmistö sittemmin palasi suorittamaan aikoinaan aloitettuja tai muita opintoja, ja toisaalta kymmenen vuoden seurannan lopussa keskeyttäneiksi todettiin jonkin verran henkilöitä, jotka viiden vuoden seurannassa luettiin niihin, joilla joko alkuperäiset tai myöhemmin aloitetut opinnot olivat silloin kesken (vrt. liitetaulukko 4).

Keskeyttäneiden toiminnan jakaumat ovat aloitetun koulutuksen tyyppin mukaan erotetuissa ryhmissä viiden ja kymmenen vuoden kuluttua opintojen aloittamisesta varsin samanlaiset. Ehkä huomionarvoisin tämä vertailun tulos on, että keskeyttäneiden tilanne ei keskimäärin parane ajan myötä (vaikka yksilötasolla luonnollisesti osalla tilanne paranee ja osalla huononee).

Työllisten osuus lukion tai opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen koulutuksen keskeyttäneistä oli 10 vuoden kuluttua opintojen aloittamisesta täsmälleen sama, kuin mikä se oli viiden vuoden seurannan lopussa; ensin mainituista se oli korkeampi (59 %) kuin viimeksi mainituista (50 %). Työvoiman ulkopuolella olevien osuus oli vähän alempi ja eläkkeelle siirtyneiden osuus selvästi korkeampi myöhempänä seuranta-ajankohtana. Työttömien osuus ammattiopinnot keskeyttäneistä oli molemmissa seurannoissa runsas viidennes ja lukion keskeyttäneistä 15 prosenttia.

Näyttötutkintoon valmistavan tai oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä työllisten osuus oli 10 vuoden kuluttua opintojen aloituksesta muutaman prosenttiyksikön alempi kuin viiden vuoden seurannassa. Eläkkeelle siirtyneiden osuus oli molemmissa ryhmissä yli kaksinkertainen myöhempänä seuranta-ajankohtana aikaisempaan verrattuna, ja muutoin työvoiman ulkopuolelle siirtyneiden osuus oli sekin vähän korkeampi. Työttömien osuus näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen keskeyttäneiden ryhmässä laski vuoden 2006 viidenneksestä 16 prosenttiin vuonna 2011. Oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä työttömien osuus oli molempina seuranta-ajankohtina vain 5–6 prosenttia.

Kuvio 21. Opinnit toisella asteella vuonna 2001 aloittaneet ja sittemmin keskeyttäneet: 5-vuotis seurannan lopussa keskeyttäneiden ryhmään kuuluneiden toiminta vuoden 2006 lopussa ja 10-vuotis seurannan lopussa keskeyttäneiden ryhmään kuuluneiden toiminta vuoden 2011 lopussa.

7 Vuosina 2001 ja 2006 peruskoulun päättäneiden seuranta

Johdanto

Edellä on tutkittu, kuinka usein opintonsa tarkasteluvuosina aloittaneet suorittivat aloittamansa tutkinnot, vaihtoivat opinnoista toisiin suorittamatta ensin aloittamaansa tutkintoa tai keskeyttivät opintonsa. Seuraavassa päätavoitteena on täydentää tätä kuvaa selvittämällä, kuinka suuri on se osuus peruskoulun päättävistä nuorista, jotka eivät lainkaan hakeudu toisen asteen koulutukseen. Aineistossamme ei ole tietoa peruskoulun suorittamisesta, mutta käytämme sen indikaattorina oppivelvollisuuden päättymistä eli 16 vuoden ikää. Vähäinen osa ikäluokasta ei saa tuolloin todistusta peruskoulun suorittamisesta ja muutama prosentti jatkaa niin sanotulle kymppiluokalle, mutta aineistossamme ei ole tietoa näistä tapauksista.

Opintojen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän seuranta

Taulukko 12. Vuonna 2001 16 vuotta täyttäneet: vuosi, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot ja vuosi, jolloin suoritti ensimmäisen tutkinnon (10-vuotis seuranta).

Vuosi, jolloin 1. kerran läsnä opiskelijana	N	Kumulatiivinen %	Vuosi, jolloin suoritti 1. tutkinnon	N	Kumulatiivinen %
2001	4628	86,0	2001	0	0,0
2002	510	95,5	2002	1	0,0
2003	64	96,7	2003	15	0,3
2004	20	97,1	2004	3469	64,8
2005	13	97,3	2005	734	78,5
2006	11	97,5	2006	189	82,0
2007	6	97,6	2007	82	83,5
2008	6	97,7	2008	59	84,6
2009	6	97,9	2009	47	85,5
2010	3	97,9	2010	50	86,4
2011	5	98,0	2011	43	87,2
Ei opiskellut lainkaan 2001–2011	107	2,0	Ei suorittanut tutkintoa 2001–2011	690	12,8
Yhteensä	5379	100		5379	100

Taulukossa 12 on tarkasteltu milloin vuonna 2001 16 vuotta täyttäneet ensimmäisen kerran kirjautuivat opiskelijaksi toisen asteen oppilaitokseen. Kaikkiaan 86 prosenttia aloitti toisen asteen heti 16-vuotiaana, ja seuraavana vuonna aloittaneiden osuus kasvoi noin kymmenellä prosenttiyksiköllä. Tämän jälkeen toisen asteen opinnot (ensimmäistä kertaa) aloittaneiden osuus kasvoi vuosittain varsin vähän. Viiden vuoden kuluttua eli silloin kun kohderyhmä täytti 21 vuotta, toisen asteen koulutuksen aloittaneiden osuus kohortista oli 97,5 prosenttia ja 10 vuoden kuluttua 98,0 prosenttia.

Taulukossa 12 on myös tarkasteltu, milloin vuonna 2001 16 vuotta täyttäneet suorittivat ensimmäisen perusasteen jälkeisen tutkinnon. Yleisimmin tämä tapahtui kolmen vuoden kuluttua peruskoulun päättämisestä eli tällä kohortilla vuonna 2004, jolloin noin 65 prosenttia oli suorittanut perusastetta korkeamman tutkinnon. Viidessä vuodessa eli noin 21 vuoden ikään mennessä tutkinnon oli suorittanut 82 prosenttia. Kymmenessä vuodessa ainakin yhden tutkinnon suoritti 87 prosenttia. Tutkintoa suorittamattomien osuus sisältää ne, jotka eivät olleet aloittaneet opintoja, ne, jotka olivat kokonaan keskeyttäneet opinnot, sekä ne, jotka asianomaisena vuonna opiskelivat ensimmäistä tutkintoaan.

Taulukossa 13 on vastaava viisivuotisseurantaan perustuva tarkastelu niistä, jotka täyttivät 16 vuotta vuonna 2006. Ajankohtien välillä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Myöhemmästä kohortista hiukan pienempi osuus aloitti toisen asteen opinnot heti 16-vuotiaana, mutta viiden vuoden kuluessa aloittaneiden osuudessa ei kohorttien välillä ollut huomionarvoista eroa. Tutkinnon viidessä vuodessa eli viimeistään noin 21-vuotiaana suorittaneiden osuus oli molemmissa kohorteissa täsmälleen sama.

Taulukko 13. Vuonna 2006 16 vuotta täyttäneet: vuosi, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot ja vuosi, jolloin suoritti ensimmäisen tutkinnon (5-vuotisseuranta).

Vuosi, jolloin 1. kerran läsnä opiskelijana	N	Kumulatiivinen %	Vuosi, jolloin suoritti 1. tutkinnon	N	Kumulatiivinen %
2006	11223	84,7	2006	0	0,0
2007	1310	94,6	2007	2	0,0
2008	218	96,3	2008	39	0,3
2009	0	96,3	2009	8604	65,3
2010	103	97,1	2010	1753	78,5
2011	33	97,3	2011	460	82,0
Ei opiskellut lainkaan 2006–2011	355	2,7	Ei suorittanut tutkintoa 2006–2011	2384	18,0
Yhteensä	13242	100		13242	100

Lukion aloittaminen 16-vuotiaana on suhteellisesti selvästi yleisempää kuin ammattiopintojen aloittaminen näin nuorena. Tähän vaikuttanee ainakin osittain ”kymppiluokan” käyminen, josta aineistolähteenämme olevissa rekistereissä ei ole tietoa. Taulukoista 14 ja 15 nähdään, että kaikista tarkasteluvuosina 16 vuotta täyttäneistä lukioon menneistä noin 95 prosenttia aloittaa lukion heti samana vuonna kun täyttää 16 vuotta, mutta muut kuin lukio-opinnot aloittaneista vastaava osuus on olennaisesti pienempi eli runsaat 78 prosenttia. Tarkasteluvuosien välillä näissä osuuksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Ilmeisesti ensimmäinen valinta yleensä on, mennäkö lukioon vai ei, ja jos ei, seuraava valinta on se, aloittaako ammattiopinnot, ja jos, niin mitä alaa opiskelisi. Tämän toisen valinnan tekeminen näyttää melko monilla kestävän vähintään vuoden pari kauemmin kuin ensimmäisen valinnan tekeminen.

Taulukko 14. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet, jotka ensimmäisenä toisen asteen koulutuksena aloittivat lukion seuraavien viiden vuoden kuluessa: minkä ikäisenä aloittivat opinnot?

Lukion aloitusikä	16v vuonna 2001		16v vuonna 2006	
	N	Kumulatiivinen %	N	Kumulatiivinen %
16	2913	95,1	6388	95,2
17	139	99,6	288	99,4
18	6	99,8	25	99,8
19–21	5	100,0	12	100,0
Yhteensä	3063	100	6713	100

Taulukko 15. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet, jotka ensimmäisenä toisen asteen koulutuksena aloittivat ammatilliset opinnot seuraavien viiden vuoden kuluessa: minkä ikäisenä aloittivat opinnot?

Ammatti-opintojen aloitusikä	16 v vuonna 2001		16 v vuonna 2006	
	N	Kumulatiivinen %	N	Kumulatiivinen %
16	1715	78,6	4835	78,3
17	371	95,6	1022	94,9
18	58	98,2	193	98,0
19–21	39	100,0	124	100,0
Yhteensä	2183	100	6174	100

Opintojen aloitusiän ja läpäisyn yhteys

Taulukosta 16 havaitaan, että 16-vuotiaana perusasteen jälkeiset opinnot aloittaneet läpäisivät tutkinnon selvästi useammin kuin 17- tai 18-vuotiaana aloittavat⁹. Ero on erittäin selvä – 16-vuotiaana lukion aloittaneista sen läpäisevien osuus on 20–30-prosenttiyksikköä korkeampi kuin 17-vuotiaana lukion aloittaneista, ja ammattiopinnot aloittaneista vastaava ero on 15 prosenttiyksion luokkaa, tarkasteluvuoden ja seurannan keston mukaan jonkin verran vaihdellen. Ilmeisesti on kuitenkin niin, ettei välivuosi sinänsä aiheuta tätä eroa, vaan opintojen aloituksen viivästyminen ja niiden keskeyttämisen taustalla ovat suurelta osin samat syyt.

Vuonna 2006 16 vuotta täyttäneiden läpäisyprosentit ovat korkeammat kuin vuonna 2001 16 vuotta täyttäneiden. Raportissa aikaisemmin esitetyt seurantatulokset ovat samansuuntaisia, lukion ja opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen läpäisyprosentit nousivat verrattavien ajankohtien välillä.

⁹ Lukion 18-vuotiaana aloittaneita on aineistossa niin vähän, että tuloksista ei voi tehdä päätelmiä. Vuonna 2006 16 vuotta täyttäneistä, jotka aloittivat toisen asteen opinnot 17-vuotiaana tai sitä vanhempana, ei voida esittää 5-vuotis seurannan tuloksia, kun viimeinen aineiston kattama vuosi on 2011.

Taulukko 16. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet: tutkinnon läpäisy lukion tai muiden opintojen aloitusiän mukaan 3 tai 5 vuoden kuluessa aloituksesta.

Vuosi, jolloin täytti 16 vuotta	Opintojen aloitusikä	Aloitti lukiossa			Aloitti muussa tutkinnossa		
		Suoritti tutkinnon 3 vuoden kuluessa	Suoritti tutkinnon 5 vuoden kuluessa	N	Suoritti tutkinnon 3 vuoden kuluessa	Suoritti tutkinnon 5 vuoden kuluessa	N
2001	16	78 %	89 %	2913	64 %	72 %	1715
2006	16	81 %		6388	65 %		4835
2001	17	44 %	63 %	139	48 %	58 %	371
2006	17	54 %		288	52 %		1022
2001	18	..	..	6	31 %	45 %	58
2006	18	..		25	41 %		193

Taustamuuttujien yhteys perusasteen jälkeisten opintojen aloituksen ajoittumiseen ja koulutuksen ulkopuolelle jäämiseen

Tämän tutkimuksen muuttujavalikoimassa on vain vähän sellaisia muuttujia, joiden yhteyttä perusasteen jälkeisten opintojen aloitusikään tai opintojen aloittamatta jättämiseen on mielekästä tarkastella 16-vuotiaiden (ja muiden nuorimpien) ikäluokassa. Tällaisia ovat sukupuoli, vanhempien sosiaalinen asema sekä menestys yhteishaussa.

Tytöt aloittavat opinnot heti 16-vuotiaana vähän useammin kuin pojat, mutta 17-vuotiaana pojat ottavat kiinni tämän eron. Sukupuolella ei näytä olevan merkittävää yhteyttä siihen, aloittaako nuori perusasteen jälkeiset opinnot viimeistään noin 20-vuotiaana. (Taulukossa näkyvä pieni ajankohtien välinen ero johtunee siitä, että vuonna 2001 16 vuotta täyttäneitä seurattiin pitempään.)

Taulukko 17. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet: ikä, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot sukupuolen mukaan.

Seuranta-aika	Sukupuoli	Ikä, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot					Ei opisk. seuranta-aikana	Yhteensä	N
		16	17	18	19	20+			
2001–11	Mies	85 %	11 %	1 %	0 %	1 %	2 %	100 %	2731
	Nainen	88 %	8 %	1 %	0 %	1 %	2 %	100 %	2648
	Yhteensä	86 %	9 %	1 %	0 %	1 %	2 %	100 %	5379
2006–11	Mies	83 %	11 %	2 %	0 %	1 %	3 %	100 %	6799
	Nainen	87 %	8 %	1 %	0 %	1 %	3 %	100 %	6443
	Yhteensä	85 %	10 %	2 %	0 %	1 %	3 %	100 %	13242

Sosiaalisella primällä näyttää olevan varsin selvä vaikutus perusasteen jälkeisten opintojen aloittamiseen. Tätä yhteyttä on taulukossa 18 tarkasteltu seuraamalla toisen asteen opintojen aloitusikään vanhempien koulutustason mukaan. Mitä korkeampi on vanhempien koulutustaso, sitä aikaisemmin lapsi aloitti perusasteen jälkeiset opinnot. Erityisesti

jos vanhemmilla ei ollut perusasteen jälkeistä tutkintoa, lapsi muita selvästi harvemmin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot. Tämä ero näyttää vielä vahvistuneen seuranta-ajan-kohtien välillä.

Taulukko 18. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet: ikä, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot vanhempien koulutustason mukaan.

Vanhempien koulutustaso	Seuranta-aika	Ikä, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot					Ei opisk. seuranta-aikana	Yhteensä	N
		16	17	18	19	20+			
Perusaste	2001–11	72 %	16 %	2 %	1 %	2 %	7 %	100 %	541
	2006–11	65 %	17 %	5 %	0 %	3 %	10 %	100 %	1020
Keskiaste	2001–11	84 %	11 %	1 %	0 %	1 %	2 %	100 %	2307
	2006–11	81 %	13 %	2 %	0 %	1 %	3 %	100 %	5513
Korkea-aste	2001–11	91 %	7 %	1 %	0 %	1 %	1 %	100 %	2531
	2006–11	91 %	7 %	1 %	0 %	0 %	1 %	100 %	6709

Hankkeen resurssit eivät antaneet mahdollisuutta kovin perusteellisiin tarkasteluihin yhteishakuun osallistumisen ja opintojen aloittamisen välisistä yhteyksistä. Taulukossa 19 on kuitenkin tarkasteltu vuonna 2006 16 vuotta täyttäneiden vuosien 2006 ja 2007 yhteishakuun osallistumisen ja hakumenestyksen yhteyttä opintojen aloittamiseen. Ensinnäkin havaitaan, että 16-vuotiaana vuonna 2006 toisen asteen opinnot aloittaneista pääosa eli 92 prosenttia oli saman vuoden yhteishaussa hyväksytty opiskelemaan sitä tutkintoa, jonka he tuolloin aloittivat. Lisäksi havaitaan, että pääosa niistä, jotka eivät tuolloin aloittaneet opintoja, ei ollut osallistunut yhteishakuun. Karkeasti kolmannes oli kuitenkin hakenut. Niistä, jotka eivät aloittaneet toisen asteen opintoja heti 16-vuotiaana mutta kuitenkin myöhemmin, 14 prosenttia oli hyväksytty opiskelemaan ensisijaisesti hakemaansa tutkintoa jo ensimmäisessä mahdollisessa yhteishaussa. Niistä, jotka eivät seuranta-aikana lainkaan aloittaneet toisen asteen opintoja, tähän ensimmäiseen yhteishakuun osallistui 22 prosenttia ja kahdeksan prosenttia hyväksyttiin ensisijaisesti hakemaansa tutkintoon.

Edelleen taulukosta 19 havaitaan, että jo 2006 opinnot aloittaneista viisi prosenttia osallistui yhteishakuun myös 2007, ja näistä osallistuneista vähän yli puolet hyväksyttiin halumaansa tutkintoon (sitä, kuinka moni siirtyi toisen tutkinnon opiskelijaksi, ei selvitetty). Vuonna 2007 opinnot aloittaneista pääosa oli osallistunut saman vuoden yhteishakuun ja 78 prosenttia oli hyväksytty ensisijaisesti toivomaansa tutkintoon. Puolet niistä, jotka eivät tuolloin aloittaneet opintoja, mutta aloittivat kuitenkin myöhemmin, osallistui tuolloin yhteishakuun ja 12 prosenttia hyväksyttiin ensisijaisesti hakemaansa tutkintoon. Niistä, jotka eivät seuranta-aikana aloittaneet opintoja, noin viidennes haki kuitenkin tässä yhteishaussa ja kahdeksan prosenttia hyväksyttiin ensisijaisen hakutoiveensa mukaiseen tutkintoon.

Ilmeisesti yhteishakuun osallistumiseen, mutta opintojen aloittamatta jättämiseen silloinkin kun oli tullut hyväksytyksi, vaikutti vähintään osittain se, että alle 25-vuotiaat ammatikoulutusta vailla olevat eivät ole oikeutettuja työmarkkinatukeen, elleivät hae opiskelupaikkaa tiettyjen ehtojen mukaisella tavalla.

Taulukko 19. Vuonna 2006 16 vuotta täyttäneet: osallistuminen yhteishakuun ja menestys siinä vuosina 2006 ja 2007 perusasteen jälkeisten opintojen aloitusvuoden mukaan.

Yhteishaku-vuosi	Vuosi, jolloin aloitti perusasteen jälkeiset opinnot	Hakiko yhteishaussa ja hyväksyttiinkö toivomaansa tutkintoon					N
		Ei hakenut	Hyväksyttiin 1. toivomaansa tutkintoon	Hyväksyttiin muuhun tutkintoon	Ei hyväksytty	Yhteensä	
haku 2006	2006	1 %	92 %	5 %	2 %	100 %	11223
	2007–11	62 %	14 %	6 %	19 %	100 %	1664
	Ei opiskellut 2006–11	78 %	8 %	2 %	12 %	100 %	355
	Yhteensä	11 %	80 %	5 %	4 %	100 %	13242
haku 2007	2006	95 %	3 %	1 %	1 %	100 %	11223
	2007	7 %	78 %	10 %	5 %	100 %	1310
	2008–11	49 %	12 %	6 %	33 %	100 %	218
	Ei opiskellut 2006–11	71 %	8 %	3 %	18 %	100 %	355
Yhteensä	84 %	11 %	2 %	3 %	100 %	13242	

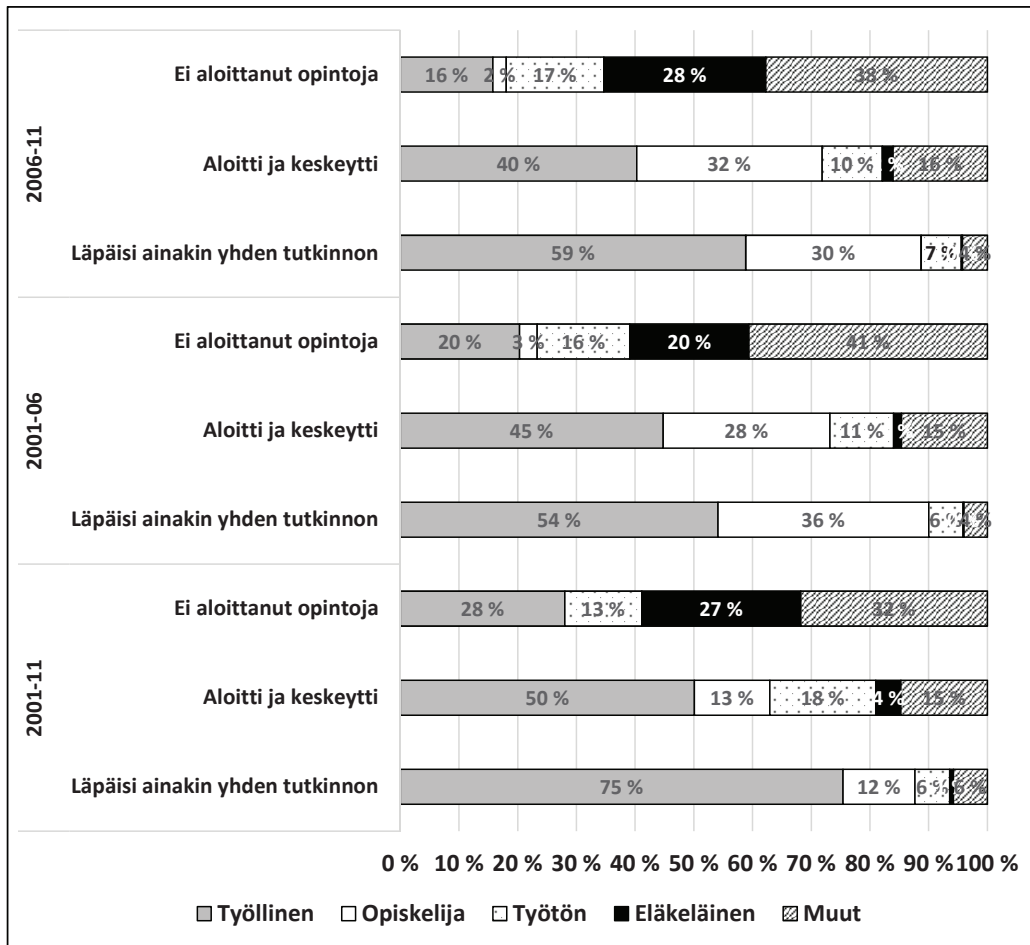
16 vuotta vuosina 2001 ja 2006 täyttäneiden seuranta opintojen aloittamisen mukaan

Kuviossa 22 on verrattu vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneiden tilannetta viiden vuoden seuranta-ajan jälkeen sen mukaan, ovatko he seuranta-aikana aloittaneet jatko-opintoja, ovatko he keskeyttäneet ne vai ovatko he läpäisseet ne. Keskeinen havainto on, että siitä pienestä ryhmästä, johon kuuluvat eivät aloittaneet perusasteen jälkeisiä opintoja, varsin suuri osa päätyi ennen pitkää eläkkeelle. Tämä osuus oli 20 prosenttia vuoden 2001 kohortin seurannassa ja 28 prosenttia vuoden 2006 kohortin seurannassa. On siis ilmeistä, että opintojen kokonaan aloittamatta jättäminen liittyy usein pitkäaikaiseen sairauteen.

Niistä, jotka eivät aloittaneet perusasteen jälkeisiä opintoja, noin 40 prosenttia oli viiden vuoden seuranta-ajan lopussa työvoiman ulkopuolella (eläkkeelle siirtyneiden lisäksi). Vajaa viidennes oli työttömänä ja toinen viidennes työssä¹⁰. Ilmeisesti kokonaan opintojen ulkopuolelle jääminen on selvästi yhteydessä kohonneeseen syrjäytymisriskiin. Kuitenkin vuoden 2001 kohortin kymmenvuotisseurannassa tämän ryhmän työllistyneiden (samoin kuin eläkkeelle siirtyneiden) osuus on vähän korkeampi kuin viisivuotisseurannassa, ja vastaavasti työttömien ja muiden osuudet vähän pienemmät.

Kuviossa on vertailun vuoksi esitetty myös opinnot aloittaneiden ja sittemmin ne keskeyttäneiden ja tutkinnon läpäisseiden seurantatulokset. Näiden ryhmien väliset erot ovat samantapaiset kuin edellä raportoidut opinnot aloittaneita koskevat seurantatulokset.

10 Tässä ryhmässä opiskelijoiden luokkaan seurannassa kirjattu vähäinen osuus oli joko suorittamassa asevelvollisuutta tai työvoimapolitiisessa koulutuksessa.

Kuvio 22. Vuosina 2001 ja 2006 16 vuotta täyttäneet: tilanne 5 ja 10 vuoden kuluttua sen mukaan, aloittiko koskaan toiseen asteen opinnot, keskeyttikö ne vai läpäisikö ne seuranta-aikana.

8 Yhteenveto

Tämä tutkimus liittyy ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan ja on toteutettu Tampereen yliopiston työelämän tutkimuskeskuksessa. Pää tavoitteina on selvittää toisen asteen koulutuksen keskeyttämisen yleisyyttä ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä seurata, mikä oli keskeyttäneiden elämäntilanne myöhemmin muihin koulutuksen aloittaneisiin verrattuna. Tutkimus perustuu eri hallinnollisten rekisterien tietoja yhdistämällä muodostettuihin laajoihin edustaviin aineistoihin.

Tutkimuksessa on seurattu vuosina 2001 ja 2006 toisen asteen opinnot aloittaneita viiden vuoden ajan. Vuonna 2001 aloittaneista on tehty myös 10 vuoden seurantaan perustuvia tarkasteluja. Analyysissa lukion, opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen, näyttötutkintoon valmistavat opinnot ja oppisopimuskoulutuksen aloittaneita on tarkasteltu erikseen. Viimemainitut kaksi ryhmää sisältävät perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoon tähtäävät opinnot aloittaneet. Kaikki ryhmät ovat toisensa poissulkevia (oppisopimuskoulutuksen aloittaneet eivät sisälly muihin ryhmiin, vaikka he suorittavatkin tutkintonsa pääosin näyttötutkintona ja osin opetussuunnitelmaperusteisena tutkintona). Lisäksi vuosina 2001 ja 2006 perusasteen opinnot päättäneitä koskevien tarkastelujen avulla on selvitetty, kuinka yleistä oli se, että toisen asteen opintoja ei lainkaan aloitettu tai aloitus viivästyi.

Aloitettun koulutuksen läpäisyn kriteerinä on aina vastaavan tutkinnon suorittaminen seuranta-aikana. Muut on luettu joko opintoja edelleen jatkaviin tai opinnot keskeyttäneisiin. Keskeyttäneet on edelleen jaettu niihin, jotka alun perin aloitetut opinnot keskeytetyään aloittivat muuhun tutkintoon tähtäävät opinnot ja niihin, jotka luopuivat kokonaan opinnoista.

Molempina tutkimusajankohtina noin 15–16 prosenttia lukion aloittaneista keskeytti lukion. Viiden vuoden seurannan lopussa heistä noin puolet oli jättänyt opiskelun ja toinen puoli siirtynyt opiskelemaan toista tutkintoa tai mahdollisesti jo suorittanutkin sellaisen. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneista noin joka neljäs oli keskeyttänyt aloittamansa opinnot; yhdeksän prosenttia oli siirtynyt muihin kuin alun perin aloittamiinsa opintoihin ja 16 prosenttia jättänyt opinnot. Vuonna 2001 aloittaneisiin verrattuna nämä osuudet olivat muutamalla prosenttiyksiköllä alentuneet.

Oppisopimuskoulutuksen keskeyttäminen oli yleisempää kuin opetussuunnitelmaperusteisten ammattiopintojen keskeyttäminen. Vuonna 2006 aloittaneista 43 prosenttia oli vuoteen 2011 mennessä keskeyttänyt; 7 prosenttia oli siirtynyt toisiin opintoihin ja loput keskeyttäneet kokonaan. Erityisesti viimeksi mainittu ryhmä oli selvästi kasvanut vuonna 2001 aloittaneisiin verrattuna.

Kaikkein yleisintä keskeyttäminen oli näyttötutkintoon valmistavat opinnot aloittaneiden ryhmässä. (Kaikki näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneet eivät välttämättä tavoittele kokonaisen tutkinnon suorittamista.) Vuonna 2006 näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen aloittaneista vähän yli puolet keskeytti viiden vuoden seurannassa; yhdeksän prosenttia vaihtoi opintoja ja 43 prosenttia jätti opiskelun. Myös tässä ryhmässä keskeyttäminen selvästi kasvoi vuonna 2001 aloittaneisiin verrattuna.

Lukion ja opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneista ja sittemmin opinnot kokonaan keskeyttäneistä runsas kolmannes keskeytti opinnot ensimmäisen lukuvuoden aikana. Runsas viidennes oli opiskelijana vielä seuraavana vuonna, muttei enää kolmantena lukuvuonna. Vähän yli 40 prosenttia lukion tai ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneistä oli opiskelijana vielä kolmantenakin lukuvuonna ja yli 20 prosenttia myös sen jälkeen. Jos näyttötutkintoon tähtäävät opinnot keskeytetään, ne jäävät yleisimmin kesken heti alkuvaiheessaan tai viimeistään toisena vuonna aloituksen jälkeen, harvoin enää myöhemmin. Sen sijaan oppisopimuskoulutus keskeytetään suhteellisen harvoin heti ensimmäisen vuoden aikana; keskeyttäminen on yleisintä toisen tai kolmannen koulutusvuoden aikana. Mikäli keskeyttämisen jälkeen siirryttiin opiskelemaan toista tutkintoa, keskeyttäminen tapahtui opintojen alkuvaiheessa vielä useammin kuin silloin, kun opinnoista keskeyttämisen jälkeen kokonaan luovuttiin.

Keskeyttämiseen vaikuttavia tekijöitä tutkittiin regressiomallien avulla. Mallit tuottavat tietoa eri muuttujien ”omavaikutuksesta”, kun kaikkien muiden muuttujien vaikutus on vakioitu. Miesten riski keskeyttää opinnot oli karkeasti puolitoista kertaa korkeampi kuin naisten. Ikä oli vahvasti yhteydessä keskeyttämisriskiin lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneilla, joilla 16-vuotiaana aloittaneiden keskeyttämisriski oli monin verroin pienempi kuin vanhempana aloittaneilla. Tämä ilmentää sitä, että samat seikat, jotka lisäävät keskeyttämisriskiä, myös usein johtavat siihen, että toisen asteen opintoja ei aloiteta heti peruskoulun jälkeen.

Aikaisemmin jonkin perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden keskeyttämisriski oli peruskoulupohjalta aloittaneita pienempi opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen koulutuksen tai näyttötutkinnon aloittaneiden ryhmissä. Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen ja vielä selvemmin lukion aloittaneilla keskeyttämisriski oli muita pienempi niillä, jotka oli yhteishaussa hyväksytty ensisijaisen hakutoiveensa mukaiseen tutkintoon. Vanhempien korkea sosioekonominen asema ja koulutustaso vähensivät keskeyttämisriskiä jonkin verran lukion ja ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneilla. Äidinkieli tai kansalaisuus eivät olleet merkitsevinä keskeyttämisen selittäjinä.

Keskeyttämisriski oli korkein Uudellamaalla (jossa työllisyystilanne on paras); muutoin riski vaihteli jonkin verran maakunnittain koulutustyyppin mukaan. Ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämisriski vaihteli opintoalan mukaan varsinkin näyttötutkintoon valmistavassa ja oppisopimuskoulutuksessa: viiteryhmänä käytettyyn tekniikan koulutukseen verrattuna keskeyttämisriski oli alhaisempi terveys- ja sosiaalialan koulutuksessa ja näyttötutkinnoista myös kaupallisessa koulutuksessa; korkeampi riski oli humanistisessa ja luonnontieteellisessä koulutuksessa sekä maa- ja metsätalouseläällä oppisopimuskoulutuksessa.

Kokemus työttömyydestä ennen opintojen aloittamista kasvatti lukion ja opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneiden keskeyttämisriskiä ja alensi opintojen vaihtamisen riskiä näyttötutkinnon aloittaneilla. Opiskelua edeltänyt työssäolo oli merkitsevä selittäjä vain näyttötutkinnon aloittaneiden ryhmässä, jossa runsas aikaisempi työssäolo vähensi sekä keskeyttämisen että toisiin opintoihin siirtymisen riskiä.

Opiskeluaikaista työssäoloa ei voitu käyttää regressiomalleissa selittävänä muuttujana, koska huomattava osa keskeyttäneistä lopetti opinnot heti niiden alkuvaiheessa, jolloin opiskeluaikaisen työssäolon mahdollisuuskin puuttuu kun opiskeluaikaakaan ei paljon

ole. Ristiintaulukointiin perustuvan analyysin pohjalta kuitenkin päättelimme, että opiskeluaikaisen työssäolon määrä ei keskimäärin juurikaan vaikuttanut keskeyttämisen yleisyyteen.

Kun tarkastellaan tilannetta opintojen läpäisyn tai keskeyttämisen jälkeen, erityisesti kaksi tulosta on tärkeitä. Ensimmäinen näistä on, että suuri osa (noin puolet, näyttötutkinnon ja varsinkin oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneistä vielä selvästi suurempi osa) keskeyttäneistä oli viisi vuotta keskeytettyjen opintojen aloittamisen jälkeen työssä. Toinen tärkeä, ja ehkä koko tutkimuksemme huomionarvoisin tulos, on se, että karkeasti puolet niistä lukion tai opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneistä, jotka seurannan lopussa eivät olleet työssä, oli työvoiman ulkopuolella, ilman että rekistereissä oli tietoa heidän tosiasiallisesta tilanteestaan. Tällä tavoin ”kadoksissa” olevia oli keskeyttäneistä selvästi enemmän kuin rekisteröityneitä työttömiä.

Lukion vuonna 2006 aloittaneista ja sen sittemmin keskeyttäneistä vuoden 2011 lopussa puolet oli työssä, 8 prosenttia lähinnä varusmiespalveluksessa, yhdeksän prosenttia työttömänä, yhdeksän prosenttia eläkkeellä ja 24 prosenttia muutoin työvoiman ulkopuolella. Muista kuin keskeyttäneistä vain seitsemän prosenttia kuului muihin ryhmiin kuin työllisiin ja opiskelijoihin.

Opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen vuonna 2006 aloittaneista ja sen sittemmin keskeyttäneistä viisi vuotta myöhemmin 45 prosenttia oli työssä, 6 prosenttia lähinnä varusmiespalveluksessa, 18 prosenttia työttömänä, viisi prosenttia eläkkeellä ja 26 prosenttia työvoiman ulkopuolella muista syistä. Muista kuin keskeyttäneistä noin 17 prosenttia kuului seurannan lopussa muihin ryhmiin kuin työllisiin ja opiskelijoihin, heistä enemmistö työttömiin.

Näyttötutkinnon ja erityisesti oppisopimuskoulutuksen aloittaneista koulutuksen läpäisseiden ja keskeyttäneiden väliset erot toiminnassa seuranta-ajankohtana olivat paljon pienemmät kuin lukion tai ammatillisen peruskoulutuksen (ops) aloittaneiden ryhmissä. Ensin mainituissa ryhmissä keskeyttäminen oli yleistä, mutta ilmeisesti usein silloin syynä on työmarkkinoiden ”imu”. Varsinkaan oppisopimuksen keskeyttäneistä ei ilmeisesti ole tarpeen kantaa suurta huolta, koska he olivat seurannassa pääosin työllisiä – melkein yhtä usein kuin oppisopimuskoulutuksen läpäisseetkin.

Vuonna 2001 opinnot aloittaneiden viiden ja kymmenen vuoden seurannan vertailun huomionarvoisimmat tulokset ovat seuraavat. Ensinnäkin ellei tutkintoa ollut suoritettu viidessä vuodessa, vain hyvin harva suoritti sen myöskään kymmenessä vuodessa. Toiseksi kun tarkastellaan opinnot keskeyttäneiden toimintaa viiden ja kymmenen vuoden kulutta niiden aloittamisesta, lukion tai opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttäneillä toiminnan jakauma on 10 vuoden kuluttua lähes sama kuin se oli viidenkin vuoden kuluttua. Suurin yksittäinen muutos on eläkkeelle siirtyneiden osuuden vähäinen kasvu. Toisin sanoen keskeyttäneiden tilanne viiden vuoden kuluttua opintojen aloittamisesta ennustaa varsin hyvin tilannetta kymmenen vuoden kuluttua. Näyttötutkinnon ja oppisopimuskoulutuksen keskeyttäneiden ryhmässä työllisten ja myös työttömien osuus on 10 vuoden seurannassa selvästi alempi mutta eläkkeelle siirtyneiden osuus yli kaksinkertainen ja työvoiman ulkopuolelle siirtyneiden osuus myös korkeampi kuin viiden vuoden seurannassa. Toisin sanoen näissä ryhmissä keskeyttäneiden tilanne ilmeisesti huononee ajan myötä.

Vuosina 2001 ja 2006 peruskoulun päättäneiden (16 vuotta täyttäneiden) seurannan keskeisimmät tulokset ovat seuraavat: Viiden vuoden kuluessa toisen asteen opinnot aloitti noin 97 prosenttia. Lukion aloittaneista selvästi suurempi osa eli noin 95 prosenttia aloitti opinnot heti 16-vuotiaana, kun ammatillisen peruskoulutuksen aloittaneista 16-vuotiaana aloitti noin 78 prosenttia. Jälkimmäiseen lukuun vaikutti epäilemättä ns. kymppiluokan käyminen, josta aineistossamme ei ole tietoa. 16-vuotiaana aloittaneet läpäisivät tutkinnon selvästi useammin kuin myöhemmin aloittaneet. Ilmeisesti kuitenkin välivuosi pikemminkin ennusti keskeyttämistä kuin aiheutti sen. Sosiaalinen perimä vaikutti toisen asteen koulutuksen aloittamiseen: mitä korkeampi oli vanhempien koulutustaso, sitä useammin toisen asteen koulutus aloitettiin heti 16-vuotiaana. Erityisesti enintään perusasteen koulutuksen saaneiden lapsista toisen asteen koulutuksen muita myöhemmin tai ei lainkaan aloittaneiden osuus oli muita suurempi, ja ero kasvoi verrattavien ajankohtien välillä.

Kokonaan toisen asteen opintojen ulkopuolelle jättäytyminen liittyy ilmeisesti usein sairauteen, koska tästä pienestä ryhmästä huomattava osa (vuoden 2006 kohortista 28 %) siirtyi seuranta-aikana eläkkeelle. Muutoin koulutuksen ulkopuolelle jääminen ilmaisee syrjäytymisriskiä, koska tästä ryhmästä vain suhteellisen pieni osa työllistyi.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Vuonna 2006 ammatillisen koulutuksen aloittaneet: koulutusalat koulutustyyppin mukaan.

Koulutusala	Perus- tutkinto (OPS)	Näyttötutkinto				Oppisopimus			
		Perus- tutkinto	Ammatti- tutkinto	Erikois- ammatti- tutkinto	Näyttö- tutkinnot yhteensä	Perus- tutkinto	Ammatti- tutkinto	Erikois- ammatti- tutkinto	Oppi- sopimus yhteensä
Kasvatustieteellinen/ humanistinen koulutus	8 %	3 %	2 %	3 %	2 %	1 %	2 %	1 %	1 %
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteelli- nen koulutus	11 %	7 %	21 %	29 %	17 %	27 %	39 %	58 %	39 %
Luonnontieteellinen koulutus	5 %	3 %	3 %	1 %	3 %	5 %	1 %	1 %	2 %
Tekniikan koulutus	37 %	38 %	26 %	26 %	30 %	28 %	31 %	21 %	27 %
Maa- ja metsätalous- alan koulutus	5 %	6 %	6 %	6 %	6 %	2 %	3 %	1 %	2 %
Terveys- ja sosiaali- alan koulutus	11 %	28 %	12 %	11 %	18 %	16 %	11 %	5 %	12 %
Palvelualojen koulutus	23 %	15 %	31 %	24 %	25 %	20 %	14 %	14 %	17 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N aineistossa	8 950	2 381	3 622	509	6 512	1 588	1 220	929	3 737

Liitetaulukko 2. Opinnot toisella asteella vuonna 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavi-
en 5 vuoden kuluessa koulutustyyppin mukaan, henkilöiden määrät otosaineiston (20 %) perusteella arvioituna.

Aloitettun koulutuksen tyyppi	Läpäisy vuoden 2011 loppuun mennessä				
	Suoritti aloittaman- sa tutkinnon	Opiskeli edelleen	Alan vaihtaja	Keskeytti	Yhteensä
Lukio	30 450	490	2 880	2 390	36 210
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	32 050	1 420	4 140	7 150	44 750
Näyttötutkintoon valmistavat opinnot	15 050	760	2 830	13 930	32 560
Oppisopimuskoulutus	10 560	220	1 280	6 640	18 690
Yhteensä	88 100	2 880	11 120	30 110	132 200

Liitetaulukko 3. Opintonsa vuonna 2006 aloittaneet, jotka siirtyivät toisiin opintoihin suorittamatta aloittamaansa tutkintoa: viimeinen läsnäolovuosi alun perin aloitetussa tutkinnossa koulutustyyppin mukaan.

Viimeinen läsnäolovuosi aloitetussa tutkinnossa	Lukio	Ammatillinen perustutkinto (OPS)	Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Oppisopimus-koulutus	Yhteensä
2006	50 %	56 %	54 %	38 %	52 %
2007	22 %	22 %	30 %	32 %	25 %
2008	12 %	12 %	9 %	22 %	12 %
2009	11 %	5 %	4 %	5 %	6 %
2010	3 %	3 %	1 %	1 %	3 %
2011	2 %	2 %	1 %	2 %	2 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	575	828	566	255	2 224

Liitetaulukko 4. Opinnot toisella asteella vuosina 2001 ja 2006 aloittaneet: koulutuksen läpäisy ja keskeyttäminen seuraavien 5 vuoden kuluessa koulutustyyppin (laaja luokitus) mukaan.

Koulutus-tyyppi	Aloitus-vuosi	Opintojen läpäisy viiden vuoden kuluessa					
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon	Keskeytti	Yhteensä	N
Lukiokoulutus, nuorten OPS	2001	88 %	1 %	6 %	5 %	100 %	3 042
	2006	89 %	1 %	6 %	4 %	100 %	6 601
Lukiokoulutus, aikuisten OPS	2001	26 %	6 %	25 %	43 %	100 %	323
	2006	33 %	4 %	25 %	37 %	100 %	640
OPS-perusteinen ammatillinen peruskoulutus	2001	68 %	2 %	10 %	19 %	100 %	3 691
	2006	72 %	3 %	9 %	16 %	100 %	8 950
Näyttötutkintoon valmistava koulutus							
Perustutkinnot	2001	58 %	2 %	7 %	33 %	100 %	526
	2006	47 %	3 %	8 %	42 %	100 %	2 381
Ammattitutkinnot	2001	51 %	1 %	7 %	40 %	100 %	656
	2006	46 %	2 %	9 %	43 %	100 %	3 622
Erikoisammattitutkinnot	2001	50 %	3 %	7 %	40 %	100 %	102
	2006	44 %	1 %	7 %	48 %	100 %	509
Oppisopimuskoulutus							
Peruskoulutus	2001	57 %	3 %	6 %	35 %	100 %	284
	2006	52 %	2 %	7 %	39 %	100 %	1 588
Ammattitutkinnot	2001	74 %	1 %	5 %	20 %	100 %	211
	2006	60 %	1 %	7 %	32 %	100 %	1 220
Erikoisammattitutkinnot	2001	61 %	3 %	3 %	33 %	100 %	95
	2006	60 %	1 %	6 %	34 %	100 %	929
Yhteensä	2001	71 %	2 %	9 %	18 %	100 %	8 930
	2006	67 %	2 %	8 %	23 %	100 %	26 440

Liitetaulukko 5. Vuosina 2001 ja 2006 opinnot toisella asteella aloittaneet: toiminta viiden vuoden kuluttua koulutustyyppiin ja opintojen läpäisyn mukaan.

Koulutustyyppi	Läpäisy	Aloitusvuosi	Toiminta vuoden 2006/2011 lopussa						Yht.	N
			Työllinen	Työtön	Opiskelija/ varusmies	Eläkeläinen	Muut			
Lukio	Suoritti aloittamansa tutkinnon	2001	46 %	2 %	48 %	0 %	3 %	100 %	2 773	
		2006	53 %	3 %	42 %	0 %	2 %	100 %	6 014	
	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	2001	..	..	..	..	..	..	42	
		2006	44 %	5 %	51 %	..	..	100 %	98	
	Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon	2001	53 %	8 %	36 %	..	3 %	100 %	275	
		2006	56 %	10 %	31 %	0 %	2 %	100 %	571	
	Keskeytti	2001	59 %	12 %	7 %	5 %	17 %	100 %	275	
		2006	53 %	10 %	8 %	10 %	19 %	100 %	450	
	Yhteensä	2001	48 %	3 %	44 %	1 %	4 %	100 %	3 365	
		2006	53 %	4 %	39 %	1 %	3 %	100 %	7 133	
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	Suoritti aloittamansa tutkinnon	2001	70 %	12 %	12 %	1 %	6 %	100 %	2 509	
		2006	70 %	11 %	13 %	1 %	5 %	100 %	6 363	
	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	2001	38 %	9 %	52 %	..	..	100 %	86	
		2006	34 %	8 %	58 %	..	..	100 %	283	
	Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon	2001	57 %	8 %	31 %	0 %	4 %	100 %	383	
		2006	50 %	11 %	36 %	0 %	3 %	100 %	823	
	Keskeytti	2001	50 %	15 %	9 %	5 %	21 %	100 %	713	
		2006	46 %	19 %	6 %	6 %	24 %	100 %	1 382	
	Yhteensä	2001	64 %	12 %	14 %	2 %	8 %	100 %	3 691	
		2006	63 %	12 %	16 %	2 %	7 %	100 %	8 851	

		Toiminta vuoden 2006/2011 lopussa							
Koulutustyyppi	Läpäisy	Aloitusvuosi	Työllinen	Työtön	Opiskelija/ varusmies	Eläkeläinen	Muut	Yht.	N
Näyttötutkintoon valmistava koulutus	Suoritti aloittamansa tutkinnon	2001	78 %	11 %	4 %	2 %	5 %	100 %	693
		2006	79 %	11 %	3 %	2 %	4 %	100 %	2 990
	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	2001	..	..	..	..	..	..	19
		2006	53 %	17 %	29 %			100 %	150
	Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon	2001	63 %	9 %	25 %	1 %	2 %	100 %	93
		2006	67 %	12 %	19 %	0 %	1 %	100 %	565
	Keskeytti	2001	68 %	20 %	0 %	5 %	6 %	100 %	479
		2006	66 %	18 %	1 %	7 %	7 %	100 %	2 706
	Yhteensä	2001	73 %	14 %	5 %	3 %	5 %	100 %	1 284
		2006	72 %	14 %	4 %	4 %	5 %	100 %	6 411
Oppisopimus- koulutus	Suoritti aloittamansa tutkinnon	2001	91 %	5 %	2 %		2 %	100 %	376
		2006	93 %	3 %	1 %	1 %	1 %	100 %	2 094
	Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa	2001	..	..	..			..	14
		2006	..	..	..			..	43
	Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon	2001	..	..	..			..	29
		2006	80 %	4 %	15 %	1 %	1 %	100 %	255
	Keskeytti	2001	88 %	5 %	1 %	3 %	4 %	100 %	171
		2006	85 %	7 %	1 %	3 %	4 %	100 %	1 304
	Yhteensä	2001	90 %	5 %	2 %	1 %	2 %	100 %	590
		2006	89 %	4 %	2 %	2 %	2 %	100 %	3 696

Koulutustyyppi	Läpäisy	Aloitusvuosi	Toiminta vuoden 2006/2011 lopussa						
			Työllinen	Työtön	Opiskelija/ varusmies	Eläkeläinen	Muut	Yht.	N
Suoritti aloittamansa tutkinnon		2001	61 %	7 %	26 %	1 %	4 %	100 %	6 351
		2006	68 %	7 %	20 %	1 %	3 %	100 %	17 461
Opiskeli edelleen aloittamaansa tutkintoa		2001	46 %	9 %	45 %			100 %	161
		2006	44 %	10 %	47 %			100 %	574
Alan vaihtaja: opiskeli tai oli suorittanut muun tutkinnon		2001	57 %	8 %	31 %	0 %	3 %	100 %	780
		2006	59 %	10 %	28 %	0 %	2 %	100 %	2 214
Keskeytti		2001	61 %	15 %	5 %	5 %	14 %	100 %	1 638
		2006	65 %	15 %	3 %	6 %	11 %	100 %	5 842
Yhteensä		2001	61 %	8 %	23 %	2 %	6 %	100 %	8 930
		2006	66 %	9 %	17 %	2 %	5 %	100 %	26 091

Liitetaulukko 6. Vuonna 2006 aloitetut toisen asteen opinnot keskeyttäneiden pääasiallinen toiminta 5 vuoden kuluttua opintojen tyyppin mukaan: henkilöiden määrät otosaineiston (20 %) perusteella arvioituna.

Keskeytettyjen opintojen tyyppi	Toiminta vuoden 2011 lopussa					Yhteensä
	Työllinen	Opiskelija	Työtön	Eläkeläinen	Muut	
Lukio	1 200	180	220	220	580	2 390
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	3 190	430	1 290	390	1 860	7 150
Näyttötutkintoon valmistava koulutus	8 980	150	2 470	930	1 400	13 930
Oppisopimuskoulutus	5 570	40	450	210	380	6 640
Yhteensä	18 940	800	4 420	1 750	4 210	30 110

Liitetaulukko 7. Vuonna 2006 toisen asteen koulutuksen aloittaneet: vuoden 2006 yhteenlasketun työssäkäynnin määrään jakauma opintojen läpäisyn mukaan koulutustyypeittäin.

Koulutus- tyyppi	Työssäolo vuonna 2006	Läpäisy ja keskeyttäminen 2006–11					Yhteensä
		Suoritti aloitta- mansa tutkinnon	Opiskeli edelleen 2011	Alan vaih- taja	Keskeytti 2007–10	Keskeytti 2006	
Lukio	0 kk	98 %	86 %	83 %	76 %	60 %	95 %
	1–3 kk	1 %	3 %	4 %	3 %	11 %	1 %
	4–9 kk	0 %	4 %	5 %	4 %	12 %	1 %
	10+ kk	1 %	7 %	7 %	16 %	17 %	3 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 090	98	575	300	178	7 241
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	0 kk	80 %	86 %	74 %	83 %	72 %	80 %
	1–3 kk	8 %	7 %	11 %	7 %	14 %	8 %
	4–9 kk	7 %	4 %	8 %	5 %	7 %	7 %
	10+ kk	5 %	3 %	7 %	5 %	7 %	5 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 409	284	828	895	534	8 950
Näyttötutkintoon valmistava koulutus	0 kk	28 %	30 %	26 %	29 %	30 %	28 %
	1–3 kk	18 %	20 %	19 %	15 %	18 %	17 %
	4–9 kk	19 %	23 %	25 %	16 %	19 %	19 %
	10+ kk	36 %	26 %	30 %	40 %	33 %	36 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	3 009	151	566	1 580	1 206	6 512
Oppisopimus- koulutus	0 kk	7 %	9 %	7 %	8 %	10 %	8 %
	1–3 kk	5 %	16 %	11 %	7 %	10 %	7 %
	4–9 kk	9 %	16 %	13 %	10 %	18 %	10 %
	10+ kk	79 %	58 %	68 %	75 %	62 %	76 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	2 111	43	255	1 108	220	3 737
Yhteensä	0 kk	69 %	66 %	57 %	39 %	41 %	61 %
	1–3 kk	7 %	10 %	11 %	10 %	16 %	8 %
	4–9 kk	7 %	10 %	12 %	11 %	15 %	9 %
	10+ kk	18 %	14 %	20 %	40 %	28 %	22 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	17 619	576	2 224	3 883	2 138	26 440

Liitetaulukko 8. Vuonna 2006 toisen asteen koulutuksen aloittaneet: vuoden 2006 syksyllä (syyskuu–joulukuu) tapahtuneen työssäkäynnin määrän jakauma opintojen läpäisyn mukaan koulutustyypeittäin.

Koulutus- tyyppi	Työssäolo syys–jou- lukuussa 2006	Läpäisy ja keskeyttäminen 2006–11					Yhteensä
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen 2011	Alan vaihtaja	Keskeytti 2007–10	Keskeytti 2006	
Lukio	0 kk	100 %	97 %	95 %	95 %	85 %	99 %
	1+ kk	0 %	3 %	5 %	5 %	15 %	1 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 090	98	575	300	178	7 241
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	0 kk	95 %	96 %	89 %	94 %	89 %	94 %
	1–2 kk	5 %	4 %	9 %	5 %	10 %	6 %
	3–4 kk	0 %		2 %	1 %	1 %	1 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 409	284	828	895	534	8 950
Näyttötutkintoon valmistava koulutus	0 kk	80 %	75 %	72 %	83 %	77 %	80 %
	1–2 kk	17 %	22 %	22 %	15 %	19 %	17 %
	3–4 kk	3 %	3 %	6 %	2 %	4 %	3 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	3 009	151	566	1 580	1 206	6 512
Oppisopimus- koulutus	0 kk	85 %	81 %	75 %	83 %	76 %	83 %
	1–2 kk	11 %	14 %	19 %	13 %	19 %	13 %
	3–4 kk	4 %	5 %	6 %	4 %	5 %	4 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	2 111	43	255	1 108	220	3 737
Yhteensä	0 kk	93 %	89 %	85 %	86 %	80 %	90 %
	1–2 kk	6 %	9 %	12 %	11 %	16 %	8 %
	3–4 kk	1 %	1 %	3 %	2 %	4 %	2 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	17 619	576	2 224	3 883	2 138	26 440

Liitetaulukko 9. Vuonna 2006 toisen asteen koulutuksen aloittaneet: viimeisenä kokonaisena opiskeluvuonna tapahtuneen työssäkäynnin määrän jakauma opintojen läpäisyn mukaan koulutustyypeittäin. (Opinnot niiden alkuvaiheessa keskeyttäneet eivät ole mukana tarkastelussa.)

Koulutus- tyyppi	Työssäolo viimeisenä läsnä- olovuonna	Läpäisy ja keskeyttäminen 2006–11				Yhteensä
		Suoritti aloittamansa tutkinnon	Opiskeli edelleen	Alan vaihtaja	Keskeytti	
Lukio	0 kk	98 %	86 %	85 %	76 %	96 %
	1–3 kk	1 %	3 %	3 %	4 %	1 %
	4–9 kk	0 %	4 %	5 %	5 %	1 %
	10+ kk	1 %	7 %	7 %	15 %	2 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 080	98	563	366	7 107
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	0 kk	81 %	86 %	75 %	83 %	81 %
	1–3 kk	8 %	7 %	11 %	8 %	8 %
	4–9 kk	6 %	4 %	8 %	5 %	6 %
	10+ kk	5 %	3 %	7 %	5 %	5 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	6 341	284	816	1 042	8 483
Näyttötutkintoon valmistava koulutus	0 kk	28 %	30 %	27 %	30 %	29 %
	1–3 kk	17 %	20 %	18 %	15 %	17 %
	4–9 kk	18 %	23 %	25 %	16 %	18 %
	10+ kk	36 %	26 %	30 %	39 %	36 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	2 695	151	546	1 662	5 054
Oppisopimus- koulutus	0 kk	7 %	9 %	8 %	8 %	8 %
	1–3 kk	5 %	16 %	12 %	7 %	6 %
	4–9 kk	9 %	16 %	12 %	10 %	9 %
	10+ kk	79 %	58 %	69 %	75 %	77 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	2 101	43	252	1 145	3 541
Yhteensä	0 kk	70 %	66 %	58 %	41 %	64 %
	1–3 kk	6 %	10 %	11 %	10 %	7 %
	4–9 kk	6 %	10 %	12 %	11 %	8 %
	10+ kk	17 %	14 %	20 %	38 %	21 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	N	17 217	576	2 177	4 215	24 185

Liitetaulukko 10. Vuonna 2001 toisen asteen opinnot aloittaneet: opintojen läpäisy ja jatko-tutkintojen suorittaminen vuoden 2011 loppuun mennessä koulutustyyppin ja viisivuotisseurannan tulosten mukaan.

Koulutus- tyyppi	2001 aloitetun tutkinnon läpäisy 2006 loppuun mennessä	Suorittanut 2001 aloittamansa tutkinnon 2011 mennessä		Alan vaihtaja: ei suorittanut aloi- tettua tutkintoa, mutta jonkin muun 2011		Ei tutkintoja 2001–11		Yhteensä	N
		ei muita tutkin- toja 01–11	lisäksi muu tutkinto 01–11	ei muita tutkin- toja 01–11	lisäksi muu tutkinto 01–11	opiske- lee 2011	keskeyt- tänyt: ei opiskele 2011		
Lukio	Läpäisi	34 %	66 %					100 %	2 773
	Opiskeli aloitt. tutkintoa	21 %	2 %	19 %		17 %	40 %	100 %	42
	Vaihtoi opintoja		2 %	69 %	13 %	4 %	12 %	100 %	275
	Keskeytti, ei opiskellut 06	3 %		16 %	1 %	16 %	64 %	100 %	275
	Yhteensä	28 %	55 %	7 %	1 %	2 %	7 %	100 %	3 365
Ammatillinen peruskoulutus (OPS)	Läpäisi	73 %	27 %					100 %	2 509
	Opiskeli aloitt. tutkintoa	42 %	2 %	5 %		10 %	42 %	100 %	86
	Vaihtoi opintoja	1 %	3 %	55 %	19 %	7 %	15 %	100 %	383
	Keskeytti, ei opiskellut 06	6 %		9 %		10 %	74 %	100 %	713
	Yhteensä	52 %	19 %	8 %	2 %	3 %	17 %	100 %	3 691
Näyttö- tutkinto	Läpäisi	84 %	16 %					100 %	693
	Opiskeli aloitt. tutkintoa	32 %				5 %	63 %	100 %	19
	Vaihtoi opintoja	1 %	2 %	67 %	14 %	8 %	8 %	100 %	93
	Keskeytti, ei opiskellut 06	4 %		3 %	0 %	7 %	87 %	100 %	479
	Yhteensä	47 %	9 %	6 %	1 %	3 %	34 %	100 %	1 284
Oppisopimus	Läpäisi	89 %	11 %					100 %	376
	Opiskeli aloitt. tutkintoa	36 %				14 %	50 %	100 %	14
	Vaihtoi opintoja			66 %	21 %	3 %	10 %	100 %	29
	Keskeytti, ei opiskellut 06	3 %		5 %	1 %	9 %	83 %	100 %	171
	Yhteensä	58 %	7 %	5 %	1 %	3 %	26 %	100 %	590

Painettu
ISBN 978-952-13-5763-3
ISSN 1798-8918

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-5764-0
ISSN 1798-8926